

A dark blue vertical bar is on the left. A blue arrow points right from it, containing the text.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ 2015-2019

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	11
1.1. Γενικά στοιχεία Δήμου Ναυπακτίας	11
1.2. Γεωγραφική θέση και διοικητική δομή	15
1.3. Φυσικό περιβάλλον	17
1.4. Οικονομικά στοιχεία περιοχής Δήμου Ναυπακτίας	23
1.4.1. Γενικά οικονομικά χαρακτηριστικά πληθυσμού	23
1.4.2. Πρωτογενής τομέας	25
1.4.3. Δευτερογενής τομέας.....	33
1.4.4. Τριτογενής τομέας.....	33
1.5. Χωροταξική – πολεοδομική οργάνωση	47
1.6. Τεχνική υποδομή	51
1.7. Κοινωνική πολιτική – πολιτισμός	58
1.7.1. Πολιτιστική κληρονομιά.....	60
1.8. Εσωτερικό περιβάλλον Δήμου και Νομικών Προσώπων	66
1.8.1. Εσωτερικό περιβάλλον Δήμου Ναυπακτίας	66
1.8.2. Εσωτερικό περιβάλλον Νομικών Προσώπων Δήμου Ναυπακτίας.....	74
1.8.3. Συμμετοχή σε αναπτυξιακές εταιρείες	79
1.8.4. Συμμετοχή σε λοιπούς φορείς	80
1.9. SWOT ANALYSIS	80
1.10. Κρίσιμα ζητήματα	97
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	99
2.1. Το όραμα και οι αρχές του Δήμου	100
2.2. Η στρατηγική του Δήμου	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	116
3.1 ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	116
3.1.1 Εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τον Δήμο	116
3.1.2 Εθνικές Στρατηγικές Προτεραιότητες για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020	116
3.1.3 Ευρωπαϊκές Πολιτικές που επηρεάζουν τον Δήμο	124
3.2 ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	134
3.2.1 Σχέδιο Δράσης Α: Αναβάθμιση διοικητικής και οικονομικής ικανότητας Δήμου Ναυπακτίας και Νομικών Προσώπων του	135
3.2.2 Σχέδιο Δράσης Β: Χωροταξική οργάνωση	143

3.2.3	Σχέδιο Δράσης Γ: Βελτίωση ποιότητας ζωής.....	148
3.2.4	Σχέδιο Δράσης Δ: Αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης	149
3.3	ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	152
3.3.1	Χρονικός και οικονομικός προγραμματισμός δράσεων επιχειρησιακού προγράμματος.....	152
3.4	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	172
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		180

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης του Δήμου τόσο από πλευράς της τοπικής οικονομίας και του εξωτερικού περιβάλλοντος όσο και από την πλευρά της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου ως οργανισμού.

Σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

Ειδικότερα, το επιχειρησιακό πρόγραμμα επιλαμβάνεται των ακόλουθων:

- ***Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης***
- ***Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού***
- ***Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου***

Σε κάθε περίπτωση, το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ. Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ, καλύπτοντας όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.
- Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του. Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε τριετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του.

- Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου. Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου.
- Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του. Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού τριετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τριετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.
- Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων. Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:
 - Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)
 - Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)
 - Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ
 - Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (πχ Περιφέρεια)
- Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και

του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του. Επίσης, το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

Το κύριο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι το ακόλουθο:

- Ν. 3463/2006, άρθρα 203 – 207
- Ν. 3852/2010, άρθρα 86 & 266
- ΥΑ 18183/02-04-2007 (ΥΠ.ΕΣ.)
- ΥΑ 45038/17-08-2007 (ΥΠ.ΕΣ.)
- ΥΑ 71841/2008 (ΥΠ.ΕΣ.)
- Εγκύκλιος 45/58939/25-10-2006 (ΥΠ.ΕΣ.)
- Εγκύκλιος 66/50837/14-09-07 (ΥΠ.ΕΣ.)
- Εγκύκλιος 8/8910/12-2-2008 (ΥΠ.ΕΣ.)
- ΠΔ 185/2007
- ΠΔ 89/2011

Η υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε Δήμου, είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του κατά τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, στα οποία εξειδικεύεται το επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Ως Νομικά Πρόσωπα του Δήμου νοούνται τα ιδρύματα και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των Δήμων, οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι κάθε λογής επιχειρήσεις των ΟΤΑ α' βαθμού (επιχειρήσεις ΠΔ 410/95, κοινωφελείς επιχειρήσεις, ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, καθώς και δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού).

Η υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού, συνεπικουρήθηκε στο έργο της από την ακόλουθη ομάδα έργου, η οποία συστήθηκε με την υπ' αριθμ. 14/2015 απόφαση Δημάρχου:

- Σαλαμούρας Χρήστος, Δημοτικός Σύμβουλος
- Καρακώστας Κωνσταντίνος, Αντιδήμαρχος Τεχνικών Υπηρεσιών
- Φράγκος Αντώνιος, Πρόεδρος Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου
- Πολύδωρος Νικήτας, Δ/ντης Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής
- Κέστος Γεώργιος, Δ/ντης Τεχνικών Υπηρεσιών
- Μαθιουδάκης Βασίλειος, Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού
- Κούκουνα Παρασκευή, Προϊσταμένη Τμήματος Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
- Αντωνόπουλος Κωνσταντίνος, Προϊστάμενος Τεχνικών Έργων
- Πετσίνης Αθανάσιος, Προϊστάμενος Τεχνικών Έργων και Μελετών
- Μιχαλόπουλος Χαράλαμπος, Δ/ντης Αιτωλικής Αναπτυξιακής

Μεθοδολογικά, η εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος περιλαμβάνει δυο (2) φάσεις. Η πρώτη φάση αφορά τον στρατηγικό σχεδιασμό και αναφέρεται στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου (εξωτερικό περιβάλλον), καθώς και σε αυτή του οργανισμού και των Νομικών Προσώπων, που ανήκουν και διοικούνται από αυτόν (εσωτερικό περιβάλλον). Η δεύτερη φάση αφορά τον επιχειρησιακό σχεδιασμό και περιλαμβάνει την κατάρτιση σχεδίων δράσεων, τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό των δράσεων, καθώς και τις εγκρίσεις και δημοσιεύσεις του τελικού κειμένου.

Συνοπτικά, η κάθε φάση εκπόνησης του επιχειρησιακού προγράμματος περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- **Α' φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός**
 - Συνοπτική περιγραφή – αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης
 - Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου
 - ✓ Το όραμα και οι αρχές του Δήμου
 - ✓ Η στρατηγική του Δήμου
 - ✓ Οι άξονες, τα μέτρα και οι στόχοι του στρατηγικού σχεδίου
- **Β' φάση: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός**

- Επιχειρησιακός σχεδιασμός – σχέδια δράσης (στόχοι και δράσεις)
- Πενταετής προγραμματισμός δράσεων (2015 – 2019)
 - ✓ Πενταετής προγραμματισμός και κωδικοποίηση των δράσεων
 - ✓ Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων
 - ✓ Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων
- Οικονομικός προγραμματισμός και χρηματοδοτικοί πίνακες του επιχειρησιακού προγράμματος
- Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος

Η υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού (η ομάδα έργου σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος) ξεκίνησε τη διαδικασία εκπόνησης του επιχειρησιακού προγράμματος ενημερώνοντας τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου για τη διαδικασία που ακολουθείται και τη συγκέντρωση των απαιτούμενων στοιχείων και προτάσεων. Στο πλαίσιο αυτό διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια και έντυπα για τη συγκέντρωση πληροφοριών και προτάσεων, τα οποία σε συνδυασμό με τα στατιστικά και λοιπά στοιχεία, καθώς και με τις προτεραιότητες που έθεσε η Εκτελεστική Επιτροπή αποτέλεσαν το υλικό για την εκπόνηση της α' φάσης του επιχειρησιακού προγράμματος.

Το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος, που καταρτίστηκε, έγινε αποδεκτό από την Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία εισηγείται την έγκριση του στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Οι περαιτέρω διαδικασίες για την οριστικοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου και την τελική έγκρισή του από το Δημοτικό Συμβούλιο έχουν ως ακολούθως:

- Διαβούλευση για δυο (2) εβδομάδες για το εγκεκριμένο, από το Δημοτικό Συμβούλιο, σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος (α' φάση). Στο πλαίσιο της διαβούλευσης περιλαμβάνεται και η συνεδρίαση της Επιτροπής Διαβούλευσης

- Αξιοποίηση συμπερασμάτων διαβούλευσης, τυχόν τροποποιήσεις στα κείμενα της α' φάσης και εκπόνηση της β' φάσης του επιχειρησιακού προγράμματος
- Έγκριση των δράσεων που αφορούν το κάθε Νομικό Πρόσωπο του Δήμου από τα Διοικητικά Συμβούλια των Νομικών Προσώπων
- Αποδοχή του τελικού σχεδίου του Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Εκτελεστική Επιτροπή και εισήγησή του για έγκριση στο Δημοτικό Συμβούλιο. Στο στάδιο αυτό και πριν τη συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο περιλαμβάνεται η εισήγηση του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης για έγκριση από την Εκτελεστική στην Οικονομική Επιτροπή. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο η Οικονομική Επιτροπή
- Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου και έλεγχος νομιμότητας κατά τη προβλεπόμενη διαδικασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

Ο Δήμος Ναυπακτίας αποτελεί μια ενιαία γεωγραφική ενότητα στον Νομό (Περιφερειακή Ενότητα) Αιτωλοακαρνανίας, ο οποίος δημιουργήθηκε με την συνένωση των Καποδιστριακών Δήμων Αντιρρίου, Αποδοτίας, Ναυπάκτου, Πυλίνης, Πλατάνου και Χάλκειας και ο οποίος παρουσιάζει τα εξής κύρια περιγραφικά χαρακτηριστικά:

- αποτελείται από 66 Τοπικές Κοινότητες και μια Δημοτική Κοινότητα
- το 90% των τοπικών κοινοτήτων έχουν πληθυσμό έως 499 κατοίκους
- μόλις τέσσερις τοπικές κοινότητες, εκ των οποίων η μια είναι η πόλη της Ναυπάκτου, έχουν πληθυσμό άνω των 1000 κατοίκων
- το 94% των τοπικών κοινοτήτων χαρακτηρίζονται ως ορεινές και το 6% ως πεδινές (Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)
- η έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 876,01 km²
- η έκταση του Δήμου αποτελεί το 7,7% της έκτασης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 28.124 άτομα, σημειώνοντας μείωση σε σχέση με το 2001 της τάξης των 1.718 κατοίκων (ποσοστό μείωσης 5,8%). Στον ΠΙΝΑΚΑ 1, παρουσιάζεται η κατανομή της έκτασης και του πληθυσμού ανά δημοτική ενότητα:

Πίνακας 1: Κατανομή έκτασης και πληθυσμού ανά δημοτική ενότητα Δήμου Ναυπακτίας

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΤΟΤΗΤΑ	ΕΚΤΑΣΗ		ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
	Km ²	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%
ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	50,8	5,8	2.601	9,25
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	257,5	29,39	3.051	10,85
ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	159,98	18,26	17.596	62,57
ΠΥΛΗΝΗΣ	123,93	14,15	875	3,11
ΠΛΑΤΑΝΟΥ	169,7	19,37	1.588	5,65
ΧΑΛΚΕΙΑΣ	114,1	13,03	2.413	8,58

ΣΥΝΟΛΟ	876,01	100	28.124	100,00
---------------	---------------	------------	---------------	---------------

Πηγή: *ιδία έρευνα*

Από τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (απογραφή 2011) ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 28.124 άτομα, σημειώνοντας μείωση κατά 5,75%. Μείωση παρουσίασε τόσο ο πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (κατά 8,14%) όσο και ο πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας (κατά 6,65%).

Η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου είναι **32,10 κάτοικοι/km²** (2011), ενώ της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας είναι 38,75 κάτοικοι/km² και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 60,21 κάτοικοι/km². Στον ΠΙΝΑΚΑ 2, παρουσιάζεται η πληθυσμιακή πυκνότητα ανά δημοτική ενότητα.

Πίνακας 2: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά δημοτική ενότητα Δήμου Ναυπακτίας

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
	κάτοικοι/km²
ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	51,20
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	11,85
ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	109,99
ΠΥΛΗΝΗΣ	7,06
ΠΛΑΤΑΝΟΥ	9,36
ΧΑΛΚΕΙΑΣ	21,15

Πηγή: *ιδία έρευνα*

Όσον αφορά την ηλικιακή διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού:

- τα άτομα ηλικίας 0-9 ετών αποτελούν το 8,91% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου
- τα άτομα ηλικίας 10-60 ετών αποτελούν το 62,03% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου
- τα άτομα ηλικίας 60+ ετών αποτελούν το 29,05% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου
- τα μεγαλύτερα ποσοστά ηλικίας ατόμων 0-9 ετών συναντάται στις δημοτικές ενότητες Αντιρρίου με 10,25 % και Ναυπάκτου με ποσοστό 9,24% του πληθυσμού τους αντίστοιχα

- το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικίας ατόμων 10-60 ετών συναντάται στη δημοτική ενότητα Ναυπάκτου και ανέρχεται στο 65,81% του πληθυσμού της, ακολουθεί η δημοτική ενότητα Αντιρρίου με 64,05% του πληθυσμού της
- το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικίας 60+ ετών συναντάται στη δημοτική ενότητα Πυλίνης και ανέρχεται στο 57,53% του πληθυσμού της

Ο πληθυσμός του δήμου Ναυπακτίας αυξήθηκε κατά την δεκαετία 1991-2001 και παράλληλα παρατηρήθηκε αύξηση του αριθμού των ατόμων ηλικίας 64+ ετών και ταυτόχρονη μείωση των ατόμων ηλικίας 0-14 ετών. Το συγκεκριμένο στοιχείο δηλώνει ότι οι γεννήσεις στον δήμο Ναυπακτίας μειώθηκαν σημαντικά και δεν υπάρχει ουσιαστική ανανέωση στην ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού της περιοχής, κάτι που διαφαίνεται ξεκάθαρα και από τα πληθυσμιακά στοιχεία της απογραφής του 2011, τα οποία καταδεικνύουν μείωση του πληθυσμού κατά 7,6%.

Επιπλέον, από τους δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης επιβεβαιώνεται η αρνητική ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού στο ορεινό του τμήμα, ενώ οριακοί ή θετικοί είναι οι δείκτες στις πιο πεδινές δημοτικές ενότητες του Δήμου:

- σε 100 άτομα ηλικίας 0-19 ετών αντιστοιχούν 151,28 άτομα ηλικίας 60+. Ο Δείκτης Γήρανσης ανά δημοτική ενότητα ανέρχεται σε 137,15 άτομα για τη δημοτική ενότητα Αντιρρίου, σε 108,89 άτομα για την δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, σε 272,08 άτομα για τη δημοτική ενότητα Αποδοτίας, σε 684,72 άτομα για την ενότητα Πυλίνης, σε 656,91 για την δημοτική ενότητα Πλατάνου και σε 224,75 άτομα για τη δημοτική ενότητα Χάλκειας. Ο δείκτης είναι θετικός για τη δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, οριακός για τη δημοτική ενότητα Αντιρρίου και αρνητικός για τις υπόλοιπες δημοτικές ενότητες
- σε 100 άτομα ηλικίας 20-60 ετών αντιστοιχούν 93,27 άτομα ηλικίας 0-19 και 60+ ετών. Ο Δείκτης Εξάρτησης ανά δημοτική ενότητα ανέρχεται σε 85,84 άτομα για τη δημοτική ενότητα Αντιρρίου, σε 84,91 άτομα για την δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, σε 98,20 άτομα για τη δημοτική ενότητα Αποδοτίας, σε 193,49 άτομα για την δημοτική ενότητα Πυλίνης, σε 136,91 για την δημοτική ενότητα Πλατάνου και σε 115,75 άτομα για τη δημοτική ενότητα Χάλκειας. Ο δείκτης είναι θετικός για τη δημοτική ενότητα Ναυπάκτου,

ικανοποιητικός για τη δημοτική ενότητα Αντιρρίου και αρνητικός για τις υπόλοιπες δημοτικές ενότητες

- σε 100 άτομα ηλικίας 50-59 ετών αντιστοιχούν 151,25 άτομα ηλικίας 0-19 ετών. Ο Δείκτης Αντικατάστασης ανά δημοτική ενότητα ανέρχεται σε 147,95 άτομα για τη δημοτική ενότητα Αντιρρίου, σε 184,41 άτομα για την δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, σε 86,88 άτομα για τη δημοτική ενότητα Αποδοτίας, σε 59,50 άτομα για την δημοτική ενότητα Πυλίνης, σε 50,83 για την δημοτική ενότητα Πλατάνου και σε 127,33 άτομα για τη δημοτική ενότητα Χάλκειας.

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι η δημοτική ενότητα Ναυπάκτου παρουσιάζει τους καλύτερους δείκτες και ακολουθούν κατά σειρά οι δημοτικές ενότητες Αντιρρίου και Χάλκειας. Σε κάθε περίπτωση, είναι εμφανής η προϊούσα γήρανση του πληθυσμού στις δημοτικές ενότητες Αποδοτίας, Πλατάνου και Πυλίνης και η επαπειλούμενη ερήμωση αυτών των περιοχών στις επόμενες δυο – τρεις δεκαετίες.

Όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού του Δήμου, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.:

- το 6,89% δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
- το 7,36% έχει εγκαταλείψει το δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση
- το 34,38% είναι απόφοιτοι δημοτικού
- το 39,67% είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης
- το 9,32% είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

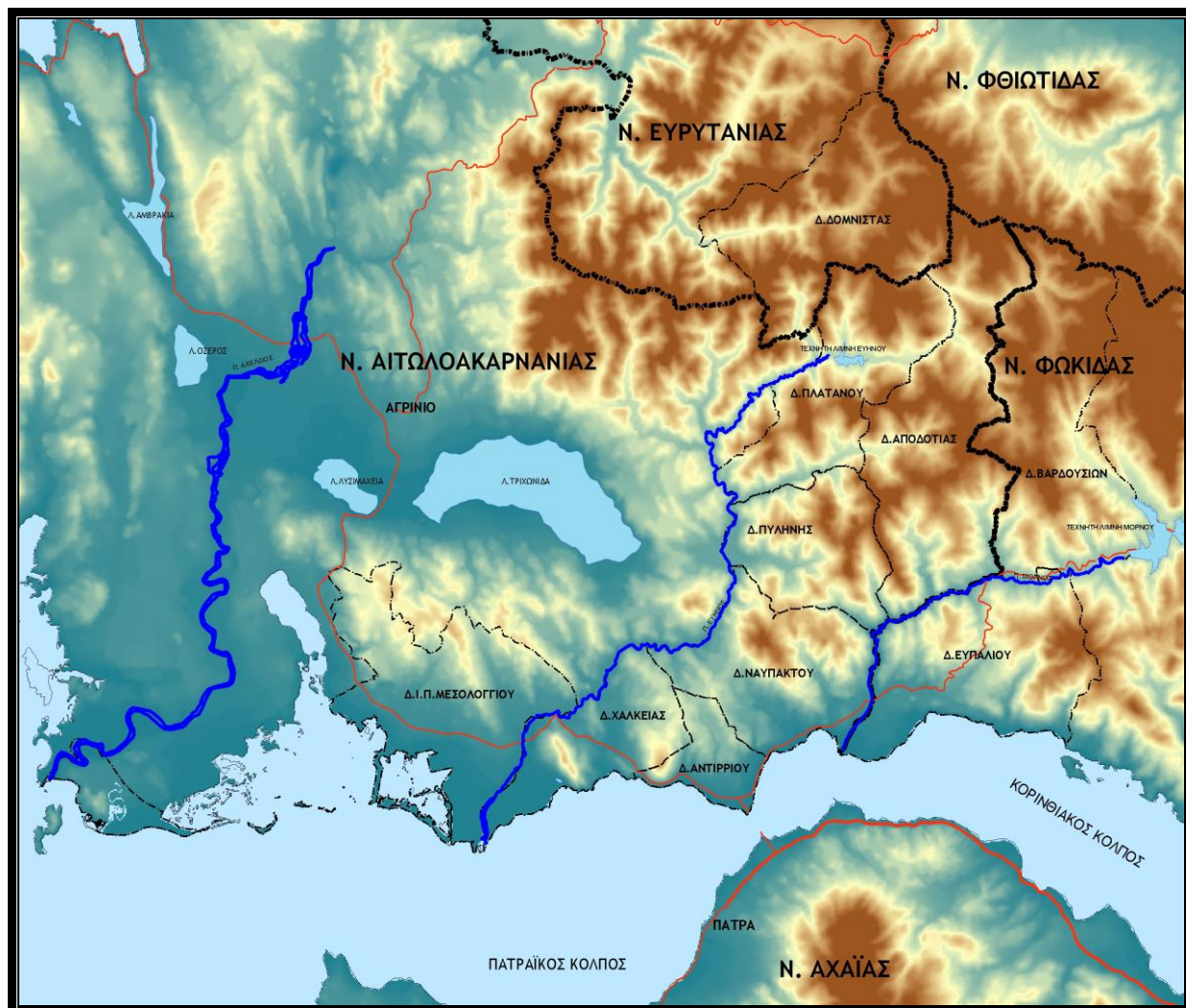
Σχετικά με τη θέση στο επάγγελμα ο Δήμος Ναυπακτίας παρουσιάζει τα εξής δεδομένα:

- το 68,6% των κατεχόντων θέση σε επάγγελμα είναι άνδρες και το 31,4% γυναίκες
- το 76% των εργοδοτών είναι άνδρες και το 24% γυναίκες. Το μεγαλύτερο ποσοστό εργοδοτών – αρρένων συναντάται στη δημοτική ενότητα Πυλίνης (84,09%) και ακολουθούν οι δημοτικές ενότητες Ναυπάκτου (76,29%) και Χάλκειας (76,1%). Η δημοτική ενότητα Αντιρρίου παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό εργοδοτών – θηλέων (31,14%)

από τα μη αμειβόμενα μέλη νοικοκυριού το 72,32% είναι γυναίκες και το 27,68% άνδρες.

1.2. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Στους ακόλουθους χάρτες εμφανίζεται η γεωγραφική θέση του Δήμου στην ευρύτερη περιοχή:

Έδρα του Δήμου Ναυπακτίας είναι η Ναύπακτος, η οποία απέχει από την Αθήνα 220 χιλιόμετρα. Διοικητικά ο Δήμος υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα (Νομός) Αιτωλοακαρνανίας, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας – Ιονίων Νήσων. Το σπουδαιότερο διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας είναι η Ι.Π. Μεσολογγίου, όπου και συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των υπηρεσιών της

Περιφερειακής Ενότητας, ενώ σημαντικό οικονομικό κέντρο είναι και η πόλη του Αγρινίου, η πολυπληθέστερη πόλη της Αιτωλοακαρνανίας. Η περιοχή της Ναυπακτίας είναι η πλέον αναπτυσσόμενη περιοχή του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Οι κάτοικοι του Δήμου εξυπηρετούνται διοικητικά και εμπορικά από το μεγαλύτερο αστικό κέντρο του Δήμου την πόλη της Ναυπάκτου. Η έδρα του Δήμου, η Ναύπακτος, απέχει 24,6km από την Πάτρα, η οποία είναι η έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 44,1km από την Ι.Π. Μεσολογγίου, η οποία είναι η έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας και 220 km από την Αθήνα.

Η γεωγραφική θέση του Δήμου, σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα και τα μεγάλα αστικά κέντρα, κατατάσσεται στα πλεονεκτήματά του. Ο Δήμος Ναυπακτίας αποτελεί επίκεντρο μιας περιοχής, η οποία τα επόμενα χρόνια θα αποτελεί μια από τις ελκυστικότερες γεωγραφικές ενότητες, υπό την προϋπόθεση ότι θα ολοκληρωθούν τα μεγάλα δημόσια έργα υποδομών, καθώς:

- η Γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης» έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί

- από τα γεωγραφικά του όρια περνάει η Ιόνια οδός, η οποία θα συνδέσει την ευρύτερη περιοχή με ασφαλέστερο και ταχύτερο οδικό δίκτυο με μεγάλα αστικά κέντρα (π.χ. Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη) και με τις Βαλκανικές χώρες
- απέχει μικρή απόσταση από την Ολυμπία οδό, η οποία συνδέεται με τη Γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης» και με την Ιόνια οδό και η οποία θα συνδέσει την ευρύτερη περιοχή με ασφαλέστερο και ταχύτερο οδικό δίκτυο με μεγάλα αστικά κέντρα (π.χ. Αθήνα, Καλαμάτα)
- απέχει μικρή απόσταση από το νέο λιμάνι των Πατρών, το οποίο ξεκίνησε τη λειτουργία του
- θα απέχει μικρή απόσταση από το νέο επιβατικό αεροδρόμιο Δυτικής Ελλάδας
- αναμένεται η βελτίωση του οδικού άξονα Λαμία – Ιτέα – Αντίρριο, η οποία συνδέει την περιοχή με την ανατολική Ελλάδα (Λαμία, Βόλος, Θεσσαλονίκη)

1.3. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στην περιοχή εμφανίζονται τρεις ζώνες βλάστησης με τις υποζώνες τους:

- α) Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia ilicis*)/ Παραλικά, λοφώδης και ημιορεινή περιοχή (Θέρμο- και μέσο- μεσογειακός όροφος βλάστησης). Η ζώνη αυτή εμφανίζεται κατά μήκος των ακτών της Δυτικής, ΝΑ και Ανατολικής Ελλάδας. Το υψομετρικό εύρος της ζώνης αυτής ξεκινά από την επιφάνεια της θάλασσας και φτάνει τα 500-700m και μερικές φορές τα 1000m. Διακρίνεται σε δυο υποζώνες: Υποζώνη *Oleo-Ceratonion*, εμφανίζεται στις πλέον ξηρές και θερμές περιοχές (250 – 550m βροχής ετησίως και ξηροθερμική περίοδο 4-6 μήνες), χαρακτηρίζεται από φυτοκοινότητες χαρουπιάς, σχίνου και ελιάς (ζώνη της ελιάς και της χαρουπιάς). Υποζώνη *Quercion ilicis*, εμφανίζεται σε υγρότερες και βορειότερες περιοχές (600 -1000mm βροχής και ξηροθερμική περίοδο 2-4 μήνες), χαρακτηρίζεται από κοινότητες του πουρναριού, του φιλυκιού και της αριάς (ζώνη αριάς) που κατανέμονται γεωγραφικά στη Δυτική Ελλάδα, ΒΔ Ελλάδα – σε ασυνέχεια – από την επιφάνεια της θάλασσας μέχρι υψόμετρα 200-300m
- β) Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia Pubescentis – petraeae*)/ Λοφώδης υποορεινή (Υπέρ-μεσογειακός όροφος βλάστησης). Η ζώνη αυτή

εμφανίζεται ως συνέχεια της προηγούμενης σε περιοχές με μεγαλύτερο υψόμετρο και προς το εσωτερικό της χώρας. Το κλίμα της ζώνης αυτής γίνεται βαθμιαία πιο ηπειρωτικό, οι χειμώνες δριμύτεροι με θερμοκρασίες που συχνά φτάνουν κάτω από 0°C και διάρκεια χιονιού για μερικές εβδομάδες, η ξηρή περίοδος παραμένει σαφώς καθορισμένη, αν και χρονικά περιορισμένη. Διακρίνονται δύο υποζώνες: Υποζώνη Ostryo-Carpinion, είναι μια μεταβατική ζώνη που μοιάζει φυσιολογικά με εκείνη των αείφυλλων, σκληρόφυλλων-πλατύφυλλων (*Quercion ilicis*). Υποζώνη *Quercion confertae*, η υποζώνη αυτή απαντάται στην Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα σε συνέχεια της προηγούμενης (ξηροφυτική διαδοχή) ή αμέσως πάνω από την ευμεσογειακή βλάστηση (υγροφυτική διαδοχή).

Στη διαμόρφωση της ζώνης αυτής (Παραμεσογειακή) συμμετέχουν διάφορα είδη δρυός και κυρίως η πλατύφυλλη δρυς (*Quercus frainetto*), αλλά και άλλα είδη όπως η *Quercus pubescens* κλπ.

- γ) Ζώνη Δασών οξυάς – ελάτης και ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων (*Quercetalia pubescentis*, *Fagetalia*) (Ορεινός-μεσογειακός όροφος βλάστησης). Η ζώνη αυτή σε αντίθεση με τα προηγούμενα ξηροθερμόβια δάση, χαρακτηρίζεται από την ψυχρή, υγρόφιλη, μεσευρωπαϊκή βλάστηση, το κλίμα της ζώνης αυτής είναι ορεινό μεσογειακό και προσεγγίζει αυτό της Μεσευρώπης. Διακρίνονται δύο υποζώνες: Η υποζώνη *Abietion cephalonicae* και κυρίαρχο είδος το *Abies cephalonica*. Η υποζώνη *Fagion moesiaca*, με κυρίαρχα είδη τα *Fagus sylvatica* (οξυά), *Abies x borisii-Regis* (υβριδογενή ελάτη) και *Pinus nigra*.

Κλιματολογικά στοιχεία: Η μέση ετήσια θερμοκρασία ανέρχεται σε περίπου 18,1°C στα παράκτια και πεδινά και φτάνει τους 11,7°C στα ορεινά. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής ξεκινά από 591,2 mm έως 931,2 mm περίπου στα παράκτια και πεδινά και φτάνει τα 1.087 mm στα ορεινά. Παρατηρούνται ήπιες χιονοπτώσεις κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών στα ορεινά. Η μέση ετήσια σχετική υγρασία κυμαίνεται από 67,35% στα παράκτια έως 64,1% στο εσωτερικό. Στα παράκτια το καλοκαίρι επικρατούν οι νοτιοοδυτικοί άνεμοι και τον υπόλοιπο χρόνο οι

βορειοανατολικοί. Στα ορεινά το καλοκαίρι επικρατούν οι βορειοανατολικοί και βόρειοι άνεμοι και τον υπόλοιπο χρόνο κυρίως οι βόρειοι.

Σεισμικότητα: Ο Δήμος Ναυπακτίας και η ευρύτερη περιοχή του Κορινθιακού και Πατραϊκού Κόλπου βρίσκεται σε μια σεισμικά ενεργή περιοχή. Συγκεκριμένα, στον υποθαλάσσιο χώρο στα δυτικά του, υπάρχει τάφος λόγω σύγκρουσης της Αφρικανικής και της Ευρασιατικής λιθοσφαιρικής πλάκας, δημιουργώντας σεισμούς που πλήττουν συχνά την περιοχή με επίκεντρα γενικά στο χώρο αυτό. Λόγω αυτού του γεωλογικού φαινομένου έχουν δημιουργηθεί πλήθος ενεργών ρηγμάτων. Ο Δήμος Ναυπακτίας βρέχεται από τον Πατραϊκό και τον Κορινθιακό κόλπο όπου υπάρχουν δυο ενεργές, τεκτονικές τάφροι, με ενεργά ρήγματα τα οποία και επίσης θεωρούνται υπεύθυνα για σεισμούς μικρού έως ενδιάμεσου βάθους και μέτριων μεγεθών στην κλίμακα Richter. Η σεισμικότητα εμφανίζεται μειωμένη στα ορεινά του Δήμου.

Υδατικό δυναμικό της περιοχής: Η περιοχή εμπίπτει στο Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και περιλαμβάνει τις υδρολογικές λεκάνες του Ευήνου και του Μόρνου. Ο ποταμός Ευήνος, πηγάζει από τα Βαρδούσια όρη σε υψόμετρο 1.400m και εκβάλλει στον Πατραϊκό κόλπο. Τροφοδοτείται από τα νερά ρευμάτων όπως, Κότσαλο, Ποριάρη κ.α. και με τα νερά του αρδεύονται εκτάσεις της περιοχής όπως ο Κάμπος Στράνωμας και ο Κάμπος Χάλκειας. Επίσης σημαντικό είναι το έργο του Ευήνου, Φράγμα και Σήραγγα Ευήνου-Μόρνου, που δημιουργεί την τεχνητή λίμνη του Ευήνου μέσω της οποίας υδροδοτείται η Αθήνα. Ο Ποταμός Μόρνος, πηγάζει από την νότια Οίτη σε υψόμετρο 700m. Δέχεται τις απορροές των Βαρδουσιών και της Γκιώνας και εκβάλλει στον Κορινθιακό κόλπο, ανατολικά της Δημοτικής Κοινότητας Ναυπάκτου, όπου σχηματίζει Δέλτα. Ο ποταμός Μόρνος αποτελεί φυσικό όριο του δήμου με την Περιφερειακή Ενότητα Φωκίδας. Με τα νερά του Μόρνου αρδεύονται περί τα 6.000 στρέμματα στην Αιτωλοακαρνανία. Νότιο Ανατολικά η περιοχή βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο και Νότια από τον Πατραϊκό κόλπο. Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται υδρολογικά μεγέθη των παραπάνω ποταμών:

Πίνακας 3: ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ποταμός	Μήκος (km)	Λεκάνη απορροής (km ²)	Ύψος Μέσης Ετήσιας Βροχόπτωσης (mm)	Μέσος ετήσιος όγκος υετού (m ³)	Μέση ετήσια απορροή (m ³)
Εύηνος	80	1.070	1.500	1.600 x 10 ⁶	1.000 x 10 ⁶
Μόρνος	70	1.180	1.000	1.180 x 10 ⁶	1.000 x 10 ⁶

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ και Οργανισμός Κτηματολογίου Χαρτογραφήσεων Ελλάδος (ΟΚΧΕ).

Προστατευόμενες περιοχές: Στον Δήμο συναντάται ένας βιότοπος NATURA 2000. Οι περιοχές NATURA αφορούν τόπους Κοινοτικής Σημασίας – ΤΚΣ (Sites of Community Importance – SCI) όπως ορίζονται από την Οδηγία 92/43/ΕΚ “Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας”.

Οι προστατευόμενες περιοχές που περιλαμβάνονται, εξ ολοκλήρου ή τμήματά τους ή εφάπτονται, στον Δήμο Ναυπακτίας είναι οι εξής:

- Το Όρος Βαράσοβα, με κωδικό προστασίας GR2310005 (pSCI) το οποίο βρίσκεται ανατολικά των εκβολών του ποταμού Εύηνου, συνολικής έκτασης 1446.06 ha (εντός του Δήμου Ναυπακτίας)
- Παραλιακή ζώνη από τις εκβολές του Μόρνου έως Ιτέα, με κωδικό GR2450004 Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (SCI), συνολικής έκτασης 10618.68 ha (εφάπτεται με τον Δήμο Ναυπακτίας)

Στον Δήμο συναντώνται τρία (3) τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, και συγκεκριμένα:

- Το όρος Βαράσοβα, με κωδικό AT2010026
- Η πόλη της Ναυπάκτου, με κωδικό AT2010028
- Το φαράγγι του Κότσαλου, με κωδικό AT2011011

Επίσης, στον Δήμο υπάρχουν τέσσερα καταφύγια άγριας ζωής, που είναι τα εξής:

- Ναυπάκτου, Αφροξυλιάς, Βομβοκούς στη Δημοτική Ενότητα Ναυπάκτου

- Σίμου, Παλαιοπύργου, Ανθοφύτου, Ελευθέριανης και Ποκίστας στη Δημοτική Ενότητα Πυλίνης
- Ξεροβουνίου και Πέρπιανης στη Δημοτική Ενότητα Πλατάνου
- Τροκόρφου, Καλαβρούζας, Μακύνειας και Βλαχομάνδρας στις Δημοτικές Ενότητες Αντιρρίου, Χάλκειας και Ναυπάκτου αντίστοιχα.

Υπαρκτές εν δυνάμει απειλές στο περιβάλλον:

- Πυρκαγιές: Λόγω της συνεχόμενης βλάστησης, ο κίνδυνος πυρκαγιάς είναι δεδομένος, μέτριος μεν για χρονιές με κανονικά κατακρημνίσματα και μέτριες θερμοκρασίες, ιδιαίτερα υψηλός όμως για ξηρά έτη, όπως τα τελευταία. Ο κίνδυνος πυρκαγιών ενισχύεται και από την αλλαγή του κλίματος, η οποία συντελείτε σε όλο τον πλανήτη
- Κατολισθήσεις – Γεωλογικά φαινόμενα: Είναι χαρακτηριστική η παρουσία κατολισθητικών φαινομένων, που οφείλονται κυρίως στην γεωλογική δομή της περιοχής, στις κλιματικές και υδρολογικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτή, στο τοπογραφικό ανάγλυφο, στους σεισμούς καθώς επίσης και στις ανθρώπινες δραστηριότητες και επεμβάσεις
- Φαινόμενα ξήρανσης μεμονωμένων δένδρων ελάτης σε μεγαλύτερο ποσοστό απ’ το συνηθισμένο που αποδίδεται σε δευτερογενή προσβολή εντόμων και μυκήτων
- Το έλκος της καστανιάς: Πρόκειται για μια μυκητολογική προσβολή της καστανιάς που προκαλείται από τον μύκητα *Cryphonectria (Endothia) parasitica*, τα τελευταία χρόνια διαγνώστηκε η εξάπλωση της ασθένειας και στους καστανεώνες της Ορεινής Ναυπακτίας
- Αντίστοιχα προβλήματα σε πλατάνια και φοίνικες
- Ρύπανση των υδάτινων αποδεκτών από φυτοφάρμακα – λιπάσματα και βιομηχανικά λύματα
- Λαθροθηρία
- Αυθαίρετη δόμηση

- Ύπαρξη ανεξέλεγκτων χωματερών/ Απορρίμματα: Στην περιοχή υπάρχει πλήθος ανεξέλεγκτων χωματερών που δεν είναι καταγεγραμμένοι ως ΧΑΔΑ (Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων)

Ιδιαίτερη αναφορά απειλών στο περιβάλλον γίνεται για τις περιοχές NATURA και συγκεκριμένα:

- Τα παρόχθια δάση υποβαθμίζονται από τη διαρκή τους ξύλευση
- Λατομεία, αποθέσεις σκουπιδιών και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις είναι οι κύριοι κίνδυνοι για τις προστατευόμενες περιοχές
- Η εντατική υλοτομία παλαιότερων χρόνων και η αλόγιστη βόσκηση ανέστειλε εξ' ολοκλήρου τη φυσική αναγέννηση των δασών, που είναι υπό καθεστώς προστασίας, με συνέπεια καμία ή ελάχιστη αναγέννηση

Συμπεράσματα – προοπτικές

Ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας χαρακτηρίζεται το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και ήδη προστατεύεται από την ελληνική και διεθνή νομοθεσία. Η αρμονική συνύπαρξη των μοναδικών οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες, πεδιάδες-κάμποι, δασικά συμπλέγματα, βουνά, φαράγγια) και του πλούσιου πολιτιστικού περιβάλλοντος, αποτελούν το κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα της υπό εξέταση περιοχής του Δήμου Ναυπακτίας. Παρέχουν τεράστιες ευκαιρίες αξιοποίησης της περιοχής, καθώς στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι σχεδόν ανέγγιχτοι και χρειάζονται σημαντικές παρεμβάσεις για την περαιτέρω ανάδειξη και αξιοποίησή τους. Επιπλέον, το κλίμα της περιοχής, ως βασικό πλεονέκτημα της, συντελεί στην διαμόρφωση μιας περιοχής με μεγάλη τουριστική αξία και συνδράμει στην παραγωγή των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων της περιοχής.

Στην αντίπερα όχθη των ευκαιριών θα πρέπει να επισημανθούν και οι σημαντικές απειλές για την περιοχή, όπου, λαμβάνοντας υπόψη πάντα την περιβαλλοντική σημασία και το υπόβαθρο της περιοχής, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία και έμφαση στη συνεχή παρακολούθηση και προστασία αυτής, όχι μόνο λόγω ευαισθησίας των προστατευόμενων ιδιαίτερα περιοχών σε ενδεχόμενες πηγές

ρύπανσης, αλλά και λόγω της μη ύπαρξης πολλές φορές, πλήρους και ολοκληρωμένης προσπάθειας προστασίας τους.

Επιπλέον, απαιτείται ενημέρωση και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση (και όχι μόνο στους κατοίκους της περιοχής) σε σχετικά θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, γεγονός που καθιστά την ανάγκη παρεμφερών δράσεων επιτακτική, πάντα με γνώμονα την περιβαλλοντικά σημαντική περιοχή, αλλά και τους στόχους μια γενικότερης αειφορικής ανάπτυξης της περιοχής. Επιπλέον, είναι ανάγκη λήψης μέτρων πολιτικής προστασίας, ώστε η σεισμικότητα της περιοχής να μην επιφέρει αρνητικές συνέπειες στην οικονομική και κοινωνική ζωή των κατοίκων.

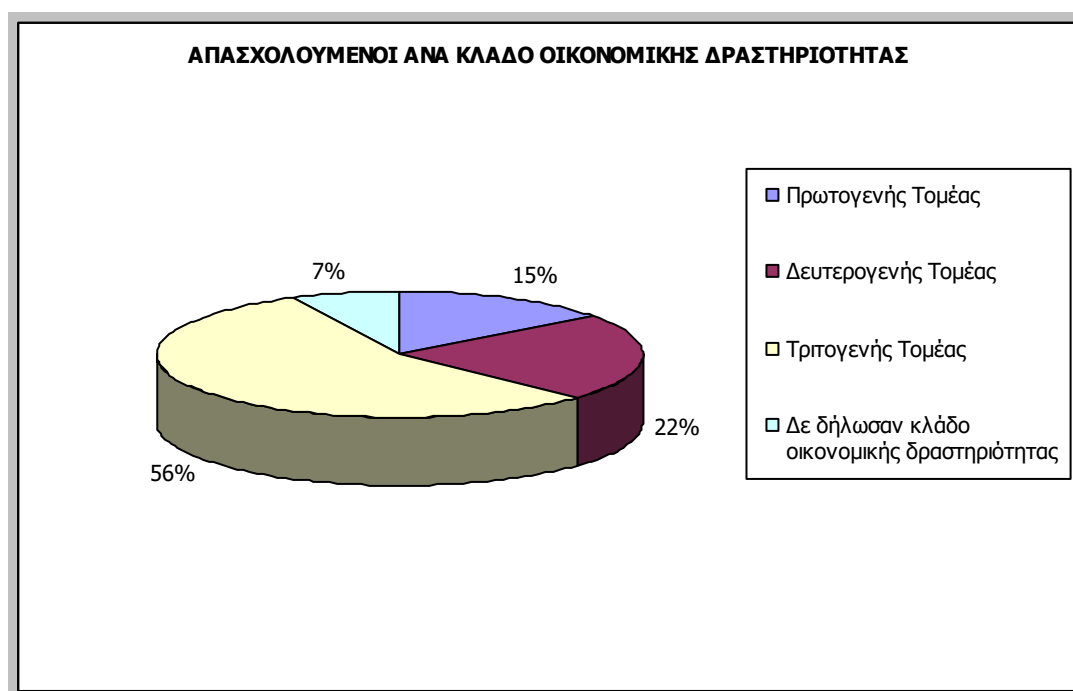
1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

1.4.1. Γενικά οικονομικά χαρακτηριστικά πληθυσμού

Στο γράφημα 1 δίνονται στοιχεία απασχολούμενων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (Πρωτογενής, Δευτερογενής, Τριτογενής) στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού του Δήμου Ναυπακτίας:

- το 56% απασχολείται στον τριτογενή τομέα
- το 15% απασχολείται στον πρωτογενή τομέα
- το 22% απασχολείται στον δευτερογενή τομέα
- το 7% δεν έχει δηλώσει κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Γράφημα 1: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Ανά δημοτική ενότητα προκύπτουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- στην δημοτική ενότητα Αντιρρίου το 11% δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 21% στον δευτερογενή τομέα και το 62% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 6%
- στην δημοτική ενότητα Αποδοτίας το 11% των απασχολούμενων δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 15% στον δευτερογενή τομέα και το 50% στον τριτογενή τομέα, ενώ το 24% δεν δήλωσε τομέα δραστηριότητας
- στην δημοτική ενότητα Ναυπάκτου το 10% δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 25% στον δευτερογενή τομέα και το 60% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 5%
- στην δημοτική ενότητα Πυλίνης το 21,5% δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 22,5% στον δευτερογενή τομέα και το 47% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 9%.

- στην δημοτική ενότητα Πλατάνου το 17% δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 16,5% στον δευτερογενή τομέα και το 46,5% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 20%.
- στην δημοτική ενότητα Χάλκειας το 46% να δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 14,5% στον δευτερογενή τομέα και το 37% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 2,5%.

Από τα προαναφερόμενα στοιχεία είναι προφανής η διαφοροποίηση των προτεραιοτήτων στη δημοτική ενότητα Χάλκειας, όπου το 46% του πληθυσμού δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα. Αυτή η διαφοροποίηση προκύπτει κυρίως από τη δραστηριοποίηση των Τοπικών Κοινοτήτων Γαλατά και Περιθωρίου. Η ανεργία στην περιοχή έχει αυξηθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης, ακολουθώντας την αύξηση των ποσοστών ανεργίας που παρατηρούνται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

1.4.2. Πρωτογενής τομέας

Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα του Δήμου Ναυπακτίας αντιστοιχεί στο 15% των απασχολούμενων. Κύριες δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Η γεωργία ως δραστηριότητα στην πιο εντατική της μορφή εφαρμόζεται στα πεδινά τμήματα της δημοτικής ενότητας Χάλκειας και συγκεκριμένα στην πεδιάδα του Ευήνου, η οποία πρόκειται για την εύφορη πεδιάδα που σχηματίζεται στις εκβολές του Ευήνου ποταμού. Σημαντική, επίσης, γεωργική δραστηριότητα εμφανίζεται και στην τοπική κοινότητα Ξηροπηγάδου.

Η κτηνοτροφία ως δραστηριότητα, εντατικά εφαρμόζεται στα ορεινότερα διαμερίσματα των δημοτικών ενότητων, σχεδόν πάντα με ταυτόχρονη γεωργική δραστηριότητα. Η κτηνοτροφική δραστηριότητα στις δημοτικές ενότητες Πλατάνου, Πυλίνης και Αποδοτίας είναι περιορισμένη, κάτι που οφείλεται και στην πληθυσμιακή αποδυνάμωση της περιοχής.

Ωστόσο, ο πρωτογενής τομέας χαρακτηρίζεται από χαμηλή ανταγωνιστικότητα λόγω υψηλού κόστους παραγωγής και λόγω δυσκολιών στην διακίνηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων.

Το μεγαλύτερο μέρος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων του Δήμου Ναυπακτίας είναι αμιγώς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε ποσοστό 61,5% και μέσο μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης τα 12,6 στρέμματα. Αντίστοιχα οι αμιγώς κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις κατέχουν μόνο το 0,6% των εκμεταλλεύσεων, ενώ το 37,9% των αγροτικών εκμεταλλεύσεων είναι μικτές (γεωργικές και κτηνοτροφικές). Ουσιαστικά αποτυπώνεται ο χαρακτήρας του γεωργοκτηνοτροφικού τομέα της περιοχής. Το μεγαλύτερο μέρος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων συγκεντρώνεται όπως ήδη αναφέρθηκε στην δημοτική ενότητα Χάλκειας (πεδιάδα του Ευήνου).

Επίσης, από τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. προκύπτει ότι το 40,5% των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα είναι άτομα ηλικίας 50+ ετών, ενώ τα σχετικά ποσοστά για τον δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα είναι 17,8%. Αυτό καταδεικνύει ότι στον αγροτικό τομέα απασχολείται σημαντικός αριθμός ατόμων που σταδιακά εισέρχονται στη φάση της συνταξιοδότησης, γεγονός που δυσκολεύει την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, τη ανάπτυξη νέων καλλιεργειών και την ανάληψη σύγχρονων πρωτοβουλιών για τη διάθεση των προϊόντων.

Γεωργία

Στους ΠΙΝΑΚΕΣ 1 & 2, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, αποτυπώνεται ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση αυτών και η κατά είδος καλλιεργούμενη έκταση.

Το μεγαλύτερο αριθμό εκμεταλλεύσεων αποτελούν οι ετήσιες καλλιέργειες και ακολουθούν οι δενδρώδεις, ενώ τη μεγαλύτερη καλλιεργούμενη έκταση καταλαμβάνουν τα κτηνοτροφικά φυτά, τα σιτηρά για καρπό και τα ελαιόδενδρα.

Η βιολογική γεωργία τόσο σε επίπεδο Δήμου όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας περιορίζεται κυρίως στην ελαιοκαλλιέργεια και στις εκτάσεις των βοσκοτόπων με ελάχιστη συμμετοχή των σιτηρών. Ο μεγαλύτερος αριθμός αγροτεμαχίων με βιολογικές καλλιέργειες, στον Δήμο Ναυπακτίας, συγκεντρώνεται στην δημοτική ενότητα Χάλκειας.

Στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων η περιοχή παρουσιάζει σημαντική υστέρηση. Μεγάλο μέρος των παραγόμενων προϊόντων χρησιμοποιούνται για ιδία κατανάλωση και επίσης ένα σημαντικό μέρος αυτών διοχετεύονται στην τοπική αγορά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ένα πολύ μικρό

ποσοστό των παραγόμενων προϊόντων να μεταποιείται, να τυποποιείται και να συσκευάζεται με κατεύθυνση την ευρύτερη αγορά.

Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα στην περιοχή είναι μικρή. Τα αιγοπρόβατα αποτελούν το σημαντικότερο κλάδο της κτηνοτροφίας της περιοχής, ενώ τα βοοειδή είναι συγκεντρωμένα κυρίως στις δημοτικές ενότητες Χάλκειας και Ναυπάκτου. Επίσης, παρατηρούμε μια σχετικά σταθερή εξέλιξη του κλάδου της μελισσοκομίας, τόσο σε ευρωπαϊκές κυψέλες όσο και σε εγχώριες κυψέλες, ενώ επίσης σταθερός διατηρείται και ο πτηνοτροφικός κλάδος σε συστηματικά πτηνοτροφεία.

Στον ΠΙΝΑΚΑ 3, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, αναφέρονται τα παραγόμενα κτηνοτροφικά προϊόντα του Δήμου σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας της ΕΛ.ΣΤΑΤ.. Τα σημαντικότερα παραγόμενα κτηνοτροφικά προϊόντα είναι το γάλα, το κρέας, το τυρί, διάφορα λοιπά γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα, το μέλι και τα αυγά.

Κύρια βιολογικά εκτρεφόμενα είδη στην περιοχή είναι τα αιγοπρόβατα και τα βοοειδή, ενώ σε μικρότερο βαθμό οι χοίροι και τα πουλικά.

Τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί κατά τα τελευταία έτη εφαρμογής του προγράμματος Βιολογικής Κτηνοτροφίας είναι η δυσκολία στην εύρεση εκτάσεων για την βόσκηση χοίρων, η ανυπαρξία μονάδων μεταποίησης των βιολογικά παραγόμενων προϊόντων, καθώς και η δυσκολία εξεύρεσης βιολογικών ζωοτροφών και το υψηλό κόστος αυτών.

Αλιεία

Η αλιευτική δραστηριότητα στον Δήμο Ναυπακτίας περιορίζεται στις δημοτικές ενότητες Ναυπάκτου, Αντιρρίου και Χάλκειας. Συνολικά, στον Δήμο υπάρχουν 133 άτομα που απασχολούνται με την αλιεία, εκ των οποίων 94 στην δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, 26 στην δημοτική ενότητα Χάλκειας και 10 στην δημοτική ενότητα Αντιρρίου. Στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού του Δήμου Ναυπακτίας οι αλιείς αποτελούν μόλις το 1,44% , ενώ η συμμετοχή της αλιείας στον πρωτογενή τομέα είναι 9,85%. Στον ΠΙΝΑΚΑ 4, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, αποτυπώνεται ο αριθμός των απασχολούμενων στον τομέα της Αλιείας στο Δήμο Ναυπακτίας.

Ένα κρίσιμο ζήτημα που έχει διαπιστωθεί το τελευταίο διάστημα είναι ότι ο Κορινθιακός κόλπος βρίσκεται προ των πυλών της μόλυνσης από λύματα εργοστασίων και εργοταξίων, κάτι που επηρεάζει άμεσα και καθοριστικά τη ζωή των κατοίκων, την αλιεία και τον τουρισμό της Ναυπακτίας και της ευρύτερης περιοχής. Η μόλυνση του Κορινθιακού οφείλεται στην κόκκινη λάσπη του εργοστασίου αλουμινίου από τους βωξίτες, στα λύματα των πόλεων, στα στερεά απορρίμματα, στην υπεραλίευση και άλλους παράγοντες.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα μελέτης, που πραγματοποίησε για την **Greenpeace**, επιστημονική ομάδα από το Βιολογικό Τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σχετικά με τον θαλάσσιο πλούτο, αλλά και τα προβλήματα που μαστίζουν την θάλασσα του Κορινθιακού Κόλπου, προέκυψαν τα εξής:

- Ο Κορινθιακός Κόλπος είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στις συνέπειες της ρύπανσης εξαιτίας της αργής ανανέωσης των υδάτων του
- Η σημαντικότερη πηγή ρύπανσης του Κορινθιακού Κόλπου είναι το εργοστάσιο παραγωγής αλουμίνας και αλουμινίου το οποίο βρίσκεται στα Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας, στην βόρεια ακτή του Κορινθιακού
- Η κόκκινη αυτή λάσπη χαρακτηρίζεται από υψηλές συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων (μολύβδου, υδράργυρου, χαλκού, καδμίου, χρωμίου), που είναι βλαβερά και επικίνδυνα, και επιδρούν τοξικά στα ζώα, τα φυτά και τους ανθρώπους
- Πρόσφατες διατμηματικές έρευνες του Πανεπιστημίου Πατρών έδειξαν ότι η κόκκινη λάσπη που απορρίπτεται στον Κορινθιακό Κόλπο είναι εμπλουτισμένη με τα φυσικά ραδιενεργά στοιχεία, Ουράνιο (^{238}U), Ράδιο (^{226}Ra), και Θόριο (^{232}Th)
- Ο θαλάσσιος κόσμος του Κορινθιακού Κόλπου απειλείται με κατάρρευση, εξ αφορμής της υπεραλίευσης που γίνεται με τις ανεμότρατες και τις τράτες, και τα αποθέματα των ψαριών έχουν μειωθεί επικίνδυνα. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την ανατροπή των ισορροπιών του οικοσυστήματος, με συνέπεια τα τέσσερα είδη δελφινιών (το κοινό δελφίνι, το ζωνοδέλφινι, το σταχτοδέλφινι και το ρινοδέλφινι) που βρίσκουν καταφύγιο στα νερά του Κορινθιακού Κόλπου και ιδιαίτερα το κοινό δελφίνι, που έχει ήδη

εξαφανισθεί από πολλές θαλάσσιες περιοχές της Μεσογείου, να απειλείται θανάσιμα λόγω της μειωμένης διαθεσιμότητας τροφής και της ρύπανσης από χημικά και βαρέα μέταλλα

- Στη θάλασσα του Κορινθιακού απορρίπτονται ακόμη, χωρίς να υποβληθούν προηγουμένως σε επεξεργασία, αστικά λύματα ικανού αριθμού παράκτιων οικισμών, καθώς επίσης και απόβλητα των ελαιοτριβείων τα οποία μολύνουν τη θάλασσα με ελαϊκό ή δεκαο-κτενικό οξύ, το οποίο είναι αδιάλυτο στο νερό.

Το ανωτέρω ζήτημα θεωρείται ιδιαίτερα κρίσιμο για την περιοχή δεδομένου ότι επηρεάζει όχι μόνο τον τομέα της αλιευτικής δραστηριότητας, αλλά κυρίως για την Ναυπακτία, σχετίζεται με τον τουρισμό και την καθαρότητα των θαλασσών της Ναυπακτίας και της ευρύτερης περιοχής.

Δασοπονία

Ποσοστό 26,7% του Δήμου καλύπτεται από δάση, ενώ το 44,4% της έκτασης του Δήμου καλύπτεται από εκτάσεις δασών, ημιφυσικές εκτάσεις (οι οποίες περιλαμβάνουν εκτάσεις δασών, μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις, συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστηση, εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση). Η υποστήριξη του δασικού τομέα στην περιοχή ασκείται από την Διεύθυνση Δασών της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι, ενώ ο Δήμος Ναυπακτίας καλύπτεται από τα Δασαρχεία Ναυπάκτου και Μεσολογγίου. Το μεγαλύτερο μέρος των δασικών εκτάσεων του δήμου καλύπτονται από δάση ελάτης και δρυός, ενώ εξίσου σημαντική είναι η παρουσία εκτάσεων με αείφυλλα και θάμνους.

Τα σημαντικότερα δάση της περιοχής είναι:

- α) το δάσος Οξυάς στην Ορεινή Ναυπακτία με Ευρωπαϊκή εμβέλεια που είναι το χαμηλότερο τμήμα του δάσους οξυάς της οροσειράς της Πίνδου και
- β) το δάσος ελάτης στην ίδια περιοχή.

Τα παραπάνω δάση είναι μοναδικές φυσικές υποδομές που συνδέονται με δραστηριότητες και υπηρεσίες του τριτογενή τομέα όπως ο αγροτουρισμός, αθλητικές δραστηριότητες, ορειβασία, ποδηλασία βουνού κλπ.

Το παραγόμενο δασικό προϊόν αφορά την παραγωγή στρογγυλής ξυλείας, καυσόξυλων και ξυλανθράκων, επικεντρώνεται σε ορισμένες περιοχές και συμβάλει στην ενίσχυση του εισοδήματος των δασεργατών και άλλων κατοίκων των ορεινών περιοχών. Το παραγόμενο ξύλο είναι κυρίως ελάτη και οξυά.

Συμπεράσματα – προοπτικές

Ο πρωτογενής τομέας παραγωγής αποτελεί σημαντική δραστηριότητα των κατοίκων της περιοχής, αλλά χαρακτηρίζεται από χαμηλή ανταγωνιστικότητα, λόγω υψηλού κόστους παραγωγής και των αδυναμιών που υπάρχουν στον τομέα διακίνησης και εμπορίας. Όσον αφορά την γεωργία ο ορεινός κυρίως χαρακτήρας του Δήμου, με εξαίρεση την έφορη πεδιάδα του Ευήνου, δεν ευνοούν την εντατική γεωργική παραγωγή. Στα ορεινά χωριά η γεωργία λειτουργεί κυρίως συμπληρωματικά της κτηνοτροφίας με την παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων. Η πεδιάδα του Ευήνου, στην δημοτική ενότητα Χάλκειας, με τις εντατικές της καλλιέργειες βοηθήθηκε από την εκμηχάνιση με ευεργετικά αποτελέσματα στην παραγωγικότητα. Ουσιώδης για την περιοχή είναι η ελαιοκομία, η οποία μπορεί εύκολα να μεταπηδήσει στην βιολογική καλλιέργεια με επιπρόσθετα οφέλη για τον παραγωγό. Από την άλλη μεριά η κτηνοτροφική παραγωγή δεν βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα κάτι κυρίως που οφείλεται στην πληθυσμιακή αποδυνάμωση των ορεινών χωριών του Δήμου. Ταυτόχρονα οι δυνατότητες οικονομικής εκμετάλλευσης των δασών για παραγωγή ξυλείας είναι περιορισμένες. Η αναζωογόνηση μιας περιφέρειας ή περιοχής είναι μια ολοκληρωμένη διαδικασία, η οποία εξασφαλίζει πέρα από την αγροτική δραστηριότητα και μια σειρά από άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες ικανές να προσφέρουν στον αγροτικό πληθυσμό απασχόληση και εισόδημα. Οι συμπληρωματικές αυτές δραστηριότητες αναφέρονται:

- στη δημιουργία των απαραίτητων έργων υποδομής για τη γεωργία και για άλλες οικονομικές δραστηριότητες
- στη μεταφορά και δημιουργία μεταποιητικών γεωργικών και κτηνοτροφικών βιοτεχνιών - βιομηχανιών στην ύπαιθρο
- στην ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών στη γεωργική εκμετάλλευση

- στην προσέλκυση νέων ανθρώπων στην ύπαιθρο
- στην ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων συμπληρωματικών προς την γεωργία και κτηνοτροφία
- στη δημιουργία τοπικών μηχανισμών πληροφόρησης των αγροτών και των φορέων τους για τις συντελούμενες αλλαγές στην πολιτική και στις απαιτήσεις των καταναλωτών και
- στην ενίσχυση των ερευνητικών δικτύων, ώστε να διασυνδεθούν άμεσα με τις ανάγκες των παραγωγών.

Στόχος μιας πολιτικής στον αγροτικό τομέα για τις περιοχές αυτές πρέπει μεταξύ άλλων να είναι:

1. η ανάπτυξη νέων δυναμικών καλλιεργειών και μεθόδων εκτροφής και κυρίως η στρόφη στην βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία
2. η βελτίωση και επέκταση των οργανωμένων βοσκοτόπων
3. η διατήρηση της βοοτροφίας στις περιοχές όπου παραδοσιακά υπήρχε αυτή
4. η ενίσχυση της αιγοπροβατοτροφίας
5. η ανάπτυξη της δασικής παραγωγής.

Η παραγωγή βιολογικών προϊόντων, δηλαδή προϊόντων που παράγονται χωρίς τη χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και άλλων χημικών συστατικών, είναι μια νέα δραστηριότητα που αποσκοπεί να δώσει στον καταναλωτή υγιεινά προϊόντα και να προστατεύσει το περιβάλλον από τη χρήση χημικών ουσιών. Τα προϊόντα αυτά ζητούνται ολοένα και περισσότερο από ευρύτερες ομάδες καταναλωτών που επιθυμούν υγιεινή διατροφή, απαλλαγμένη από χημικές ουσίες, και από άτομα που όντας ευαίσθητα σε περιβαλλοντικά θέματα συμβάλλουν μέσω της επιλογής αυτής στη προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος. Η ζήτηση βιολογικών προϊόντων αυξάνεται παρά τις διαφορές τιμών που υπάρχουν σε σχέση με τα προϊόντα της συμβατικής γεωργίας-κτηνοτροφίας. Η σχετική ζήτηση παρατηρείται περισσότερο σε ομάδες πληθυσμού υψηλού εισοδήματος και αναπτυγμένων χωρών, ενώ στην χώρα μας, ιδιαίτερη ζήτηση σε βιολογικά προϊόντα, αλλά και οργανωμένες αγορές υπάρχουν κυρίως στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη.

Επίσης, έμφαση πρέπει να δοθεί στα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα, στα αρωματικά φυτά και βότανα, καθώς και στην «οικολογική» κτηνοτροφία. Τα

κτηνοτροφικά προϊόντα των ορεινών περιοχών όπως το κρέας, το γάλα, το γιαούρτι και το τυρί θα μπορούσαν με κατάλληλες ενέργειες να χαρακτηριστούν βιολογικά ή τουλάχιστον προϊόντα ορεινής κτηνοτροφίας. Τα βοοειδή ελεύθερης βοσκής των ορεινών περιοχών ή τα αιγοπρόβατα αυτών των περιοχών δεν διατρέφονται με συμπληρώματα ζωοτροφών (ζωοτροφές που για την παραγωγή τους χρησιμοποιούνται χημικά λιπάσματα), αλλά με ζωοτροφές που πληρούν τους όρους του τρόπου βιολογικής παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων. Παράλληλα, μπορούν να αναπτυχθούν η εκτατική χοιροτροφία, καθώς και η πτηνοτροφία ελεύθερης βοσκής.

Η διάθεση των προϊόντων αυτών μπορεί να γίνει είτε επιτόπια με την προσέλκυση επισκεπτών είτε μέσα από Ομάδες Παραγωγών των περιοχών αυτών, που θα τα προωθήσουν στα ειδικά καταστήματα βιολογικών προϊόντων. Η προώθηση της παραγωγής βιολογικών και λοιπών προϊόντων, πρέπει να συνδυασθεί με ενημέρωση των επιστημόνων, των παραγωγών και των καταναλωτών. Ως πρώτος στόχος θα μπορούσε να τεθεί η ικανοποίηση της ζήτησης σε προϊόντα αυτού του είδους σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και παράλληλα, η οργάνωση για την προώθηση των προϊόντων, ζωικών και φυτικών, στις αγορές των βόρειων χωρών της ΕΕ.

Η βιολογική αγροτική παραγωγή, φυτική και κτηνοτροφική, δημιουργεί θέσεις εργασίας σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον και αναγνωρίζεται σχεδόν από όλους σαν μια μέθοδος παραγωγής που προσφέρει πολλά στην προσπάθεια διατήρησης του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο και προστασίας της φύσης. Από την 1η Ιουλίου 1994 εφαρμόζεται ο κανονισμός 2092/91 περί βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής. Πρόσφατα, από την 19η Ιουλίου 1999, εφαρμόζεται και ο Κανονισμός 1804/99 για την παραγωγή βιολογικών κτηνοτροφικών προϊόντων, ενώ από τον Δεκέμβριο του 2000 ισχύει και η απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων που αφορά στον καθορισμό συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των σχετικών κανονισμών για τη βιολογική αγροτική παραγωγή.

Τέλος, τα κύρια χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα της περιοχής είναι:

- το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Το μέσο μέγεθος μιας αμιγώς γεωργικής εκμετάλλευσης είναι 12,6 στρέμματα
- το σημαντικό ποσοστό μικτών εκμεταλλεύσεων, γεγονός που καταδεικνύει εξάρτηση του αγροτικού εισοδήματος από τη γεωργία και την κτηνοτροφία
- η συμμετοχή των αμιγώς κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στον αγροτικό τομέα είναι πολύ μικρή
- η έντονη διαφοροποίηση της παραγωγικότητας της περιοχής
- το σημαντικό ποσοστό απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα ηλικίας 50+ ετών, γεγονός που καταδεικνύει τη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού και περιορίζει τη δυνατότητα διαφοροποίησης των μεθόδων παραγωγής και διακίνησης των αγαθών
- η σχετικά περιορισμένη στροφή στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων
- η περιορισμένη εκμετάλλευση των δασών της περιοχής, αλλά και των παραγόμενων δασοκομικών προϊόντων
- η μικρή μεταποιητική δραστηριότητα όσον αφορά τα αγροτικά προϊόντα

1.4.3. Δευτερογενής τομέας

Το ορεινό τμήμα του Δήμου παρουσιάζει μικρή δραστηριότητα στον δευτερογενή τομέα, ενώ στο παράκτιο και πεδινό τμήμα η σχετική δραστηριότητα είναι σαφέστερα εντονότερη. Στον ΠΙΝΑΚΑ 5, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, παρουσιάζονται οι βιοτεχνικές, μεταποιητικές και κατασκευαστικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στον Δήμο Ναυπακτίας, σύμφωνα με τα στοιχεία του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας. Επίσης, η εξαγωγική δραστηριότητα στον Δήμο Ναυπακτίας, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Εξαγωγέων του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας, αποτυπώνεται στον ΠΙΝΑΚΑ 6, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II.

1.4.4. Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας παραγωγής στον Δήμο Ναυπακτίας αποτελεί τον βασικό τομέα δραστηριότητας των κατοίκων του Δήμου. Ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων και του Επιμελητηρίου. Τα κύρια χαρακτηριστικά του τριτογενή τομέα είναι:

- η λειτουργία μικρών τουριστικών μονάδων στις ορεινές περιοχές

- η ανάπτυξη της εμπορικής δραστηριότητας, κυρίως στις πεδινές περιοχές
- και η λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών

Τουριστική Δραστηριότητα

Ο Δήμος Ναυπακτίας χαρακτηρίζεται από ένα ποικιλόμορφο φυσικό περιβάλλον. Οι σημαντικοί πόροι του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος παρέχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα με χαρακτηριστικά και μεγέθη ικανά να προσδιορίσουν τα αντικείμενα, το περιεχόμενο και τον χαρακτήρα της τουριστικής ανάπτυξης.

Η παραλιακή ζώνη του Δήμου, το ιδιαίτερο παραλίμνιο περιβάλλον και το τοπίο όπως διαμορφώνεται με την τεχνητή λίμνη του Εύηνου ποταμού, οι επιβλητικότατοι ορεινοί όγκοι, οι διάφοροι αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία, τα ιστορικά και παραδοσιακά κτίρια, το φυσικό περιβάλλον, τα μνημεία της φύσης, τα γεφύρια ιστορικής και αρχιτεκτονικής σημασίας, τα μονοπάτια, τα ιστορικά και λαογραφικά μουσεία, τα μοναστήρια και οι εκκλησίες, η ιδιαιτερότητα της πόλης της Ναυπάκτου ως καστροπόλης, με την πλήρη και ορθολογική εκμετάλλευση τους μπορούν να αποτελέσουν μόνιμο και δυναμικό πόλο έλξης.

Στους παραπάνω αξιοσημείωτους φυσικούς, πολιτιστικούς, ιστορικούς και ανθρωπογενείς πόρους στηρίζεται το τουριστικό προϊόν του Δήμου. Η τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει άνοδο και ενισχύεται από την εφαρμογή Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Είδη Τουρισμού

Ακολούθως, αναλύονται συνοπτικά τα είδη τουρισμού που αναπτύσσονται στην περιοχή αναφοράς:

- Οικοτουρισμός
- Ορειβατικός και Περιηγητικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Πολιτιστικός τουρισμός

- Παραθεριστικός τουρισμός
- Κυνηγετικός τουρισμός
- Αθλητικός τουρισμός

Υπάρχουσες Τουριστικές Υποδομές

Τουριστικά Καταλύματα: Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται ΠΙΝΑΚΑ 7, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος και του ΕΟΤ, στον Δήμο Ναυπακτίας υπάρχουν 53 τουριστικές μονάδες με 1.422 κλίνες. Το μεγαλύτερο μέρος των ξενοδοχειακών μονάδων συγκεντρώνεται στις παραθαλάσιες περιοχές του Δήμου, που αποτελούν ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών.

Το πλήθος και ο αριθμός κλινών ανά είδος τουριστικής υποδομής παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα 4:

Πίνακας 4: Τύπος τουριστικών μονάδων στον Δήμο Ναυπακτίας

Αριθμός	Τύπος Καταλύματος	Αριθμός κλινών
16	Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου	874
14	Ενοικιαζόμενα δωμάτια	252
6	Ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων	109
5	Τουριστικές Επιπλωμένες κατοικίες	76
6	Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα	87
1	Ενοικιαζόμενες γκαρσονιέρες τριών κλειδιών	10
1	Αγρόκτημα με υποδομή διανυκτέρευσης	16
1	Lux	14
2	Camping	

Οι περιοχές με την μεγαλύτερη συγκέντρωση καταλυμάτων είναι οι παραθαλάσιες περιοχές του Δήμου και φυσικά η πόλη της Ναυπάκτου. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και στις ορεινές δημοτικές ενότητες και ιδιαίτερα στην Αποδοτία έχουν

γίνει αξιόλογες επενδυτικές δραστηριότητες στον τουρισμό, με πρωτεργάτη μεγάλη τουριστική μονάδα στην τοπική κοινότητα Άνω Χώρας με ξενοδοχείο 131 κλινών. Με την δημιουργία της συγκεκριμένης μονάδας και την επιχορήγηση μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων νέων καταλυμάτων καθιερώθηκε η «ορεινή Ναυπακτία» ως χειμερινός προορισμός, γνωστός σε όλη την Ελλάδα.

Η περιοχή διαθέτει δυνατότητες περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης δεδομένου ότι διαθέτει αξιόλογους τουριστικούς πόρους με σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα (π.χ. εξαιρετικές παραλίες, παραθαλάσσια γραφικά χωριουδάκια, επιβλητικούς ορεινούς όγκους, ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον, ορεινά γραφικά χωριά, παραλίμνια περιοχή Ευήνου, κλπ) ενώ ταυτόχρονα είναι εύκολα προσβάσιμη από τα μεγάλα αστικά κέντρα της ευρύτερης περιοχής, αλλά και της Χώρας.

Μονάδες Εστίασης και Αναψυχής

Στον ΠΙΝΑΚΑ 8, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, αποτυπώνονται ανά δημοτική ενότητα του Δήμου οι μονάδες εστίασης και αναψυχής, που λειτουργούν στο Δήμο, οι οποίες ανέρχονται σε 398. Πρέπει να επισημάνουμε ότι το παραδοσιακό καφενείο στους ορεινούς δήμους, αποτελεί σε πολλά χωριά το μοναδικό χώρο συνεύρεσης που έχει απομείνει. Το ίδιο ισχύει και για τις ψησταριές/ ταβέρνες/ εστιατόρια οι οποίες σε συνδυασμό με τις απολαυστικές και παραδοσιακές γεύσεις που παρέχουν, αποτελούν πόλο έλξης στις ορεινές και απομακρυσμένες κοινότητες του Δήμου. Βέβαια, το μεγαλύτερο πλήθος των μονάδων εστίασης και αναψυχής συγκεντρώνεται στη δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, ενώ αξιοσημείωτές είναι και οι αντίστοιχες υποδομές για τις δημοτικές ενότητες Χάλκειας και Αντιρρίου.

Τουριστική Ζήτηση

Η τουριστική περίοδος παρουσιάζει διακυμάνσεις ανάλογα με την εποχή του έτους, με τις ορεινές και τις παράκτιες περιοχές να έχουν εντελώς διαφορετικές εποχές υψηλής επισκεψιμότητας. Αυξημένη είναι η κίνηση τον μήνα Οκτώβριο έως τις αρχές Μαΐου σε καταλύματα που βρίσκονται στα ορεινά τμήματα του Δήμου, όπου υπάρχει σχετική πληρότητα τα Σαββατοκύριακα, τα εορταστικά τριήμερα (διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις με σκοπό να διατηρηθούν τα έθιμα και οι παραδόσεις της περιοχής), στις εθνικές εορτές (π.χ. 28^η Οκτωβρίου) και στις

γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα. Στα παράκτια τμήματα του Δήμου παρατηρείται υψηλή επισκεψιμότητα τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, αν και η πόλη της Ναυπάκτου ως ιδιαίτερα γνωστός τουριστικός προορισμός, έχει καθόλη την διάρκεια του έτους επισκέπτες.

Η προέλευση των επισκεπτών είναι κυρίως από τα αστικά κέντρα της περιοχής (Μεσολόγγι, Αγρίνιο, Πάτρα) και την Αθήνα.

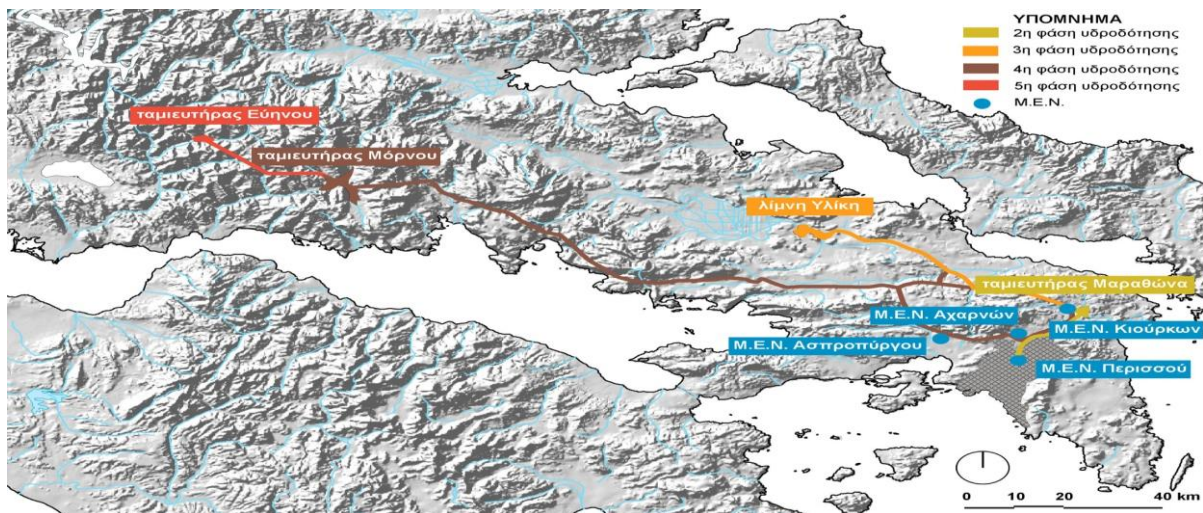
Τους καλοκαιρινούς μήνες και την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα, η τουριστική κίνηση ενισχύεται από επισκέπτες που κατάγονται από την περιοχή και βρίσκουν την ευκαιρία για ένα μικρό διάλλειμα στην ύπαιθρο. Ειδικά στα ορεινά χωριά, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο ο πληθυσμός τους αυξάνει σε επίπεδα πολλαπλάσια του απογραφέντος. Είναι χαρακτηριστικό πως ορισμένα ορεινά χωριά δεν κατοικούνται τους χειμερινούς μήνες, ενώ τους καλοκαιρινούς σφύζουν από ζωή, προκαλώντας και τη λειτουργία επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό (π.χ. μονάδες εστίασης). Επιπλέον, τους καλοκαιρινούς μήνες επισκέπτονται την περιοχή για παραθεριστικούς λόγους ομογενείς που κατάγονται από την περιοχή.

Η περιοχή στηρίζεται στον εσωτερικό τουρισμό, ο οποίος έχει σημειώσει πτώση λόγω της οικονομικής κατάστασης της χώρας και των πολιτών της. Σε κάθε περίπτωση, η περιοχή διαθέτει δυνατότητες για την προσέλκυση επισκεπτών από το εξωτερικό, αλλά απαιτούνται παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες τόσο σε συλλογικό επίπεδο όσο και σε ατομικό – επενδυτικό επίπεδο. Πέραν των αναγκαίων πρωτοβουλιών για την προσέλκυση επισκεπτών από το εξωτερικό, η περιοχή εκτιμάται ότι θα ενισχυθεί στον τομέα αυτό και από την αναμενόμενη επένδυση στους εργοταξιακούς χώρους του Αντιρρίου, εφόσον αυτή πραγματοποιηθεί και όταν θα πραγματοποιηθεί.

Τα σημαντικότερα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος του Δήμου Ναυπακτίας είναι τα ακόλουθα:

1. Τεχνητή λίμνη Ευήνου και ποταμός Εύηνος

Το οικοσύστημα που διαμορφώνεται από τον ποταμό Εύηνο και την τεχνητή λίμνη του Ευήνου είναι από τα ωραιότερα και πιο ενδιαφέροντα στη χώρα. Στην περιοχή της τεχνητής λίμνης του Ευήνου δεν έχουν οριστεί προστατευόμενες περιοχές, απλά καταγράφεται ο οικότοπος της κοιλάδας του Ευήνου που ενώνεται με τα άνω όρια του Εθνικού πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου-Αιτωλικού. Ο ποταμός Εύηνος ή Φίδαρης (λόγω της μαιανδρικής στο κάτω τμήμα ροής του), πηγάζει από τα Βαρδούσια όρη της Ευρυτανίας και την περιοχή Αρτοτίνα Φωκίδας, και διατρέχοντας το Νομό Αιτωλοακαρνανίας με διεύθυνση ΒΒΑ-ΝΝΔ, εκβάλλει στον Πατραϊκό κόλπο απέναντι από την Πάτρα, διανύοντας συνολικά 113 km.

Στο βορειοδυτικό κομμάτι της Ναυπακτίας, κάπου εβδομήντα χιλιόμετρα μακριά από την πρωτεύουσα της, τη Ναύπακτο, βρίσκεται το χωριό Άγιος Δημήτριος σε υψόμετρο 650 μέτρα. Είναι χτισμένο στις νοτιοανατολικές πλευρές του όρους Αρδίνη με τα ωραία σπιτάκια του μέσα σε κήπους και καστανιές διεσπαρμένα σε μεγάλη έκταση και σε κατωφερές έδαφος κοντά στην αριστερή όχθη του ποταμού Εύηνου (Φίδαρη) όπου σήμερα έχει γίνει το φράγμα. Η τεχνητή λίμνη του Ευήνου ανήκει στην δημοτική ενότητα Πλατάνου.

Αυτό το οικοσύστημα συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου Ναυπακτίας, η αξιοποίηση του οποίου δύναται να επιφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη στην ευρύτερη περιοχή και όχι μόνο στον Δήμο Ναυπακτίας. Ωστόσο, υπάρχουν περιορισμοί για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων τόσο εντός της τεχνητής λίμνης όσο και περιμετρικά της λίμνης

(που προκύπτουν κυρίως από την ΕΥΔΑΠ). Η ορθολογική άρση αυτών των περιορισμών αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για τον Δήμο Ναυπακτίας και πρέπει να αποτελέσει στόχο βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα.

2. Η πόλη της Ναυπάκτου

Η πόλη της Ναυπάκτου χαρακτηρίστηκε ως ιστορικός τόπος και τοπίο ιδιαίτερου κάλλους, ενώ μεγάλο μέρος της έχει χαρακτηριστεί ως παραδοσιακός οικισμός. Έχουν καταγραφεί συνολικά, συμπεριλαμβανομένου του λιμανιού και του κάστρου 185 μνημεία και κτίρια τα όποια ελέγχονται και προστατεύονται.

Σε κάθε περίπτωση, η τουριστική αξία και οι τουριστικές δυνατότητες της πόλης της Ναυπάκτου αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα του Δήμου Ναυπακτίας. Ωστόσο για την αξιοποίηση των χαρακτηριστικών της πόλης της Ναυπάκτου απαιτείται η εφαρμογή πολιτικών και στόχων, βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, ώστε να αναδειχθούν τα σημεία ενδιαφέροντος και η πόλη να καταστεί πιο φιλική για τους κατοίκους και τους επισκέπτες.

3. Ναυμαχία της Ναυπάκτου

Η Ναυμαχία της Ναυπάκτου είναι μια από τις σημαντικότερες ναυμαχίες στην παγκόσμια ιστορία και η αμέσως, μετά της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας,

ιστορικότερη ναυμαχία. Με την ονομασία Ναυμαχία της Ναυπάκτου παρέμεινε στην ιστορία η ναυμαχία που έγινε στις 7 Οκτωβρίου του 1571 μεταξύ των ενωμένων στόλων της Ισπανίας, της Βενετίας, της Γένουας, της Νεάπολης και Σικελίας και του Πάπα εφενός και του ενιαίου στόλου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αφετέρου παρά την είσοδο του Κορινθιακού Κόλπου κοντά στις νήσους νότιες Εχινάδες παρά το Ακρωτήριο Σκρόφα. Κάθε χρόνο τον μήνα Οκτώβριο γίνονται εορταστικές εκδηλώσεις με «αναπαράσταση της Ναυμαχίας της Ναυπάκτου» οι οποίες και συγκεντρώνουν πλήθος επισκεπτών στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή.

4. Όρος Βαράσοβα

Ο ορεινός όγκος της Βαράσοβας έχει κηρυχθεί ως τόπος ιστορικός και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Στις δυσπρόσιτες πλαγιές της Βαράσοβας αναπτύχθηκαν την εποχή του Βυζαντίου εκκλησίες, μονές και τα οποία σήμερα είναι ερειπωμένα, με σπουδαιότερο το σπήλαιο του Αγίου Νικολάου. Το όρος Βαράσοβα αποτελεί αναρριχητικό πεδίο μοναδικό στον Ελλαδικό χώρο, που προσελκύει πλήθος αναρριχητών.

5. Λουτρά Στάχτης και Αγραπιδόκαμπου

Γνωστές από την αρχαιότητα οι ιαματικές πηγές στα Λουτρά στάχτης, στην δημοτική ενότητα Πυλίνης, βοηθούν ενδεχομένως στη θεραπεία ασθενειών, όπως αρθρίτιδα, δερματοπάθειες, ρευματισμοί, ενδείκνυνται ακόμα για

ποσιθεραπεία. Σήμερα λειτουργεί χώρος λουτρικών εγκαταστάσεων, μικρό ξενοδοχείο και εστιατόριο. Η εξέχουσα θέση της Λουτροπηγής στην περιοχή η οποία απέχει 30 χιλ. από τη Ναύπακτο και 40 χιλ. από το Νοσοκομείο Ρίου (αποστάσεις που διευκολύνουν τους επισκέπτες κάθε ηλικίας από τα μεγάλα αστικά κέντρα ακόμα και για Σαββατοκύριακο). Ωστόσο, οι εγκαταστάσεις των λουτρών Στάχτης έχουν υποβαθμιστεί και απαιτούνται επενδύσεις προκειμένου να καταστούν ελκυστικές για επισκέπτες και ασθενείς.

Η ιαματική πηγή, στον Αγραπιδόκαμπο, βρίσκεται λίγα χλμ. Βόρεια του Αντιρρίου, σε ορεινή δασωμένη περιοχή, δίπλα στη μεγάλη ρεματιά της Χαλούλακας. Πλησίον της διέρχεται ο δρόμος που περνά αρχικά από το Μολύκρειο και καταλήγει στο οροπέδιο του Αγραπιδόκαμπου. Τα λουτρά τα τελευταία χρόνια έχουν εγκαταλειφθεί πλήρως. Σήμερα, αντικρίζουμε εκεί το παλαιό πέτρινο κτίριο με τις λουτρικές εγκαταστάσεις, καθώς και μερικά πρόχειρα παραπήγματα. Η περιοχή έχει μεγάλη φυσική ομορφιά και αιωνόβια πλατάνια προσφέρουν σκιά και δροσιά.

6. Τα κάστρα Ναυπάκτου και Αντιρρίου

Κάστρο του Αντιρρίου.

Το Κάστρο της Ναυπάκτου βρίσκεται στην κορυφή του λόφου που δεσπόζει στη πόλη σε υψόμετρο περίπου 200 μέτρων. Αποτελείται από πέντε διαζώματα, και καταλήγει στο λιμάνι, το οποίο και περικλείει με τείχη.

Το Κάστρο στο ακρωτήρι του Αντιρρίου υπήρξε κατά την αρχαία εποχή. Στα θεμέλια αυτού ανοικοδομήθηκε το υπάρχον σήμερα κάστρο το 1499 Ταυτόχρονα κατασκευάστηκε και το αντικρινό του κάστρο του Ρίου. Τα δυο

αυτά κάστρα φύλασσαν τη στρατηγική θέση διέλευσης θαλάσσιων και στεριανών περασμάτων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο φάρος του κάστρου του Αντιρρίου, έργο του 19ου αιώνα. Πρόσφατα συντηρήθηκε, είναι επισκέψιμο και φιλοξενεί εκδηλώσεις πολιτισμού.

7. Δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού στον Εύηνο ποταμό

Αξιόλογες είναι οι υποδομές στη Βλαχομάνδρα και τον κοντινό οικισμό Πόρο της Τ.Κ. Ριγανίου, οι οποίες προσφέρουν υπηρεσίες αθλητικού τουρισμού (canoe, kayak, rafting) στον ποταμό Εύηνο ανακαλύπτοντας ταυτόχρονα το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Στη θέση Χάνι Μπανιά υπάρχει και η διαμορφωμένη πίστα αγώνων διεθνών προδιαγραφών, που λειτουργεί και ως προπονητικό κέντρο.

8. Παραλιακό μέτωπο

Το τμήμα του Δήμου Ναυπακτίας που παρουσιάζει σημαντική τουριστική ανάπτυξη είναι η παραλιακή ζώνη του Δήμου. Η ακτογραμμή του Δήμου υπολογίζεται σε περίπου 42,5 χιλιόμετρα (στοιχεία από ΟΚΧΕ) και χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο σε ορισμένες περιοχές. Η παραλιακή ζώνη του Δήμου διαθέτει μικρές παραλίες, ορισμένες εκ των οποίων είναι περισσότερο και άλλες λιγότερο ή καθόλου οργανωμένες. Παραλίες του Δήμου

με ιδιαίτερο τουριστικό ενδιαφέρον είναι οι παραλίες: Κρυονέρι, Κάτω Βασιλική, Πλάζ Αντιρρίου, Πλάζ Ναυπάκτου, Ψανή, Γρίμποβο, κλπ.

9. Γραφικά ορεινά χωριά, περιήγηση – μονοπάτια, γεφύρια

Ο Δήμος Ναυπακτίας διαθέτει πολύ όμορφα γραφικά ορεινά χωριά, που έχουν διατηρήσει την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και παράλληλα ο τρόπος και οι ρυθμοί ζωής αποτελούν στοιχείο ενδιαφέροντος για τους κατοίκους των αστικών κέντρων.

Επίσης, ο Δήμος Ναυπακτίας διαθέτει ένα τεράστιο πλήθος μονοπατιών, πολλά από τα οποία έχουν πρόσφατα διανοιχθεί και υποστηρίζουν την τουριστική δραστηριότητα των ορεινών χωριών της Ναυπακτίας, καθώς και πλήθος σημείων ενδιαφέροντος. Ενδεικτικά αναφέρονται: α) Φαράγγι του Κακάββου (Κότσαλου), β) το σπήλαιο της Δρακότρυπας κοντά στην κοίτη του Φονιορέματος, κάτω από τα χωριά Αναβρυτή και Καταφύγιο, γ) φαράγγι Σκά, δ) φαράγγι του Μόρνου, και τα μονοπάτια:

- Λάλικα – Κλεπά,
- Ρίζα – Αγ. Κυριακή,
- Λάλικα – Λεύκα και Ε4,
- κοιλάδα φονιορέματος,
- Πόρος - Χάνι Μπανιά,
- Φαμίλα – Πόρος,
- Γεφύρι Αρτοτίβας – Κλεπά,
- Γραμμένη Οξυά – Αρτοτίνα,
- Καταφύγιο Οξυάς – Κοκκάλια,
- Μονοπάτι Ρέματος Σκά

Γεφύρι της Αρτοτίβας.

Χαρακτηριστικό της ορεινής Ναυπακτίας είναι τα πέτρινα γεφύρια που δεσπόζουν σε διάφορα σημεία του Εύηνου, του Μόρνου και των παραποτάμων τους αποτελώντας μοναδική κληρονομιά για την περιοχή. Χαρακτηριστικά είναι:

- a. Το Κεφαλογιόφυρο είναι ένα εξαιρετο μνημείο γεφυροποιίας στις κλεισούρες του Μόρνου κάτω από τον οικισμό Καταφύγιο. Από το γεφύρι αυτό επικοινωνούσε η Δωρίδα με τη Ναυπακτία, από αυτό πέρασαν και βρήκαν καταφύγιο στο κοντινό Μοναστήρι της Βαρνάκοβας οι διασωθέντες της ηρωικής Εξόδου του Μεσολογγίου (10 Απριλίου 1826).
- b. Το γεφύρι της Αρτοτίβαςπου βρίσκεται σε μοναδική θέση στο στενότερο σημείο του ποταμού Εύηνου λίγο πριν συναντήσει τον παραπόταμό του Κότσαλο.Συνέδεε τη Δυτική Αιτωλία με την ορεινή Ναυπακτία και Ευρυτανία.
- c. Το γεφύρι της Αμπελακιώτισσας στον Κάκαβο συνέδεε την Αμπελακιώτισσα με την Ανω Χώρα.
- d. Στα στενά της Κλεπάς υπάρχει ξεχασμένο ένα σπουδαίο πέτρινο γεφύρι, το γεφύρι των Στενών του Εύηνου.
- e. Το γεφύρι της Γριάς στον Γρανιτσιώτη συνδέει το δρόμο Ναυπάκτου – Χάνι Λόη – Κεφαλογιόφυρο προς Τρίκορφο.

- f. Το γεφύρι της Δορβιτσάς κατασκευάστηκε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας για να συνδέσει τη Δορβιτσά με τον Πλάτανο.

Εκτός από τα γεφύρια σημαντικά μνημεία της περιοχής είναι και οι παραδοσιακοί νερόμυλοι.

10. Μοναστήρια, θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός παρουσιάζει δυναμική τάση στην περιοχή της Ναυπακτίας, η οποία διαθέτει ορισμένα από τα σημαντικότερα και γνωστότερα μοναστήρια της χώρας, όπως: η Ι. Μονή Αμπελακιώτισσας στην Αμπελακιώτισσα της Δ.Ε. Αποδοτίας, Ι. Μονή Αγίου Ιωάννη Προδρόμου στη Βομβοκού της Δ.Ε. Ναυπάκτου, η Ι. Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην τοπική κοινότητα Σκάλας. Παράλληλα, η περιοχή διαθέτει πλήθος αξιόλογων εκκλησιών που αποτελούν και προστατευόμενα μνημεία, όπως η εκκλησία της Παναγίας Παναξιώτισσας που βρίσκεται στην κατάφυτη κοιλάδα της Γαβρολίμνης, στη Δ.Ε. Χάλκειας.

11. Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στο Δήμο Ναυπακτίας διεξάγονται σημαντικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι οποίες προσελκύουν επισκέπτες από διάφορα σημεία της χώρας, αλλά κυρίως από τα αστικά κέντρα της Πάτρας και της Αθήνας. Εκτός από τις εκδηλώσεις για την Ναυμαχία της Ναυπάκτου, πόλο έλξης αποτελούν και εκδηλώσεις όπως: η γιορτή της τσιπούρας, η γιορτή της τράτας, η γιορτές κασάνου και τσίπουρου, ο Πυλήνιος Αύγουστος, ο ποιμενικός βίος Πυλληνίων, η γιορτή των Βλάχων, το Διεθνές Χωροδιακό Φεστιβάλ Μίκης Θεοδωράκης, το καρναβάλι της Ναυπάκτου κ.α.

1.5. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Ο Δήμος Ναυπακτίας αποτελείται από 1 δημοτική κοινότητα, 66 τοπικές κοινότητες και 113 οικισμούς. Το θεσμικό πλαίσιο δόμησης ποικίλει, καθότι υπάρχουν τέσσερα εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια:

- Ναυπάκτου (Ναυπάκτου με το Β.Δ. 22-08-1937 - ΦΕΚ341Α/31-08-1937 -, επεκτάσεων Ανατολικά και Δυτικά του ισχύοντος σχεδίου της πόλεως με το Π.Δ. 28-02-1978 - ΦΕΚ153Δ/05-04-1978 - και με το ΦΕΚ 1242/Δ/18-12-2005 που εγκρίνεται η πολεοδομική μελέτη της πολεοδομικής ενότητας Στενό, τμημάτων των πολεοδομικών ενότητων Γήπεδο και Λυγιά και Ξηροπήγαδο – για οποία όμως δεν έχει γίνει η πράξη εφαρμογής)
- Λυγιά (Τ.Υ. 6432/6-6-1974/ΦΕΚ212Δ/3-8-74)
- Καστρακίου (Τ.Υ. 160778 ΦΕΚ 555/21-12-1977) και
- τμήματος της Κάτω Βασιλικής (ΦΕΚ 267/Δ/31-3-1988)

ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί είτε είναι χαρακτηρισμένοι ως οικισμοί κάτω των 2.000 κατοίκων με οριοθέτηση από τον Νομάρχη Αιτωλ/νίας, είτε είναι οικισμοί προϋφιστάμενοι του 1923, είτε είναι στάσιμοι οικισμοί. Συγκεκριμένα, αποτελείται από 70 οριοθετημένους οικισμούς, 25 περίπου στάσιμους οικισμούς και 4 οικισμούς προϋφιστάμενους του 1923. Επίσης, ρυμοτομικά σχέδια διαθέτουν και οι τρεις ενότητες των εργατικών κατοικιών.

Η Ναύπακτος αποτελεί παραδοσιακό οικισμό σύμφωνα με το ΦΕΚ 594Δ/13-11-78 και η περιοχή εντός των ορίων της πόλεως της Ναυπάκτου έχει χαρακτηριστεί επίσης με το ΦΕΚ 1486Β/27-12-73 ως ιστορικός τόπος και τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλους. Τέλος, με το ΦΕΚ 99Α.Α.Π/24-05-2011 οριοθετείται προσωρινά ο αρχαιολογικός χώρος του Κάστρου της Ναυπάκτου.

Επίσης, στο μεγαλύτερο τμήμα της ακτογραμμής έχουν καθοριστεί τα όρια αιγιαλού και παραλίας:

- Για την δημοτική κοινότητα Ναυπάκτου, με το ΦΕΚ 883/Δ/25-08-2005, στην θέση «Από Βαρειά Ναυπάκτου έως εκβολές Ποταμού Μόρνου: τμήμα παραλία Γριμπόβου του Δήμου Ναυπάκτου»
- Για την δημοτική ενότητα Αντιρρίου, σύμφωνα με τα ΦΕΚ του ακόλουθου πίνακα:

• ΦΕΚ 811/Δ/18-09-2006
Καθορισμός των ορίων αιγιαλού και παραλίας στην θέση «Μαραθόλακα» Ρίζας του Δ.Δ. Μακύνειας του Δήμου Αντιρρίου Ν. Αιτωλ/νίας.....1
• ΦΕΚ 182/Δ/30-03-2000
Καθορισμός ορίων αιγιαλού και παραλίας στη θέση «Δυτική προβλήτα» Δήμου Αντιρρίου Ν. Αιτωλ/νίας.....1
• ΦΕΚ 88/Δ/11-02-1999
Καθορισμός χερσαίας Ζώνης στην περιοχή ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ.
• ΦΕΚ 1159/Δ/09-11-1994
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση «Παραλίας Μακύνειας (επέκταση) Ν. Αιτωλ/νίας.....2
• ΦΕΚ 900/Δ/09-08-1993
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση από τα όρια με την Κοινότητα Μολυκρείου Ναυπακτίας και μέχρι την Κοινότητα Μακύνειας Ναυπακτίας (πιν 5 έως 13 και πιν 15) Νομού Αιτωλ/νίας.....2
• ΦΕΚ 1232/Δ/26-11-1992
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση Μυρτιά Καραούλια Δήμου Αντιρρίου (τέως Κοινότητας Μακύνειας) και Παραλία Μακύνειας Νομού Αιτωλ/νίας.
• ΦΕΚ 456/Δ/16-07-1991
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση Νερομάννα και μέχρι τα όρια με την τέως Κοινότητα Μολυκρείου Νομού Αιτωλ/νίας.....2
• ΦΕΚ 727/Δ/31-07-1987
Καθορισμός οριογραμμής του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση «Μυρτιά – Καραούλια» της Κοινότητας Αντιρρίου, Νομού Αιτωλ/νίας, μπροστά στην ιδιοκτησία του Ηλία Γεωργ. Μαλλά».....1
• ΦΕΚ 365/Δ/22-08-1983
Καθορισμός τριών αιγιαλού και παραλίας στη θέση «Κάτω Πλατανίτης»

Κοινότητας Μολυκρείου Ν. Αιτωλ/νίας, μπροστά στην ιδιοκτησία του Ιωάννη Πούλου.....1
• ΦΕΚ 142/Δ/03-05-1983
Καθορισμός ορίων αιγιαλού και παραλίας στη θέση «Κάτω Πλατανίτης» Κοινότητας Μολυκρείου Ναυπακτίας Ν. Αιτωλ/νίας.....1
• ΦΕΚ 373/Δ/04-07-1980
Περί καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας στη θέση «Κάτω Πλατανίτης» της Κοινότητας Μολυκρείου Ναυπακτίας μπροστά στην ιδιοκτησία Νικ. Ρέππα και Νικ. Βλάντη.....2
• ΦΕΚ 21/Δ/18-01-1980
Περί καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας στην περιοχή Νερομάνα Αντιρρίου Ναυπακτίας, μπροστά στην ιδιοκτησία Σπυρίδωνος Νικ. Ντούνη5
• ΦΕΚ 194/Δ/29-03-1979
Περί καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας στην περιοχή «Βουρλιά» Κοινότητος Μαμάκως Ναυπακτίας, Ν. Αιτωλοακαρνανίας.....1

- Για την δημοτική ενότητα Χάλκειας, σύμφωνα με τα ΦΕΚ του ακόλουθου πίνακα:

• ΦΕΚ 6/Δ/28-02-2011
Καθορισμός των ορίων αιγιαλού και παραλίας στην θέση «Κάτω Βασιλική» της δημοτικής ενότητας Χάλκειας Ν. Αιτωλοακαρνανίας
• ΦΕΚ 1501/Δ/31-12-1996
Καθορισμός ορίων αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση προσαιγιαλώσεως του καλωδίου οπτικών ινών στο Κρυονέρι Γαλατά Ν. Αιτωλοακαρνανίας
• ΦΕΚ 487/Δ/07-07-1995
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση «ΚΩΣΤΑΪΚΑ» κοινότητας Κάτω Βασιλικής Ν. Αιτωλοακαρνανίας
• ΦΕΚ 416/Δ/27-04-1993
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη

θέση κοινότητα Κάτω Βασιλικής Επαρχίας Ναυπακτίας Ν. Αιτωλοακαρνανίας
• ΦΕΚ 788/Δ/31-07-1992
Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στην κοινότητα Κρυονερίου – Μεσολογγίου προ ιδιοκτησίας ΟΣΕ Νομού Αιτωλοακαρνανίας

Με το ΦΕΚ1354/Δ/10-12-2003 επικυρώνεται ο καθορισμός των οριογραμμών τμημάτων των ρεμάτων Σκάλα, Βαρειά, Λανγκαδούλα.

Ο Δήμος διαθέτει μεγάλη ποικιλία φυσικών και τεχνικών τμημάτων. Αποτελείται από ορεινά – ημιορεινά τμήματα, κυρίως με δάση και δασικές εκτάσεις και από τμήματα πεδινών και παραλιακών εκτάσεων. Τμήματα γεωργικής γης υπάρχουν στην δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, Πυλίνης και Χάλκειας. Επίσης, διαθέτει και μεγάλο αστικό τμήμα στην Δ.Κ. Ναυπάκτου, Τ.Κ. Λυγιά, Ξηροπηγάδου (που ουσιαστικά αποτελούν την φυσική επέκταση της πόλεως) και Τ.Κ. Αντιρρίου.

Οι οικισμοί μπορούν να διαχωριστούν σε παραλιακούς και ορεινούς. Στην πρώτη κατηγορία παρατηρείται μεγαλύτερη ανάπτυξη και πυκνότητα και πυκνοδομημένα τμήματα με οικιστικές πιέσεις για κύρια και παραθεριστική κατοικία, ενώ στην δεύτερη κατηγορία αναφερόμαστε σε οικισμούς με μικρή ανάπτυξη. Επίσης, όλη η εκτός σχεδίου ή οικισμού δόμηση μπορεί να χαρακτηριστεί διάσπαρτη και μικρή.

Κύριο χαρακτηριστικό των οικισμών του Δήμου είναι κτίρια μικρά και διάσπαρτα στο χώρο, δομημένα χωρίς μεγάλους δρόμους, ακολουθώντας τον χαρακτηριστικό παραδοσιακό τύπο του ελληνικού χωριού (εκτός των οικισμών που διαθέτουν σχέδιο). Επίσης, χαρακτηριστικό των ορεινών οικισμών είναι η πέτρα, το ξύλο, οι συνήθως διώροφες οικίες με τουλάχιστον έναν ή δύο εξώστες, ενώ στους πεδινούς οικισμούς επικρατούν στην κατασκευή πιο σύγχρονα υλικά (μπετό, σοβάς), με περισσότερους εξώστες. Βασικό στοιχείο και των δύο τύπων είναι η κεραμοσκεπή, καθώς και η αυλή. Από αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής απόψεως γίνεται προσπάθεια να διατηρηθεί το παραδοσιακό ύφος και τα χαρακτηριστικά στοιχεία της περιοχής, δεδομένου ότι στις απόμακρες, ορεινές αυτές περιοχές δεν υπάρχει σχέδιο πόλεως.

Στην πόλη της Ναυπάκτου υπάρχει μεικτό σύστημα δόμησης, με το τμήμα εντός και πέριξ του κάστρου να αποτελείται από διώροφα και σε μικρότερη κλίμακα από τριώροφα κτίρια, και πέραν αυτού του τμήματος με τετραώροφες και τετραώροφες με πυλωτή πολυκατοικίες. Ο χαρακτηρισμός της πόλεως της Ναυπάκτου ως παραδοσιακού οικισμού σε συνδυασμό με την ύπαρξη σοβαρών αδυναμιών, αντιφάσεων και ελλείψεων στο νομικό πλαίσιο που διέπει τους όρους δόμησης οδήγησε την πόλη σε ένα μεγάλο και άλυτο οικιστικό πρόβλημα, που μεγάλωσε με την αδυναμία και την αδράνεια της κεντρικής διοίκησης του κράτους να δώσει λύση βασανίζοντας τους κατοίκους της αρκετά χρόνια. Σημαντικό μειονέκτημα της πόλης, αλλά και των περισσότερων οικισμών αποτελεί η έλλειψη κοινόχρηστων χώρων, πλατειών, πάρκων, χώρων αθλοπαιδιών κ.λ.π.

Στην περιοχή δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες χρήσεις ή ζώνη οικιστικού ελέγχου. Στην παρούσα φάση είναι υπό έγκριση το Γ.Π.Σ. του πρώην δήμου Ναυπάκτου και το ΣΧΟΑΠ του πρώην Δήμου Αντιρρίου.

1.6. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Δίκτυα συγκοινωνιών και μεταφορών

Το σύνολο των μετακινήσεων στον δήμο Ναυπακτίας γίνεται μέσω **οδικού δικτύου**.

Η σύνδεση γίνεται με πρωτεύον, δευτερεύον και τριτεύον οδικό δίκτυο και συμπληρώνεται με οδούς τοπικού ενδοδημοτικού ή διαδημοτικού χαρακτήρα.

Βασικοί οδικοί άξονες που διέρχονται του δήμου είναι οι δυο εθνικοί άξονες Ε.Ο. Αντιρρίου – Ιωαννίνων και Ε.Ο. Αντιρρίου - Ιτέας. Οι δυο αυτές Ε.Ο. σε συνδυασμό με την ζεύξη του Ρίου – Αντιρρίου αποτελούν τους κύριους κυκλοφοριακούς άξονες του δήμου, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, με τα μεγάλα αστικά κέντρα επιρροής – εξάρτησης του δήμου όπως Πάτρα, Μεσολόγγι, Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Σημαντική αποφόρτιση στον κυκλοφορικό φόρτο της πόλης έχει προσφέρει η λειτουργία της παράκαμψης της Ναυπάκτου, καθώς σημαντικό μέρος της κίνησης των δυο Ε.Ο. διέρχεται από εκεί.

Βέβαια οι σημαντικότεροι οδικοί άξονες για τον δήμο δεν έχουν ακόμη κατασκευασθεί. Η Ιόνια Οδός, που αποτελεί τον Δυτικό άξονα ανάπτυξης της χώρας, βρίσκεται τώρα στο στάδιο της κατασκευής (στην παρούσα χρονική στιγμή

είναι σταματημένα τα έργα) μαζί με την Διαγώνια, που θα ενώσει το Αντίρριο με την Λαμία(και ουσιαστικά θα ενώσει την ΠΑΘΕ) θα ολοκληρώσουν τον οδικό άξονα της χώρας και θα αποτελέσουν τον σημαντικότερο παράγοντα ανάπτυξης της περιοχής. Σημαντικοί επαρχιακοί οδοί που ενώνουν τον δήμο είτε εσωτερικά είτε με γειτονικούς δήμους – περιφέρειες είναι το Πρωτεύων Επαρχιακό Οδικό δίκτυο, όπως κατατάσσεται σύμφωνα με το ΦΕΚ 293Β/17-4-1995 και αποτελείται από τους ακόλουθους δρόμους:

- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 17: «Θέρμο – Κουρμέκιο – Ναύπακτος δια Πετροχωρίου, Σιταραλώνων, Κάτω Μακρυνούς και Γέφυρας Μπανιά».
- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 21: «Θέρμο – Γέφυρα Βαλτσορέματος – Πλάτανος δια Κάτω Χρυσοβίτσας και Αχλαδοκάστρου».
- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 24: «Ναύπακτος – Πλάτανος – Υψηλός Σταυρός από Γέφυρας Μόρνου δια Παλαιοπύργου Σίμου, Ποκίστης, Πλατάνου, Καστανιάς, Άγ. Δημητρίου, Νεοχωρίου και Αράχωβας μετά διακλαδώσεως προς Γαύρο».
- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 25: « Γέφυρα Ρέρεσι – Άνω Χώρα – Υψηλός Σταυρός δια Λιμνίστης, Ασπριάς, Αμπελακιωτίσης και Κλεπάς».
- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 26: « Λιμνίστα – Ελατόβρυση – Γραμμένη Οξυά δια Τερψιθέας, Ελατούς Γρηγορίου, Καλλονής, Κυδωνίας μέχρι ορίων Νομού Φωκίδος προς Αρτοτίνα μετά διακλαδώσεων προς Κρυονέριο και προς Πενταγιούς Δωρίδος μέχρι ορίων Νομού ».

Οι πέντε αυτές επαρχιακές οδοί, αποτελούν το βασικό δίκτυο, μέσω του οποίου γίνεται η επικοινωνία των οικισμών της ενδοχώρας του δήμου.

Παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος του αστικού οδικού δικτύου είναι ασφαλτοστρωμένο, θεωρείται σχετικά ανεπαρκές (ποσοτικά και ποιοτικά), ιδιαίτερα για το ορεινό τμήμα της περιοχής, όπου το δίκτυο είναι παλαιού σχεδιασμού και η σύνδεση μεταξύ Δήμων και Τοπικών Κοινοτήτων είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα. Πολλοί δασικοί δρόμοι στην περιοχή συνεισφέρουν στην σύνδεση των Δήμων και των Τοπικών Κοινοτήτων, διευκολύνοντας κατά μια έννοια την πρόσβαση, αλλά προσφέροντας παράλληλα και πανέμορφες διαδρομές προς τα ενδότερα ορεινά, αλλά και πεδινά και παραλιακά τμήματα της περιοχής. Μεγάλο δίκτυο επίσης ανοργάνωτων και πολυδιασπασμένων αγροτικών χωματόδρομων

έχει κατασκευασθεί σε όλη την έκταση του δήμου, αλλά κυρίως στις καλλιεργούμενες εκτάσεις στην περιφέρεια των οικισμών ή σε εκτάσεις στα ορεινά, που αναπτύσσονται κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

Στην πόλη της Ναυπάκτου παρατηρείται σημαντικό κυκλοφοριακό πρόβλημα που βασανίζει τους κατοίκους. Το πρόβλημα εστιάζεται στην έλλειψη δευτερευόντων κεντρικών δρόμων - καθώς η πόλη έχει φυσικά όρια βόρεια το βουνό και νότια την θάλασσα - με συνέπεια το οδικό δίκτυο να είναι ασυνεχές. Επίσης, υπάρχει έλλειψη οργανωμένων χώρων στάθμευσης πλησίον του κέντρου και ανατολικά και δυτικά της πόλης. Αυτό δημιουργεί έντονο κυκλοφοριακό φόρτο στους κεντρικούς δρόμους με οχήματα να διπλοπαρκάρουν και ουσιαστικά να ανακόπτουν την κυκλοφορία, δημιουργώντας πρόβλημα. Τα τελευταία βέβαια χρόνια έχουν γίνει σημαντικές κυκλοφοριακές παρεμβάσεις και μελέτη ελεγχόμενης στάθμευσης, μειώνοντας σημαντικά το πρόβλημα αλλά δεν κατάφεραν να το εξαλείψουν.

Στην Ναύπακτο λειτουργούν δυο ΚΤΕΛ υπεραστικών συγκοινωνιών και συγκεκριμένα το ΚΤΕΛ Αιτωλ/νίας και το ΚΤΕΛ Φωκίδας. Εξασφαλίζεται η καθημερινή καλή σύνδεση με την Αθήνα, το Αγρίνιο, το Μεσολόγγι, την Πάτρα, το Γαλαξίδι, την Ιτέα, την Άμφισσα και τους Δελφούς. Για Θεσσαλονίκη, Λαμία, Λάρισα λειτουργεί, σε καθημερινή βάση, σύνδεση τόσο από το ΚΤΕΛ Αιτωλ/νίας όσο και από το ΚΤΕΛ Αχαΐας. Για τα ορεινά Δημοτικά Διαμερίσματα της περιοχής τα δρομολόγια δεν πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, με αποτέλεσμα την ελλιπή εξυπηρέτηση των κατοίκων. Επίσης, καθημερινά και με συχνά δρομολόγια γίνονται τα αστικά δρομολόγια για Αντίρριο, Δάφνη και Βαρειά.

Μοναδικό θαλάσσιο δίκτυο συγκοινωνιών που υπάρχει είναι η πορθμειακή γραμμή που συνδέει τον Ρίο με το Αντίρριο (παρόλο που υπάρχει και η ζεύξη Ρίου Αντιρρίου συνεχίζει να λειτουργεί) και ενώνει τη Στερεά Ελλάδα με την Πελοπόννησο. Η λειτουργία του πορθμείου γίνεται με επιβατικά οχηματαγωγά πλοία (Ferry boats) από τις δυο προβλήτες (ανάλογα με την κατεύθυνση του ανέμου) του Αντιρρίου.

Σιδηροδρομικό δίκτυο και εναέρια μέσα μεταφοράς δεν χρησιμοποιούνται. Είχε προταθεί βέβαια η επαναλειτουργία της γραμμής Αγρίνιο – Αιτωλικό – Μεσολόγγι – Κρυονέρι και η σύνδεση του με πλωτά μέσα με το λιμάνι της Πάτρας χωρίς όμως μέχρι στιγμής να έχει υπάρξει κάποια πρόοδος σε αυτό το θέμα.

Επιπλέον, στη Ναύπακτο έχει κατασκευασθεί ποδηλατοδρόμος μήκους 3,841 χιλιομέτρων. Η μορφολογία της πόλης, με το μεγάλο τμήμα των παραλιών, ενδείκνυται για ποδηλατικές διαδρομές, τόσο στις παραλίες όσο και στο εμπορικό κέντρο. Επίσης, ο δήμος έχει προμηθευτεί ποδήλατα και λειτουργεί σύστημα μίσθωσης Ποδηλάτων Δημόσιας Χρήσης πιλοτικά και στην συνέχεια θα λειτουργήσει κανονικά. Επίσης, λειτουργεί και ιστοσελίδα στην διεύθυνση <http://www.nafraktosbikes.gr/> με πληροφορίες για τα ποδήλατα, διαδραστικούς χάρτες με τις διαδρομές των ποδηλατοδρόμων, αλλά και αρχές ασφαλείας και συντήρησης του ποδηλάτου. Ωστόσο, ο ποδηλατόδρομος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, λόγω της παράνομης στάθμευσης και της συμπεριφοράς των οδηγών αυτοκινήτων και δικύκλων.

Υποδομές ενέργειας και τηλεπικοινωνιών

Η περιοχή καλύπτει πλήρως τις ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια από το δίκτυο της Δ.Ε.Η. (μέσης και χαμηλής τάσης), το οποίο είναι εναέριο εκτός από ένα τμήμα του στο κέντρο της πόλεως της Ναυπάκτου που είναι υπόγειο. Κεντρικός υποσταθμός της ΔΕΗ λειτουργεί στην Τ.Κ. Λυγιά.

Στον δήμο Ναυπακτίας λειτουργούν μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος από αιολική ενέργεια. Από τις μονάδες αυτές το 3% των ακαθαρίστων εσόδων πηγαίνει στον δήμο.

Οι τοπικές κοινότητες και οι οικισμοί της περιοχής καλύπτονται επαρκώς από το δίκτυο του Ο.Τ.Ε. και των εταιριών κινητής τηλεφωνίας. Σχεδόν όλες οι τοπικές κοινότητες διαθέτουν καρτοτηλέφωνα, ενώ όλες οι υπηρεσίες του δήμου είναι συνδεδεμένες στο δίκτυο Σύζευξης.

Ευρυζωνικά δίκτυα δεν καλύπτουν την συγκεκριμένη χρονική περίοδο ολόκληρο τον Δήμο. Η εγκατάσταση των δικτύων έχει ξεκινήσει καλύπτοντας ήδη ένα μεγάλο τμήμα και ολοκληρώνεται και στην υπόλοιπη περιοχή. Συγκεκριμένα στην δημοτική κοινότητα Ναυπάκτου υπάρχει το μητροπολιτικό δίκτυο οπτικών ινών που καλύπτει την περιοχή από το κέντρο υγείας μέχρι τα ΤΕΙ. Είναι συνδεδεμένα το κέντρο υγείας, το δημαρχείο, όλα τα σχολεία, το ΚΕΠ, το ΙΚΑ, το κτήριο της παλαιάς πολεοδομίας, η οικονομική υπηρεσία, η ΔΕΥΑΝ, τα δικαστήρια και η αρχαιολογία στο κάστρο. Θα

πρέπει να τονισθεί ότι στην ιστοσελίδα του δήμου υπάρχει η ηλεκτρονική πύλη που δίνει την δυνατότητα υποβολής ηλεκτρονικής και φωνητικής αίτησης.

Επίσης, στην δημοτική ενότητα Αντιρρίου και συγκεκριμένα στο παλαιό δημαρχείο και στο πνευματικό κέντρο του πρώην δήμου στην Τ.Κ. Αντιρρίου, καθώς και στο παλαιό δημοτικό σχολείο Πλατανίτη και το πρώην κοινοτικό κατάστημα Μακύνειας λειτουργεί Ευρυζωνικό Δίκτυο Παροχής Ασύρματης Πρόσβασης μέσω WI-FI Hotspots για την εξυπηρέτηση του πληθυσμού.

Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων

Η διάθεση των απορριμμάτων για τον Δήμο Ναυπακτίας γίνεται στον ΧΥΤΑ Ναυπάκτου που βρίσκεται στην περιοχή Κοχλαστή της Τ.Κ. Βλαχομάνδρας, εκτός της δημοτικής ενότητας Χάλκειας που εξυπηρετείται από τον ΧΥΤΑ Μεσολογγίου της 4^{ης} Γεωγραφικής Ενότητας Νομού Αιτωλ/νίας, που βρίσκεται στην Τ.Κ. Αγίου Θωμά. Φορέας λειτουργίας και διαχείρισης του ΧΥΤΑ Ναυπάκτου είναι ο Σύνδεσμος Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων 1^{ης} Γεωγραφικής Ενότητας Ν. Αιτωλ/νίας. Ο Σύνδεσμος Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων 1^{ης} Γ.Ε.Ν. συστάθηκε με την αρ. 9348/21-5-2002 (ΦΕΚ Β'684/31-5-2002) απόφαση Γ. Γ. Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και μετείχαν αρχικά σε αυτόν οι Δήμοι : Ναυπάκτου – Πυλίνης - Χάλκειας - Αποδοτίας - Αντιρρίου - Πλατάνου .

Στην συνέχεια το 2003 με την αρ. 2/2003 απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου αποφασίστηκε η συμμετοχή και του Δήμου Ευπαλίου, η οποία οριστικοποιήθηκε μετά και την υπ' αρ. 13037/10-7-2003 απόφαση Γ. Γ. Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΦΕΚ Β'1025/24-7-2003).

Τέλος, το 2008 και με την αρ. 5/2008 απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου αποφασίστηκε η απένταξη του Δήμου Χάλκειας, σύμφωνα και με την αρ. 7813/22-4-2008 απόφαση Γ. Γ. Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΦΕΚ Β'936/21-5-2008).

Έτσι ενώ τα μέλη του συνδέσμου :

- το 2002 ήταν οι Δήμοι: Ναυπάκτου – Πυλίνης - Χάλκειας - Αποδοτίας - Αντιρρίου - Πλατάνου
- το 2003 έως το 2008 ήταν οι Δήμοι: Ναυπάκτου – Πυλίνης - Χάλκειας - Αποδοτίας - Αντιρρίου - Πλατάνου - Ευπάλιο

- από το 2009 τα μέλη του συνδέσμου είναι οι Δήμοι: Ναυπάκτου – Πυλίνης - Αποδοτίας - Αντιρρίου - Πλατάνου - Ευπάλιου.
 - Από το 2010 εντάχθηκε στα μέλη του συνδέσμου και ο Δήμος Θέρμου
- Με την εφαρμογή του Ν.3852/2010 («Καλλικράτης») μέλη του συνδέσμου είναι οι Δήμοι Ναυπακτίας, Θέρμου και Δωρίδας.

Επίσης, η εξυπηρέτηση των αναγκών μεταφοράς των στερεών αποβλήτων προβλέπεται να γίνεται μόνο από σταθμούς μεταφόρτωσης που ο ίδιος ο σύνδεσμος θα κατασκευάσει. Δεν υπάρχει για την ώρα πρόβλεψη για κατασκευή ΣΜΑ.

Η προσωρινή αποθήκευση γίνεται σε κάδους και στην συνέχεια με απορριμματοφόρα γίνεται η μεταφορά και αποκομιδή στον ΧΥΤΑ Ναυπάκτου. Σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο δήμος είναι η μεγάλη απόσταση των Τ.Κ. από τον ΧΥΤΑ.

Η ανακύκλωση στο Δήμο Ναυπακτίας υλοποιείται από ιδιωτική εταιρεία η οποία λειτουργεί υπό την εποπτεία του Συνδέσμου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων 1ης ΓΕΝ Αιτωλ/νίας. Το 2013 συλλέχθηκαν 990.652 (kg) ανακυκλώσιμων υλικών ή 45 kg/ κάτοικο ενώ το 2014 συλλέχθηκαν 1.072.770 (kg) ανακυκλώσιμων υλικών ή 44 kg/ κάτοικο.

Επίσης, στον δήμο Ναυπακτίας δεν υπάρχει ΧΥΤΑ Αδρανών. Από τον Σύνδεσμο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων έχει γίνει μελέτη για την εξεύρεση θέσεων δημιουργίας ΧΥΤΑ Αδρανών (βρίσκεται στο στάδιο της οριστικοποίησης της θέσης εγκατάστασης), που αξιολογεί τις θέσεις και εφόσον οριστικοποιηθεί η θέση θα ακολουθήσει η μελέτη κατασκευής του ΧΥΤΑ Αδρανών.

Ύδρευση

Το δίκτυο ύδρευσης στον Δήμο Ναυπακτίας στο μεγαλύτερο τμήμα του είναι κατασκευασμένο από πολυαιθυλένιο ή PVC. Υπάρχει όμως μεγάλο τμήμα του δικτύου κυρίως στην δημοτική κοινότητα Ναυπάκτου (45% περίπου) που είναι από αμίαντο. Στις υπόλοιπες Τ.Κ. τα ποσοστά αμιάντου είναι μικρά.

Οι υδρευτικές ανάγκες του Δήμου καλύπτονται από πηγές και γεωτρήσεις. Παρ' όλο που η περιοχή λόγω της υδρολογικής της ταυτότητας, κατατάσσεται στις περιοχές με επαρκείς υδάτινους πόρους, αλλά και υδατικό δυναμικό, εν τούτοις

καταγράφονται ελλείψεις και αδυναμίες στην κάλυψη των αναγκών σε περιόδους αιχμής. Η ύδρευση στην ευρύτερη περιοχή του εξωαστικού χώρου γίνεται από τα ανεξάρτητα υδραγωγεία των οικισμών, ενώ εντός του αστικού χώρου γίνεται από τα υδραγωγεία του Κάστρου και της Βαρναράχης. Για τον έλεγχο των του νερού ο Δήμος έχει υπογράψει σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Η χρέωση των καταναλωτών για την χρήση ύδατος γίνεται είτε με υδρόμετρα είτε πληρώνοντας πάγιο στον δήμο. Η δημοτική Ενότητα Ναυπάκτου μαζί με την δημοτική ενότητα Αντιρρίου διαθέτουν 17.000 υδρόμετρα περίπου, ενώ οι υπόλοιπες δημοτικές ενότητες πληρώνουν πάγιο.

Για την άρδευση των καλλιεργούμενων εκτάσεων του Δήμου, η κατάσταση από άποψη διοίκησης, διαχείρισης, υποδομής έργων και συστημάτων άρδευσης δεν είναι καλή με αποτέλεσμα ενώ υπάρχουν επαρκείς ποσότητες νερού, οι αρδευόμενες εκτάσεις να είναι περιορισμένες συγκριτικά με αυτές που μπορούν να αρδευτούν.

Αποχέτευση Όμβριων – Ακαθάρτων

Η διάθεση των αστικών λυμάτων στον δήμο γίνεται σε βόθρους κυρίως απορροφητικούς και σε μικρότερο ποσοστό στεγανούς. Δίκτυο αποχέτευσης και βιολογικός καθαρισμός λειτουργεί στην Ναύπακτο και καλύπτει τις περιοχές:

- Σκά – Λανγαδούλα
- Τον οικισμό Παλαιοπαναγιά
- Τμήμα της Τ.Κ. Λυγιά
- Τμήμα της περιοχής Δένδρο
- Τις τρεις εργατικές κατοικίες της πόλης

Στον οικισμό Μολύκρειο υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης και δευτεροβάθμιος βιολογικός καθαρισμός. Το δίκτυο αποχέτευσης του Μολυκρείου, όπως και των περιοχών Λυγιά και Δένδρου είναι χωριστικό, ενώ το υπόλοιπο είναι παντοροικό. Στην Ναύπακτο ο βιολογικός καθαρισμός είναι δευτεροβάθμιος με μέση παροχή είναι 500μ3/ώρα και έχει κατασκευασθεί για ισοδύναμο πληθυσμό 25.000 κατοίκων. Επίσης, το δίκτυο διαθέτει και 14 αντλιοστάσια που οδηγούν τα λύματα στην περιοχή του βιολογικού καθαρισμού.

Επιπλέον, αναμένεται η κατασκευή αποχετευτικού δικτύου και βιολογικού

καθαρισμού στην Τοπική Κοινότητα Άνω Χώρας.

Τα υφιστάμενα έργα αποχέτευσης όμβριων είναι ελλιπή. Η διάθεση των όμβριων γίνεται κατά κανόνα επιφανειακά στον κοντινότερο φυσικό ή τεχνητό αποδέκτη. Τμηματικά και αποσπασματικά έργα απομάκρυνσης όμβριων σε συνδυασμό με αρδευτικούς αύλακες εμφανίζονται σε οικισμούς.

1.7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στον Δήμο Ναυπακτίας έχει αναπτυχθεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο υποδομών και δραστηριοτήτων κοινωνικής πολιτικής τόσο από τον Δήμο όσο και από άλλους φορείς, αλλά σε κάθε περίπτωση αυτό το επίπεδο πρέπει να αναβαθμιστεί ώστε ο Δήμος να μπορέσει να ανταποκριθεί στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της κοινωνίας, ιδιαίτερα την παρούσα περίοδο, η οποία είναι μια περίοδος οικονομικής κρίσης.

Στο Δήμο Ναυπακτίας λειτουργούν 43 εκπαιδευτικές μονάδες, εκ των οποίων 18 νηπιαγωγεία, 16 δημοτικά, 8 μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 1 μονάδα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών μονάδων 76,7%, συγκεντρώνεται στην δημοτική ενότητα Ναυπάκτου, όπως είναι φυσικό.

Επιπλέον, στον Δήμο λειτουργούν 14 μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, 1 ΚΑΠΗ, 1 ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, 4 βρεφονηπιακοί – παιδικοί σταθμοί, 1 δομή υποστήριξης ΑμΕΑ, 1 στέγη διαβίωσης ΑμΕΑ και 6 δομές (έχουν συγχωνευτεί σε μια) Βοήθεια στο Σπίτι.

Οι εξυπηρετούμενοι ανά δομή έχουν ως ακολούθως:

- το ΚΑΠΗ εξυπηρετεί 800 άτομα
- το ΚΔΑΠ-ΜΕΑ 25 άτομα
- οι βρεφονηπιακοί – παιδικοί σταθμοί 152 άτομα
- η δομή υποστήριξης ΑμΕΑ 25 άτομα
- το Βοήθεια στο Σπίτι 730 άτομα και η στέγη διαβίωσης 9 άτομα

Από τα προαναφερόμενα:

- οι μονάδες πρωτοβάθμιας υγείας είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- το ΚΑΠΗ και οι βρεφονηπιακοί – παιδικοί σταθμοί είναι αρμοδιότητα του Δήμου Ναυπακτίας
- η δομή υποστήριξης και η στέγη διαβίωσης ΑμΕΑ είναι αρμοδιότητα του Συλλόγου ΑΛΚΥΟΝΗ
- το ΚΔΑΠ-ΜΕΑ και το Βοήθεια στο Σπίτι είναι αρμοδιότητα της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Ναυπακτίας

Επιπλέον, ο Δήμος έχει δημιουργήσει Δίκτυο Εθελοντών Δήμου Ναυπακτίας, ενώ επίσης εθελοντικοί δραστηριότητα ασκούν διάφοροι σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Σύμφωνα με στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας πρόνοιας:

- στο Δήμο κατοικούν 454 άτομα με αναπηρία
- το 2007 είχε καταγραφεί η παραμονή 330 ΡΟΜΑ στην δημοτική ενότητα Ναυπάκτου
- οι μετανάστες που κατοικούν στον Δήμο ανέρχονται σε 2.450 άτομα, αλλά δεν υπάρχουν επικαιροποιημένα στοιχεία για το ποιοι εξ' αυτών έχουν φύγει ή έχουν πάρει την Ελληνική Ιθαγένεια

Όσον αφορά τις αθλητικές υποδομές, δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία, αλλά η γενική εικόνα είναι ότι παρουσιάζονται ελλείψεις.

Σε γενικές γραμμές, η κοινωνική πολιτική του Δήμου, συμπεριλαμβανομένων των τομέων της υγείας, της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού παρουσιάζει ελλείψεις και πρέπει ο Δήμος να προωθήσει σειρά ενεργειών στον τομέα αυτό. Θετικό είναι το γεγονός, ότι στους εν λόγω τομείς δραστηριοποιούνται αρκετοί φορείς εκτός του Δήμου Ναυπακτίας, όπως πολιτιστικοί σύλλογοι, αθλητικοί σύλλογοι, σωματεία, μη κυβερνητικές οργανώσεις, η κοινωφελής επιχείρηση του Δήμου κ.α. Αυτό συνεπάγεται, ότι στον Δήμο Ναυπακτίας υπάρχει ένα σημαντικό

κοινωνικό κεφάλαιο, το οποίο πρέπει να αξιοποιηθεί οργανωμένα και συντονισμένα, προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Σε κάθε περίπτωση, ο Δήμος πρέπει να λάβει υπόψη του την αρνητική οικονομική κατάσταση της χώρας και τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, που αυτή συνεπάγεται, ώστε να προωθήσει στοχευμένες δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα, που θα απαλύνουν τον κοινωνικό πόνο και την ανθρώπινη δυστυχία, αμβλύνοντας όσο είναι δυνατόν τις ανισότητες και τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν.

1.7.1. Πολιτιστική κληρονομιά

Ιστορικά στοιχεία

Η περιοχή αναφοράς αποτελεί τμήμα της «αρχαίας Αιτωλίας», μιας περιοχής με σημαντική συνεχή ιστορική πορεία από την αρχαιότητα ως τη νεότερη εποχή.

Στην περιοχή της Αιτωλίας αναπτύχθηκε πολύ έντονα η συνείδηση του έθνους, καλλιεργήθηκαν στενές σχέσεις συνεργασίας μεταξύ των πόλεων με αποτέλεσμα τη δημιουργία από τον 4^ο αι. ενός Κοινού, του «Κοινού των Αιτωλών» που σταδιακά μετατρέπεται σε Ομοσπονδία Πόλεων, τη γνωστή και ως **Αιτωλική Συμπολιτεία**. Βασιζόταν σε απόλυτα δημοκρατικές αρχές, και κυρίως στην αρχή της ισοπολιτείας - γεγονός που τη διαφοροποιεί από τις πολιτικές ενώσεις της εποχής εκείνης. Ο τρόπος λειτουργίας της Συμπολιτείας αυτής, το γεγονός ότι βασιζόταν σε απόλυτα δημοκρατικές αρχές, το δικαίωμα ψήφου, ανεξαρτήτως φύλου ή οικονομικής κατάστασης και η οικονομική της αυτοτέλεια είναι ορισμένα από τα γεγονότα που τη διαφοροποιούν από τις πολιτικές ενώσεις της εποχής εκείνης. Οι Αιτωλοί, άλλωστε, είχαν την σημερινή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και πρωτοκαθιέρωσαν ένα νέο τρόπο διακυβέρνησης των λαών της αρχαίας Ελλάδας, με πλήρη δημοκρατία και πλήρη ισοπολιτεία, μακριά από τα αυταρχικά καθεστώτα των άλλων κρατών, όπως των τριάκοντα τυράννων των Αθηνών. Δημιούργησαν ένα Κοινό, το οποίο ήταν ενιαίο, συμπαγές, δημοκρατικό, ισχυρό, με σπάνια δείγματα σταθερότητας και δημοκρατικής διακυβέρνησης, οργανωμένο και στηριγμένο στη βάση της αναγνώρισης της πλήρους αυτονομίας των μελών και της πλήρους ισοδυναμίας τους στη διακυβέρνηση. Αξιοσημείωτο είναι, τέλος, ότι ο Τόμας Τζέφερσον (1743 – 1826), Πρόεδρος των ΗΠΑ μελέτησε τη δομή και τη διοίκηση της

Αιτωλικής Συμπολιτείας και την έλαβε σαν πρότυπο στην οργάνωση των αμερικανικών κρατών. Χάρτη δε των κρατών-μελών της Αιτωλικής Συμπολιτείας ανήρτησε στην αμερικανική Γερουσία. Πρόκειται, λοιπόν, για ένα Κοινό με σημαντική πορεία, το οποίο αποτελεί την πρώτη δημοκρατία στον κόσμο και έμελε να παίξει σημαντικό ρόλο στην κατοπινή ελληνική ιστορία. Η ανεπτυγμένη παναιτωλική συνείδηση και το δημοκρατικό ήθος που διέπει του Αιτωλούς καταδεικνύεται και στο λόγο, προσκλητήριο ειρήνης και συναδέλφωσης που εκφώνησε ο Αγέλαος, σε μια λάκα στον όρμο του Πλατανίτη, κάτω από το όρος Ριγάνι, καλώντας τους Έλληνες να ενωθούν μπροστά στο ρωμαϊκό κίνδυνο.

Η περιοχή μελέτης από τη ρωμαϊκή εποχή μέχρι τα νεότερα χρόνια γνωρίζει σημαντικές ιστορικές και πολιτιστικές εξελίξεις που προκύπτουν μέσα από αγώνες για την υπεράσπιση των ιδανικών της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της παιδείας. Μεγάλα ιστορικά γεγονότα με Ευρωπαϊκή και Διεθνή διάσταση με αποκορύφωμα τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571 έλαβαν χώρα στην περιοχή κατά τα νεότερα χρόνια. Πρόκειται, μάλιστα για μια από τις σημαντικότερες Ναυμαχίες στη παγκόσμια ιστορία, αμέσως μετά τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας. Οι ενωμένοι στόλοι της Ισπανίας, της Βενετίας, της Γένοβας, της Νεάπολης, της Σικελίας και του Πάπα αφενός και του ενιαίου στόλου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αφετέρου συγκρούστηκαν στις 7 Οκτωβρίου του 1571 κοντά στις νότιες Εχινάδες νήσους, κοντά στο Ακρωτήριο Σκρόφα, στην είσοδο του Κορινθιακού Κόλπου. Η δε ονομασία της προήλθε όχι από τη πόλη της Ναυπάκτου αλλά από την ονομασία (θέση) του Κόλπου που έγινε η ναυμαχία, επειδή τότε ολόκληρος ο Κόλπος λεγόταν από τους Ενετούς "Κόλπος της Ναυπάκτου". Στη Ναυμαχία αυτή έλαβε μέρος ως υπαξιωματικός της γαλέρας *Μαρκέσα (Marquesa)*, ο μετέπειτα διάσημος Ισπανός συγγραφέας Μιγκέλ ντε Θερβάντες, κάτι για το οποίο ένωθε περήφανος σε όλη του τη ζωή, εφόσον πίστευε ότι «είχε λάβει μέρος σε ένα γεγονός που θα διαμόρφωνε την πορεία της ευρωπαϊκής Ιστορίας».

Το σημαντικό αυτό γεγονός απηχεί το πνεύμα της ελευθερίας και της αυτοθυσίας στον αγώνα για την υπεράσπιση πανανθρώπινων αξιών και εμπνέουν μεγάλους δημιουργούς της Τέχνης. Πνευματικά μνημεία και καλλιτεχνικά δημιουργήματα αποτυπώνουν την συνεχή κοινή πορεία που συνθέτει την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής αναφοράς.

Ιστορικοί – Πολιτιστικοί πόροι

Στο διάβα του χρόνου, ο πολιτισμός των ανθρώπων παραμένει ζωντανός μέσα από μνημεία, που στέκουν αδιάψευστοι μάρτυρες γεγονότων αλλά και στιγμών μεγαλείου της ιστορίας. Στην παρούσα παράγραφο γίνεται μια καταγραφή των σημαντικότερων πολιτιστικών και ιστορικών πόρων που υπάρχουν στην περιοχή παρέμβασης.

Αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία

Η αρχαιολογική σκαπάνη φέρνει συνεχώς στο φως και νέα ευρήματα. Ιδιαίτερα σημαντικοί κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι βρίσκονται σχεδόν σε κάθε Δημοτική Ενότητα του Δήμου Ναυπακτίας. Εκτός των ανωτέρω αξιόλογα μνημεία αποτελούν το μεσαιωνικό κάστρο του Αντιρρίου που κατασκευάστηκε το 1499 από τον σουλτάνο Βογιατζήτ Β', η αρχαία πόλη της Μακύνειας στον Δήμο Αντιρρίου, όπου μπορεί κανείς να δει ερείπια από την ακρόπολη, το θέατρο και το ναό, το μνημείο χρονολογείται από την Ελληνιστική περίοδο.

Στο Δήμο Ναυπακτίας το αρχαιολογικό ενδιαφέρον μονοπωλεί το Κάστρο της Ναυπάκτου, ένα από τα πλέον καλοδιατηρημένα παραδείγματα φρουριακής αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα, ίσως και στην Ευρώπη. Είναι χτισμένο σε πολλά σημεία πάνω σε παλαιότερα τείχη της πελασγικής και της αρχαιο-ελληνικής εποχής. Επιδιορθώθηκε και αναπτύχθηκε από τους Ενετούς, που κατέλαβαν την πόλη το 1407. Αποτελείται από δύο βραχίονες, ανατολικά και δυτικά, και τέσσερις εγκάρσιες τοιχοποιίες που δημιουργούν πέντε διαζώματα, χαρακτηριστικό μοναδικό σε όλη την Ευρώπη. Στη μακραίωνη ιστορία του δελέασε κάθε τύπου και διαθέσεων λαούς να το αποκτήσουν. Έλληνες, Τούρκοι, Ενετοί, Άγγλοι, πειρατές κ.α. το χρησιμοποίησαν σαν ορμητήριό τους, βάζοντας ο καθένας και τη δική του σφραγίδα στη σημερινή του εικόνα.

Σημαντικά αρχαιολογικά μνημεία στην περιοχή είναι η αρχαία Αιτωλική Χαλκίδα στην Βελβίνα του Δήμου Ναυπάκτου και η Ομηρική Χαλκίς στην Βασιλική του Δήμου Χάλκειας.

Επίσης υπάρχει πλήθος μη κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων στην περιοχή αναφοράς, οι οποίοι χρονολογούνται από τα προϊστορικά έως και τα ύστερα

ρωμαϊκά χρόνια. Στην πλειοψηφία τους, όμως, δεν έχουν ερευνηθεί ανασκαφικά και έχουν γίνει γνωστοί με τυχαίες αφορμές ή από επιφανειακές ενδείξεις, ενώ δεν συνιστούν οργανωμένους και επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους.

Ιστορικά και παραδοσιακά κτίρια

Ιστορικά διατηρητέα κτήρια, χαρακτηρισμένα από την Υπηρεσία Νεότερων Μνημείων συναντάμε σχεδόν σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες της περιοχής αναφοράς. Είναι κτίρια που παραπέμπουν στην ιστορία και παράδοση του τόπου. Χαρακτηριστικοί είναι πέντε νερόμυλοι στο Δ.Δ. Παλαιοπύργου της Δ.Ε. Πυλίνης και το Δημοτικό Σχολείο της Καλαβρούζας του Δήμου Χάλκειας. Ιδιαίτερης αξίας ιστορικό μνημείο για την περιοχή αποτελεί ο Βυζαντινός Ναός της Παναγιάς Παναξιώτισσας που χρονολογείται από το τέλος του 10ου αιώνα στην Γαβρολίμνη της Δ.Ε. Χάλκειας.

Ιστορικά διατηρητέα κτήρια συναντάμε και στην πόλη της Ναυπάκτου. Είναι κτίρια που παραπέμπουν στην ιστορία και παράδοση του τόπου. Η οικία Τζαβέλλα βρίσκεται μέσα στο κάστρο της Ναυπάκτου και αποτελεί σημαντικό κτίσμα για τη μελέτη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής. Αποτελεί σημείο ιστορικής αναφοράς, δεδομένου ότι ήταν η κατοικία της οικογένειας Τζαβέλλα, η οποία έχει συνδέσει το όνομά της με τους απελευθερωτικούς αγώνες της πατρίδας μας. Το ρολόι της Ναυπάκτου, το οποίο έχει κτιστεί επάνω στο βυζαντινό κάστρο, αλλά είναι σαφώς νεότερο κτίσμα, των αρχών του αιώνα μας, βρίσκεται σε περίοπτη θέση και αποτελεί αξιόλογο δείγμα ειδικής κατηγορίας αρχιτεκτονικών έργων, έχει επίσης χαρακτηριστεί ως διατηρητέο κτίσμα, όπως και η οικία Μπότσαρη, όπου φιλοξενείται συλλογή έργων τέχνης, αφιερωμένων στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου. Τέλος, η πόλη της Ναυπάκτου χαρακτηρίσθηκε παραδοσιακός οικισμός από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. με σχετικό ΦΕΚ του 1978.

Εκκλησίες – Μοναστήρια

Σε όλη την περιοχή αναφοράς υπάρχουν διάσπαρτοι ναοί και μοναστήρια. Σε κάθε Δημοτική Ενότητα της περιοχής αναφοράς υπάρχει τουλάχιστον ένας εκκλησιαστικός ναός που φέρει το όνομα του Αγίου προστάτη της περιοχής. Οι εκκλησιαστικοί ναοί ανά Δημοτική Ενότητα της περιοχής αναφοράς αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ 8, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II.

Αρκετοί ναοί στην περιοχή αναφοράς έχουν κηρυχθεί ως αρχαιολογικοί χώροι από το Υπουργείο Πολιτισμού, όπως ο Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου στο Γαλατά της Δ.Ε. Χάλκειας, η Ι. Μονή Κοίμησης Θεοτόκου στη Χόμορη της Δ.Ε. Πλατάνου, ο Ι. Ναός Αγ. Νικολαού και η Ι. Μονή Αμπελακιώτισσας στην Αμπελακιώτισσα της Δ.Ε. Αποδοτίας. Αξίζει να αναφέρουμε ότι η **Ι. Μονή της Κοίμησης της Αμπελακιώτισσας** Θεοτόκου ιδρύθηκε το 1456 όπως δηλώνει η επιγραφή που είναι πάνω στην πόρτα της Μονής. Σε αυτή βρίσκεται η εικόνα της Θεοτόκου, έργο του Ευαγγελιστή Λουκά η οποία παλαιότερα ανήκε στο ναό της Αμπελακιώτισσας που βρίσκεται στο χωριό Αμπελάκια Θεσσαλίας. Ο πρώτος ναός χτίστηκε το 1456 και από το 1475 βρίσκεται στη Μονή, λάρνακα με το δεξί χέρι του Αγίου Πολυκάρπου, 1ου επίσκοπου Σμύρνης. Κατά τα χρόνια της επανάστασης η Μονή υπήρξε κρησφύγετο οπλαρχηγών, και καταφύγιο για τα γυναικόπαιδα μετά την πτώση του Μεσολογγίου. Όλοι οι τοίχοι εξωτερικά είναι διακοσμημένοι με λιθανάγλυφα στολίδια. Ο ναός χαρακτηρίστηκε το 1962 από την πολιτεία ως οικοδόμημα που χρειάζεται ειδική προστασία. Την εξέλιξη της Βυζαντινής αρχιτεκτονικής στην περιοχή παρέμβασης αντιπροσωπεύει η **εκκλησία της Παναγίας Παναξιώτισσας** που βρίσκεται στην Γαβρολίμνη, στη Δ.Ε. Χάλκειας η οποία αποτελεί κτίσμα του 10ου αιώνα. Αξίζει επίσης να αναφέρουμε την **Ι. Μονή Αγίου Ιωάννη Προδρόμου** στη Βομβοκού της Δ.Ε. Ναυπάκτου που είναι ένα ακόμη μοναστήρι, το καθολικό του οποίου παρουσιάζει μεγάλο αρχιτεκτονικό, γλυπτικό και ζωγραφικό ενδιαφέρον. Διαθέτει ποικιλία χρωμάτων και εκφραστικότερες προσωπογραφίες, από τα σημαντικότερα έργα τέχνης του 17ου αι. Χτίστηκε πάνω σε θεμέλια παλιού ναού το 1695 και διαλύθηκε το 1833 με διάταγμα του βασιλιά Όθωνα.

Πολιτιστικές Εκδηλώσεις – Δραστηριότητες

Αρκετές πολιτιστικές εκδηλώσεις λαμβάνουν χώρα κάθε χρόνο σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες της περιοχής αναφοράς. Μουσικοχορευτικές και θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, θέατρο σκιών, εκθέσεις βιβλίου, φωτογραφίας και ζωγραφικής αποτελούν τον πυρήνα των πολιτιστικών εκδηλώσεων που διοργανώνονται, προσελκύοντας το ενδιαφέρον των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες γίνονται τα καθιερωμένα πανηγύρια, διατηρώντας αρκετά από τα παραδοσιακά στοιχεία. Τα πανηγύρια αυτά εκτός από την θρησκευτική σημασία τους, επηρεάζουν και την κοινωνική ζωή των περιοχών αφού δίνουν την ευκαιρία στους ντόπιους και στους μετανάστες σε άλλες περιοχές της χώρας ή του εξωτερικού να επισκεφτούν τα χωριά τους.

Πέρα, όμως, από τα θρησκευτικά πανηγύρια διοργανώνονται εκδηλώσεις προβολής των τοπικών προϊόντων, όπως η «Γιορτή τσιπούρας» στον οικισμό Ρίζα της Δ.Ε. Αντιρρίου, η «Γιορτή της τράτας» στην Κάτω Βασιλική της Δ.Ε. Χάλκειας, η γιορτή «καστάνου και τσίπουρου» στην Άνω Χώρα της Δ.Ε. Αποδοτίας και τον Πλάτανο της Δ.Ε. Πλατάνου κα. Δεν λείπουν και ορισμένες αθλητικές εκδηλώσεις, όπως το Τουρνουά καλαθοσφαίρισης της Δ.Ε. Αντιρρίου, καθώς και αγώνες δρόμου, οι οποίοι αποτελούν κομμάτι του «Πυλλήνιου Αύγουστου» της Δ.Ε. Πυλλήνης.

Στη Ναύπακτο κάθε χρόνο διοργανώνεται το Πολιτιστικό Φεστιβάλ, που περιλαμβάνει πλήθος θεατρικών παραστάσεων με αρχαία και σύγχρονα κλασικά και αγαπημένα έργα, παραστάσεις με ντόπιους καλλιτέχνες, συναυλίες κ.α. Οι Αποκριάτικες Εκδηλώσεις με συναυλίες, γλέντι στο Στενοπάζαρο και αποκριάτικα πάρτυ, που κορυφώνονται με καρναβαλική παρέλαση, που πραγματοποιείται την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, προσελκύουν το ενδιαφέρον των κατοίκων και των επισκεπτών, ενώ ξεχωριστό δρώμενο αποτελεί ο «Επαχτίτικος γάμος» που παρουσιάζεται από το 1997 κάθε Τσικνοπέμπτη. Κάθε χρόνο, επίσης, με ιδιαίτερη επισημότητα γιορτάζεται η ιστορική επέτειος της Ναυμαχίας της Ναυπάκτου, με αναπαράσταση στο χώρο του λιμανιού και ενδιαφέρουσες συναυλίες. Υψηλοί προσκεκλημένοι από τη χώρα μας, αλλά και από ολόκληρη την Ευρώπη, καταφθάνουν στην πόλη της Ναυπάκτου και τιμούν με την παρουσία τους το μεγάλο αυτό ιστορικό γεγονός. Πραγματοποιούνται κι άλλες εκδηλώσεις εθνικής

μνήμης, όπως οι Εκδηλώσεις για την Απελευθέρωση της Ναυπάκτου (18 Απριλίου 1829), στις 18 Απριλίου, στην Παπαχαράλαμπειο αίθουσα και εκδηλώσεις για τον εορτασμό των επετείων της 28ης Οκτωβρίου και 25^{ης} Μαρτίου. Το Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ «Μίκης Θεοδωράκης», το οποίο διοργανώνεται κάθε δύο χρόνια τον Μάιο στη Ναύπακτο έχει σκοπό την απονομή της προσήκουσας τιμής στο μεγάλο μουσικοσυνθέτη, ο οποίος είναι και επίτιμος συμπολίτης, καθώς και τη διάδοση της χορωδιακής μουσικής του στο ευρύτερο κοινό. Με ιδιαίτερη ευλαβικότητα, επίσης, πραγματοποιείται και η περιφορά των επιταφίων των ενοριών της Αγίας Παρασκευής και του Αγίου Δημητρίου τη Μεγάλη Παρασκευή. Οι δύο επιτάφιοι συναντιούνται έξω από τον Άγιο Δημήτριο και κατευθύνονται εν πομπή στο λιμάνι. Τέλος, το παραδοσιακό Παζάρι της Ναυπάκτου ξεκινά κάθε χρόνο στις 26 Οκτωβρίου και διαρκεί μια εβδομάδα, όπου διάφοροι έμποροι από όλη την Ελλάδα εκθέτουν τα προϊόντα τους στο χώρο του Γριμπόβου.

Τέλος, στο Νεοκάστρου Ναυπακτίας κάθε χρόνο της Αναλήψεως (κινητή εορτή) γιορτάζεται η «Γιορτή των Βλάχων», με συγκέντρωση στην Κεντρική Πλατεία, όπου όλες οι νοικοκυρές του Νεοκάστρου παρασκευάζουν παραδοσιακές πίτες, ψωμί και γιαούρτι. Οι κτηνοτρόφοι προσφέρουν το κρέας για τα βραστά και τα ψητά. Οι επισκέπτες συμμετέχουν στην παρασκευή του κουσμάρ, του πανάρχαιου αυτού εδέσματος.

1.8. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1.8.1. Εσωτερικό περιβάλλον Δήμου Ναυπακτίας

Ο Δήμος Ναυπακτίας είναι ένας Καλλικρατικός Δήμος, ο οποίος συγκροτήθηκε από τη συνένωση των Καποδιστριακών Δήμων Αντιρρίου, Αποδοτίας, Ναυπάκτου, Πλατάνου, Πυλίνης και Χάλκειας, στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν.3852/2010.

Σύμφωνα με τον πρόσφατα ψηφισμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, οι υπηρεσίες συνοπτικά διαρθρώνονται ως ακολούθως:

ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου :

ΕΝΟΤΗΤΑ Α : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Γενικός Γραμματέας (Δεν υφίσταται σήμερα)
2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
3. .Νομική Υπηρεσία

ΕΝΟΤΗΤΑ Β : ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης ,Πληροφορικής και Διαφάνειας που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- α) Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- β) Γραφείο ΤΠΕ
- γ) Γραφείο Διαφάνειας

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία :

- α) Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής-Κτηνοτροφίας-Αλιείας
- β) Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- γ) Γραφείο Απασχόλησης

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1. Διεύθυνση Περιβάλλοντος που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
- β) Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
- γ) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Εργων

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ –ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικών Υποθέσεων που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

- α) Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Παιδείας
- β) Τμήμα Παιδικών-Βρεφονηπιακών Σταθμών

γ) Τμήμα Πολιτισμού και Τουρισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

- α) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών
- β) Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας και Ανθρώπινου Δυναμικού
- γ) Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
- δ) Τμήμα ΚΕΠ

2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

- α) Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
- β) Τμήμα Προμηθειών και Αποθηκών
- γ) Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας
- δ) Τμήμα Ταμείου

3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

- α) Τμήμα Τεχνικών Έργων, Μεταφορών και Συγκοινωνιών
- β) Τμήμα Πολεοδομίας και Σχεδίου Πόλεως

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α : ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Δ.Ε ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ ΜΕ ΕΔΡΑ

ΤΟ ΑΝΤΙΡΡΙΟ

- 1. Γραφείο ΚΕΠ
- 2. Γραφείο Καθαριότητας και Συντήρησης Υποδομών

- 3 Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ Β : ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Δ.Ε ΧΑΛΚΕΙΑΣ ΜΕ ΕΔΡΑ

ΤΗΝ ΓΑΒΡΟΛΙΜΝΗ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Καθαριότητας και Συντήρησης Υποδομών
- 3 Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Δ.Ε ΠΥΛΗΝΗΣ ΜΕ ΕΔΡΑ

ΤΗΝ ΣΙΜΟΥ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Καθαριότητας και Συντήρησης Υποδομών
- 3 Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Δ.Ε ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ ΜΕ ΕΔΡΑ

ΤΗΝ ΑΝΩ ΧΩΡΑ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Καθαριότητας και Συντήρησης Υποδομών
3. Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Δ.Ε ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΜΕ ΕΔΡΑ

ΤΟΝ ΠΛΑΤΑΝΟ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Καθαριότητας και Συντήρησης Υποδομών
- 3 Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων

Επιπλέον, σε εφαρμογή του Ν.3852/2010, στο Δήμο λειτουργούν οι ακόλουθες Επιτροπές:

- Εκτελεστική Επιτροπή
- Οικονομική Επιτροπή
- Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

- Επιτροπή Διαβούλευσης
- Δημοτική Επιτροπή Παιδείας
- Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ανθρώπινο δυναμικό Δήμου Ναυπακτίας

Το προσωπικό του Δήμου Ναυπακτίας όπως προβλέπεται για όλους τους ΟΤΑ της χώρας, διακρίνεται σε τακτικό και έκτακτο. Το τακτικό προσωπικό καλύπτει τις ανάγκες των ΟΤΑ που είναι πάγιες και διαρκείς, προσλαμβάνεται σύμφωνα με τις κενές θέσεις, όπως αυτές προβλέπονται στον εκάστοτε Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) και διακρίνεται σε μόνιμο προσωπικό και προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ).

Επίσης, για την κάλυψη των μη πάγιων αναγκών τους (εποχιακών ή πρόσκαιρων αναγκών) οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα να προσλαμβάνουν έκτακτο προσωπικό όπως με Σύμβαση Εργασίας Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, ή προσωπικό μερικής απασχόλησης κλπ.

Στο Δήμο Ναυπακτίας εργάζονται εκατόν εβδομήντα επτά (177) υπάλληλοι - μόνιμοι εκατόν σαράντα εννέα (149) , ΙΔΑΧ πλήρους απασχόλησης δέκα επτά (17) , ΙΔΑΧ μερικής απασχόλησης έντεκα (11) - ενώ εκκρεμεί η κάλυψη τεσσάρων (4) θέσεων μονίμου προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων από επιτυγχόντες διαγωνισμών ΑΣΕΠ (για μία (1) από αυτές έχει συναφθεί σύμβαση ΙΔΟΧ).

Η πλειοψηφία του προσωπικού είναι απόφοιτοι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (39,55%) και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (29,38%) ενώ είναι χαρακτηριστικό πως μόνο το 31,07 % από τους εργαζόμενους του Δήμου Ναυπακτίας διαθέτουν τίτλο σπουδών ανώτερης ή ανώτατης εκπαιδευτικής βαθμίδας.

Στους Πίνακες 9, 10 & 11 και στα Γραφήματα 1 & 2, του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, παρουσιάζονται αναλυτικότερα στοιχεία για το προσωπικό του Δήμου Ναυπακτίας.

Κρίσιμα ζητήματα

- Μείζον ζήτημα αναδεικνύεται από τα ανωτέρω η περαιτέρω γήρανση των υπαλλήλων με τον Μ.Ο. ηλικίας να αγγίζει πλέον τα 50 έτη.
- Παρατηρείται έλλειψη προσωπικού συγκεκριμένων ειδικοτήτων ανάλογα με τον τομέα αρμοδιότητας που αναφερόμαστε.
- Η άσκηση των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών στις νέες οργανικές μονάδες απαιτεί τις ειδικότητες που δεν υπάρχουν ή που είναι ελλιπείς.
- Υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός τμημάτων που αποτελούνται από ένα έως τέσσερις υπαλλήλους.
- Υπάρχουν τομείς αρμοδιότητας, όπως είναι η Δ/ση Καθαριότητας, Ανακύκλωσης που εν πολλοίς υποστηρίζονται από ΙΔΟΧ.
- Δεδομένης της αναστολής των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα για τις κατηγορίες ΔΕ και ΥΕ έως και τις 31/12/2016 αλλά και του καθεστώτος μίας πρόσληψης για κάθε πέντε αποχωρήσεις, για τις κατηγορίες ΠΕ και ΤΕ, αρκετές είναι οι υπηρεσίες που πρέπει να στελεχωθούν και από άλλους φορείς του Δημοσίου, με αποσπάσεις ή μετατάξεις.
- Οι ανάγκες στελέχωσης δεν μπορούν καθ' ολοκληρία να καλυφθούν μέσω επιμόρφωσης του υπάρχοντος προσωπικού, διότι απαιτούνται επιπλέον εξειδικευμένες ειδικότητες σε κάποιες υπηρεσίες. Επίσης, το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών του Δήμου είναι ήδη υποστελεχωμένο και οποιαδήποτε εσωτερική μετακίνηση θεωρείται αδύνατη.

Ο Δήμος Ναυπακτίας διαθέτει διαχειριστική επάρκεια και οργανωμένη τεχνική υπηρεσία, γεγονός που καθιστά το Δήμο αυτόνομο αναφορικά με την ένταξη και την υλοποίηση έργων σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Επίσης, ο Δήμος διαθέτει τον δικτυακό τόπο www.nafpaktos.gr για την ηλεκτρονική ενημέρωση των πολιτών για θέματα και δραστηριότητες του Δήμου.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των υπηρεσιών του Δήμου Ναυπακτίας, οι οποίες αποτυπώνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ, προκύπτουν οι εξής ανάγκες:

- Αναβάθμισης τεχνολογικού εξοπλισμού και εφαρμογών
- Προμήθειας εξοπλισμού γραφείων και ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού
- Στελέχωσης υπηρεσιών
- Απόκτησης, δημιουργίας και διαμόρφωσης κτιριακών εγκαταστάσεων για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των υπηρεσιών
- Εφαρμογής συστημάτων μηχανοργάνωσης και μηχανογράφησης
- Αποτελεσματικότερου συντονισμού υπηρεσιών
- Επιμόρφωσης προσωπικού

Οικονομικά Δήμου

Στο πλαίσιο των διαδικασιών προγραμματισμού, διαχείρισης και ελέγχου των οικονομικών μονάδων κάθε μορφής (ΟΤΑ, ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιες επιχειρήσεις κλπ) έχουν αναπτυχθεί από την χρηματοοικονομική επιστήμη διάφορα μέσα και τεχνικές με αντικείμενο την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών τους.

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν την πλέον γνωστή και ευρέως χρησιμοποιούμενη κατηγορία μέσων με στόχο, πρώτον την καταγραφή – μέτρηση των πόρων που χρησιμοποιεί μια μονάδα, δεύτερον την ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει και τρίτον τη συγκριτική της εξέταση με άλλες ομοειδείς.

Η εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος και του νέου τύπου προϋπολογισμού στους δήμους δίνει τη δυνατότητα εκπόνησης σειράς αριθμοδεικτών που επιτρέπουν μια πλήρη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση της οικονομικής τους κατάστασης και των προοπτικών τους, καθώς και τις μεταξύ τους συγκρίσεις.

Επομένως, είναι δυνατόν να υπολογιστούν μια σειρά από δείκτες, οι οποίοι αφενός θα περιγράψουν με ικανοποιητικό βαθμό ακρίβειας την οικονομική κατάσταση των

πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και αφετέρου θα προσεγγίζουν σε μεσοπρόθεσμη βάση τις οικονομικές προοπτικές.

Δείκτης αυτονομίας

Τακτικά έσοδα / συνολικά εισπραχθέντα έσοδα

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερη αυτονομία σε θέματα προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης διαθέτει ένας ΟΤΑ.

Για το 2013 ο δείκτης ήταν 44,13% και για το 2014 48,15%. Αυτό συνεπάγεται ότι ο Δήμος παρουσιάζει πρόβλημα οικονομικής αυτονομίας.

Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας

Ίδια τακτικά / συνολικά τακτικά εισπραχθέντα έσοδα

Στα ίδια τακτικά περιλαμβάνονται οι πρόσοδοι από την ακίνητη και κινητή περιουσία, τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, τα έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών, τα έσοδα από φόρους – εισφορές και τα λοιπά τακτικά έσοδα.

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερη αυτονομία σε θέματα προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης διαθέτει ένας ΟΤΑ.

Για το 2013 ο δείκτης ήταν 30,31% και για το 2014 27,53%, γεγονός που συνεπάγεται ότι ο Δήμος Ναυπακτίας είναι **υψηλά εξαρτώμενος** από τις κρατικές επιχορηγήσεις.

Δείκτης εξάρτησης

Σύνολο επιχορηγήσεων / συνολικά εισπραχθέντα έσοδα

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερο εξαρτάται ένας ΟΤΑ από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων.

Για το 2013 ο δείκτης ήταν 50,99% και για το 2014 48,95%. Αυτό συνεπάγεται ότι ο Δήμος παρουσιάζει **σημαντική εξάρτηση** από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων, εάν συνυπολογιστεί και το γεγονός του περιορισμού των επιχορηγήσεων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Παράλληλα, ο δείκτης δείχνει δραστηριότητα του ΟΤΑ για επιτυχή ένταξη έργων σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι ο Δήμος αντιμετωπίζει πρόβλημα οικονομικής αυτονομίας και εξαρτάται αρκετά από τις κρατικές επιχορηγήσεις και τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

1.8.2. Εσωτερικό περιβάλλον Νομικών Προσώπων Δήμου Ναυπακτίας

Ο Δήμος Ναυπακτίας διαθέτει δυο (2) Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, την Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Ναυπακτίας (Κ.Ε.Δ.Ν.) και την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης & Αποχέτευσης Ναυπακτίας (Δ.Ε.Υ.Α.Ν.).

Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Ναυπακτίας

Η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Ναυπακτίας αποτελεί συνέχεια της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Αθλητισμού και Νεολαίας Δήμου Ναυπάκτου, το καταστατικό της οποίας τροποποιήθηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, τον Φεβρουάριο του 2011.

Σκοποί της κοινωφελούς επιχείρησης είναι:

- η προώθηση του αθλητισμού
- η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων
- η ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών
- η διαχείριση του περιβάλλοντος
- η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης
- η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση
- η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας
- η προώθηση του τουρισμού
- η εφαρμογή προγραμμάτων ή η συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για τη νεολαία
- η εφαρμογή προγραμμάτων ή η συμμετοχή σε προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι», «Ελληνική γλώσσα για τους μετανάστες», «Κέντρο Δημιουργικής

Απασχόλησης Παιδιών» και γενικά όλα τα προγράμματα που έχουν ως τελικό δικαιούχο κοινωφελείς επιχειρήσεις

Στην παρούσα φάση, η κοινωφελής επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες τύπου «Βοήθεια στο Σπίτι» και «ΚΔΑΠ-ΜΕΑ», ως ανάδοχος – πάροχος υπηρεσιών, κατόπιν σχετικών διαγωνισμών, που διενεργήθηκαν από την Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Στο πλαίσιο των παρεχόμενων υπηρεσιών «Βοήθεια στο Σπίτι», η κοινωφελής επιχείρηση εξυπηρετεί περίπου 650 άτομα, ενώ στο πλαίσιο των παρεχόμενων υπηρεσιών «ΚΔΑΠ-ΜΕΑ», η κοινωφελής επιχείρηση εξυπηρετεί 25 άτομα, με χρηματοδότηση από την Ε.Ε.Τ.Α.Α..

Για την υλοποίηση των προγραμμάτων, η επιχείρηση απασχολεί 26 άτομα, εκ των οποίων τα 2 είναι Π.Ε., τα 8 Τ.Ε., τα 8 Δ.Ε. και τα 8 Υ.Ε.

Για τις ανάγκες της η επιχείρηση νοικιάζει κτίριο 200τ.μ. για τη στέγαση του ΚΔΑΠ-ΜΕΑ. Οι διοικητικές υπηρεσίες της και η δομή «Βοήθεια στο Σπίτι» της δημοτικής ενότητας Ναυπάκτου στεγάζεται σε χώρο 25τ.μ. στα γραφεία της Αιτωλικής Αναπτυξιακής. Οι δομές «Βοήθεια στο Σπίτι» των δημοτικών ενοτήτων Αντιρρίου, Αποδοτίας, Πλατάνου, Πυλίνης και Χάλκειας στεγάζονται σε χώρους που έχουν παραχωρηθεί από τον Δήμο Ναυπακτίας σε πρώην δημαρχεία και κοινοτικά γραφεία.

Όσον αφορά την οικονομική της κατάσταση, η εταιρεία είναι υγιής. Οι προβληματισμοί επί των οικονομικών θεμάτων έγκειται αφενός σε προβλήματα ρευστότητας λόγω της καθυστέρησης των πληρωμών από το κράτος προς την επιχείρηση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες που προσφέρει και αφετέρου στην πλήρη εξάρτηση της εταιρείας με τα προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» και «ΚΔΑΠ-ΜΕΑ».

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης & Αποχέτευσης Ναυπακτίας

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης & Αποχέτευσης Ναυπακτίας προήλθε από τη συγχώνευση της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης & Αποχέτευσης Ναυπάκτου και της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης & Αποχέτευσης Αντιρρίου, σε εφαρμογή του Ν.3852/2010.

Σκοποί της επιχείρησης είναι:

- η ριζική αντιμετώπιση – διαχείριση του κυκλώματος υδρεύσεως και αποχετεύσεως του Δήμου Ναυπακτίας
- η ποιοτική παροχή υπηρεσιών προς τους δημότες – καταναλωτές, στους τομείς της ύδρευσης και της αποχέτευσης
- η αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης
- η λειτουργία βιολογικού καθαρισμού
- η άσκηση πάσης φύσεως δραστηριότητας στον τομέα της ύδρευσης
- η άσκηση πάσης φύσεως δραστηριότητας στον τομέα της αποχέτευσης
- η οργάνωση, διοίκηση, εκτέλεση και λειτουργία των έργων αρμοδιότητάς της
- η εκπόνηση μελετών για την κατασκευή έργων αρμοδιότητάς της

Σε γενικές γραμμές, η Δ.Ε.Υ.Α.Ν. αντιμετωπίζει προβλήματα οικονομικής φύσεως, τα οποία συντίθενται από το αυξημένο κόστος λειτουργίας (λειτουργικά έξοδα και επενδύσεις) και από το γεγονός ότι η χρηματοδότηση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης δεν χρηματοδοτείται κατά 100% από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, όταν η δημοτική επιχείρηση είναι κύριος του έργου. Το οικονομικό πρόβλημα της επιχείρησης επιδεινώνεται από αδυναμίες που παρατηρούνται στην είσπραξη των λογαριασμών ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και από διαρροές στο δίκτυο, λόγω παράνομων συνδέσεων.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Ν. δεν διαθέτει διαχειριστική επάρκεια, με αποτέλεσμα να εξαρτάται ως προς την ένταξη έργων σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από άλλους φορείς και κυρίως από τον Δήμο Ναυπακτίας.

Τα κύρια ζητήματα της δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης και αποχέτευσης είναι τα ακόλουθα:

- επιμόρφωση προσωπικού σε θέματα προληπτική συντήρησης, αυτοματισμών, λογισμικών και κοστολογικών μεθόδων
- προμήθεια μέσων μεταφοράς προσωπικού

- μηχανήματα για την εκτέλεση έργων
- έλλειψη προσωπικού και αδυναμία πρόσληψης μόνιμου προσωπικού, λόγω κατάργησης των κενών οργανικών θέσεων των επιχειρήσεων που ανήκουν σε ΟΤΑ
- αναβάθμιση τεχνολογικού εξοπλισμού και εφαρμογών
- μηχανογράφηση κρίσιμων διαδικασιών λειτουργίας
- δημιουργία σημείων πληρωμής λογαριασμών με αυτόματη ενημέρωση και καταγραφή
- επιστημονική, τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη σε θέματα νομικής υποστήριξης και χρηματοδοτήσεων
- οργάνωση αποθήκης και προμηθειών
- ανάγκη για νέα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης (π.χ. αντικατάσταση αμιάντου, επέκταση δικτύων αποχέτευσης, επέκταση – αναβάθμιση βιολογικού καθαρισμού, αναβάθμιση και επέκταση σημείων υδροληψίας)
- αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων

Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Ναυπάκτου

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Ναυπάκτου (Δ.Λ.Τ.Ν.) είναι ν.π.δ.δ. του Δήμου Ναυπακτίας. Συστάθηκε με το Π.Δ. 317/25-11-2003 (ΦΕΚ 270/Α/25-11-2003) ως διαδημοτικό Λιμενικό Ταμείο, με την επωνυμία «Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Ναυπάκτου», με έδρα τον τότε Δήμο Ναυπάκτου και στο οποίο μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες του Κρατικού Λιμενικού Ταμείου Αιτωλοακαρνανίας, που αφορούσαν τους τότε Δήμους Ναυπάκτου & Αντιρρίου και τώρα δημοτικές ενότητες του ενιαίου Δήμου Ναυπακτίας.

Στο διάστημα 2004 – 2006, το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Ναυπάκτου λειτούργησε, αλλά η μη έγκαιρη έκδοση από την Κεντρική εξουσία των απαραίτητων νομοθετικών ρυθμίσεων, οδήγησε στην αναστολή της λειτουργίας του.

Το έτος 2012 με την έκδοση της ΕΔ 1/26-1-2012 Υπουργείου Εσωτερικών δρομολογήθηκε η επαναλειτουργία των δημοτικών λιμενικών ταμείων. Ακολούθησε η ψήφιση του Ν. 4071/12 (ΦΕΚ 85/11-4-2012), με το άρθρο 46 του οποίου καθορίστηκαν οι διαδικασίες μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων από το Κρατικό Λιμενικό Ταμείο Αιτωλοακαρνανίας στο Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Ναυπάκτου.

Στις 4/3/2013 εκδόθηκε από τον Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου η 22416/2855/4-3-2013 διαπιστωτική πράξη, με την οποία εγκρίθηκαν η έκθεση απογραφής και το ΠΠΠ και διαπιστώθηκε η έναρξη λειτουργίας του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Ναυπάκτου.

Από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας (4/3/2013) οι αρμοδιότητες στην Χερσαία Ζώνη Λιμένων Ναυπάκτου & Αντιρρίου μεταβιβάστηκαν εξολοκλήρου από το Κρατικό Λιμενικό Ταμείο Αιτωλοακαρνανίας στο Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Ναυπάκτου.

Το Δ.Λ.Τ.Ν. διαθέτει εγκεκριμένο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ 1993/31-12-2004) και εγκεκριμένο Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας, Διοίκησης & Διαχείρισης (αποφάσεις 11/2004 του Δ.Σ του Δ.Λ.Τ.Ν. & 261/2004 του Δημοτικού Συμβουλίου Ναυπάκτου).

Αποστολή του Δ.Λ.Τ.Ν. είναι η διοίκηση - διαχείριση της χερσαίας ζώνης των λιμένων που βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων των Δ.Ε. Ναυπάκτου & Αντιρρίου, η οικονομική διαχείριση των εισπραττόμενων λιμενικών τελών και η εκτέλεση λιμενικών έργων.

Αναμένεται η έκδοση ΠΔ, ώστε οι αρμοδιότητες του Δ.Λ.Τ.Ν. να ταυτιστούν με τα γεωγραφικά όρια του Δήμου Ναυπακτίας.

Επειδή το ΔΛΤΝ δεν έχει δική του Ταμειακή & Τεχνική Υπηρεσία, η ταμειακή εξυπηρέτηση του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Ναυπακτίας ανετέθη με την 5/2013 απόφαση του Δ.Σ. στην Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου Ναυπακτίας (άρθρο 240, παραγρ. 2, Ν.3463/2006).

Επίσης, ομοίως, η εξυπηρέτηση του ΔΛΤΝ σε τεχνικά θέματα (μελέτες, επιβλέψεις κ.α.) με την ίδια απόφαση ανετέθη στις Τ.Υ. του Δήμου Ναυπακτίας (άρθρο 3, παραγρ. 4 του ΠΔ 171/87 & ΕΔ 17/2001 Υπ. Εσωτερικών).

1.8.3. Συμμετοχή σε αναπτυξιακές εταιρείες

Ο Δήμος Ναυπακτίας συμμετέχει σε δυο αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, στην ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α. και στην ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ Α.Ε. Ο.Τ.Α.

Αιτωλική Αναπτυξιακή ΑΕ ΟΤΑ

Η Αιτωλική Αναπτυξιακή δραστηριοποιείται σε δυο Περιφέρειες (Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας) και τρεις Νομούς (Αιτωλοακαρνανίας, Φωκίδας και Ευρυτανίας), με τους Δήμους – μετόχους της να ανέρχονται σε 5 (Ναυπακτίας, Ι.Π. Μεσολογγίου, Θέρμου, Δωρίδας και Καρπενησίου) και το σύνολο των μετόχων της να ανέρχεται σε 19 (Επιμελητήρια, Σύλλογοι, ΤΕΔΚ κλπ). Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται σε 775.781,96€. Στην παρούσα φάση, ο Δήμος Ναυπακτίας διαθέτει το 69,08% των μετοχών. Πρόκειται για μια υγιής επιχειρησιακά και οικονομικά αναπτυξιακή εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

- υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
- επιστημονική, συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη ΟΤΑ και νομικών προσώπων τους
- επιστημονική, συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη ιδιωτικών επενδύσεων
- κατάρτιση αναπτυξιακών και επιχειρηματικών σχεδίων

Στην παρούσα φάση, η εταιρεία υλοποιεί τα προγράμματα:

- Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 10,8 εκ.€
- Αειφόρος ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 6,6 εκ.€

Η εταιρεία παρέχει συστηματική επιστημονική, συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη σε ΟΤΑ, στο πλαίσιο σχετικών συμβάσεων συνεργασίας και υλοποίησε σημαντικό αριθμό συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, εκ των οποίων το LEADER II, EQUAL, Βοήθεια στο Σπίτι, INTERREG, LEADER+.

Με την εξασφάλιση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, η εταιρεία έχει συμβάλει σημαντικά στην ήπια τουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Η εταιρεία θεωρείται από τις καλύτερες στη χώρα, με τα προγράμματα LEADER (Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER & Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών) να έχουν αυξήσει τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνής τους κατά 50% περίπου το καθένα, λόγω της ικανοποιητικής και αποτελεσματικής υλοποίησής τους.

Αναπτυξιακή Αιτωλοακαρνανίας

Η Αναπτυξιακή Αιτωλοακαρνανίας βρίσκεται σε φάση εκκαθάρισης.

1.8.4. Συμμετοχή σε λοιπούς φορείς

Ο Δήμος Ναυπακτίας συμμετέχει στον Σύνδεσμο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Α΄ Γεωγραφικής Ενότητας Ν. Αιτωλοακαρνανίας, ο οποίος διαχειρίζεται τη λειτουργία του ΧΥΤΑ Ναυπάκτου.

1.9. SWOT ANALYSIS

Η SWOT ANALYSIS βοηθά στην καλύτερη αντίληψη της υφιστάμενης κατάστασης και στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων για την υλοποίηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών σχεδίων.

Το βασικότερο στοιχείο που αναδεικνύει κάθε ανάλυση SWOT είναι ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων πρέπει να εδράζεται σε πραγματικά δεδομένα που η προβολή τους στο μέλλον με επιστημονικό τρόπο μας δίνει το αύριο της περιοχής αναφοράς. Με τον τρόπο αυτό οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις στηρίζονται σε υπαρκτά πλεονεκτήματα, αξιοποιούν ευκαιρίες, ελαχιστοποιούν αδυναμίες και επιδιώκουν την εξάλειψη απειλών.

Βάσει των στοιχείων της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Ναυπακτίας προκύπτει η αναγνώριση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων και η εξέταση των προοπτικών και των απειλών, όπως παρουσιάζονται ακολούθως:

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Φυσικό περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον είναι το μεγαλύτερο πλεονέκτημα του Δήμου, συνδυάζοντας ορεινές και πεδινές περιοχές με αναλλοίωτα φυσικά χαρακτηριστικά. Το οικοσύστημα της περιοχής συντίθεται από την αρμονική συνύπαρξη:

- ορεινών όγκων, όπως τα βουνά της Ναυπακτίας και η Βαράσοβα
- πεδιάδων – κάμπων, όπως η πεδιάδα του Ευήνου
- παραθαλάσσιων περιοχών
- υδατικών πόρων, ο ποταμός Εύηνος, καθώς και οι παραπόταμοι αυτών (Κότσαλος, Πόριαρης,, Τρανόρεμα), το Δέλτα των ποταμών Ευήνου και Μόρνου, την τεχνητή Λίμνη Ευήνου, τον Κορινθιακό Κόλπο, τον Πατραϊκό Κόλπο
- δασικών πόρων, τα ελατοδάση της ορεινής Ναυπακτίας, τα δάση Δρυός, τα πευκοδάση
- φαραγγιών και μονοπατιών, το Φαράγγι του Ευήνου στη διαδρομή Χάνι Μπανιά- Πόρος, το μονοπάτι του ΣΚΑ στην Ναύπακτο, το μονοπάτι Άνω Χώρα – Λάλκα στην Αποδοτία, το μονοπάτι των εξοδιτών του Μεσολογγίου, το μονοπάτι Ε4 και πολλά άλλα τοπικά και διαδημοτικά μονοπάτια
- πλούσιας πανίδας, όπως ορνιθοπανίδα, αγριογούρουνα, ζαρκάδια, αγριόγατοι, σκίουροι, αλεπούδες και άλλα θηλαστικά, αμφίβια και ερπετά και ιχθυοπανίδα
- Η περιοχή παρέμβασης δεν διαθέτει απλώς πλούσιο φυσικό περιβάλλον, αλλά και σημαντικής περιβαλλοντικής αξίας προστατευόμενες περιοχές όπως το όρος Βαράσοβα (GR2310005)

Το οικοσύστημα της περιοχής παρέχει τη δυνατότητα για την ανάπτυξη διαφόρων τουριστικών τομέων (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος – παράκτιος τουρισμός, δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού), καλύπτοντας τις ανάγκες διαφορετικών target group επισκεπτών. Παράλληλα, επιτρέπει τη δραστηριοποίηση των κατοίκων τόσο στον γεωργικό και κτηνοτροφικό κλάδο, όσο και στον αλιευτικό κλάδο.

Πολιτιστική κληρονομιά

Η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί επίσης ισχυρό πλεονέκτημα για την ανάδειξη του Δήμου σε πόλο έλξης ομάδων με ιδιαίτερα τουριστικά και πνευματικά ενδιαφέροντα. Η περιοχή παρέμβασης αποτελεί τμήμα της Αιτωλίας, μια περιοχή με σημαντική συνεχή ιστορική πορεία από την αρχαιότητα έως τη νεότερη εποχή. Ίχνη κατοίκησης εντοπίζονται από την νεολιθική εποχή στους πρόποδες της Βαράσοβας, ενώ οι σχέσεις με τα μυκηναϊκά κέντρα της ανατολικής Ελλάδας γίνεται αισθητή σε πολλές πόλεις. Στην περιοχή της Αιτωλίας αναπτύχθηκε έντονα η συνείδηση του έθνους και καλλιεργήθηκαν στενές σχέσεις συνεργασίας μεταξύ των πόλεων με αποτέλεσμα τη δημιουργία από τον 4^ο αιώνα ενός Κοινού, που σταδιακά μετατρέπεται σε Ομοσπονδία Πόλεων, τη γνωστή **Αιτωλική Συμπολιτεία**, που βασιζόταν σε απόλυτα δημοκρατικές αρχές και κυρίως στην αρχή της ισοπολιτείας. Η Αιτωλία από τη ρωμαϊκή εποχή μέχρι τα νεότερα χρόνια γνωρίζει σημαντικές ιστορικές και πολιτιστικές εξελίξεις, που προκύπτουν μέσα από αγώνες για την υπεράσπιση των ιδανικών της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της παιδείας. Μεγάλα ιστορικά γεγονότα με ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση με αποκορύφωμα τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571 απηχούν το πνεύμα της ελευθερίας και της αυτοθυσίας στον αγώνα για την υπεράσπιση πανανθρώπινων αξιών και εμπνέουν μεγάλους δημιουργούς της Τέχνης. Επίσης, μνημεία και καλλιτεχνικά δημιουργήματα αποτυπώνουν την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής παρέμβασης. Έτσι, το πολιτισμικό κεφάλαιο της περιοχής συντίθεται από μοναδικούς αρχαιολογικούς χώρους (όπως την Αρχαία Μακύνεια, κ.α.), βυζαντινά μνημεία (όπως το Ενετικό κάστρο της Ναυπάκτου, το Κάστρο του Αντιρρίου, τον Ναό Αγ. Παρασκευής Άνω Χώρας, τη Μονή Αμπελακιώτισσας κ.α.), ιστορικά και παραδοσιακά κτίρια, εκκλησίες και μοναστήρια, μύθους, ήθη και έθιμα, τοπικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, ιστορικοί αγώνες, τοπικά δημοτικά τραγούδια, παραδοσιακούς χορούς, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής (ιδιαίτερα στους ορεινούς όγκους) και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής της τοπικής κοινωνίας. Η υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής συναρπάζει και ελκύει επισκέπτες.

Κλιματολογικά χαρακτηριστικά

Τα κλιματικά χαρακτηριστικά αποτελούν σημαντικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη της περιοχής στον αγροτικό και τουριστικό τομέα. Το κλίμα της περιοχής είναι εύκρατο μεσογειακό με ήπιο χειμώνα, δροσερό καλοκαίρι και μεγάλη ηλιοφάνεια. Λιγότερο ήπιοι χειμώνες κυριαρχούν στις ορεινές περιοχές με χιόνια και χαμηλές θερμοκρασίες που χαρακτηρίζουν τους χειμερινούς μήνες. Στα μεγαλύτερα υψόμετρα οι καλοκαιρινοί μήνες είναι δροσεροί. Η μέση ετήσια θερμοκρασία εκτιμάται σε 18,1°C στα παράκτια και πεδινά, ενώ φθάνει τους 11,7 °C στα ορεινά.

Γεωγραφική θέση

Η γεωγραφική θέση του Δήμου είναι πολύ ευνοϊκή, καθώς:

- απέχει μόλις 15 λεπτά από το 3ο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της χώρας, την Πάτρα και μόλις 2,5 ώρες από το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της χώρας, την Αθήνα. Η χρονική απόσταση από την Αθήνα θα μειωθεί ακόμη περισσότερο με τη βελτίωση του εθνικού οδικού άξονα Κόρινθος - Πάτρα
- αποτελεί περιοχή διέλευσης μεγάλου αριθμού πολιτών προς τις υπόλοιπες περιοχές του Ν. Αιτωλοακαρνανίας και την Ήπειρο, μέσω της Γέφυρας «Χ. Τρικούπης»
- αποτελεί πύλη εισόδου στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας από την Πελοπόννησο και την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (Ν. Φωκίδας)
- βρίσκεται εντός του παγκοσμίου ενδιαφέροντος πολιτιστικού χώρου Δελφοί – Ολυμπία – Επίδαυρος – Δωδώνη και αποτελεί περιοχή διέλευσης κατά την μετακίνηση από τους Δελφούς στους υπόλοιπους πολιτιστικούς προορισμούς
- βρίσκεται πολύ κοντά σε δύο από τα μεγαλύτερα λιμάνια της χώρας, των Πατρών και του Πλατυγιαλίου Αστακού. Επίσης, από την περιοχή παρέμβασης διέρχεται το μεγαλύτερο μέρος της κίνησης από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας
- η πρόσβαση στην περιοχή παρέμβασης γίνεται οδικώς και δεν αποτελεί προϋπόθεση η χρήση αεροπορικών ή ναυτιλιακών μέσων

Αναγνωρίσιμος τουριστικός προορισμός

Ο Δήμος Ναυπακτίας αποτελεί δημοφιλή τουριστικό προορισμό με ισχυρή φήμη. Τόσο η πόλη της Ναυπάκτου όσο και η περιοχή της ορεινής Ναυπακτίας αποτελούν γνωστούς τουριστικούς προορισμούς τόσο στην χειμερινή όσο και στην καλοκαιρινή περίοδο.

Παραδοσιακός οικισμός

Η πόλη της Ναυπάκτου είναι χαρακτηρισμένος παραδοσιακός οικισμός με μεγάλο αριθμό παραδοσιακών και διατηρητέων κτηρίων και σε συνδυασμό με το Ενετικό Κάστρο δίνει μια μοναδική και ιδιαίτερη εικόνα και λειτουργεί ως πόλος έλξης επισκεπτών και τουριστών.

Παραλιακό μέτωπο

Το παραλιακό μέτωπο σε συνδυασμό με τις γαλάζιες σημαίες που κερδίζει κάθε χρόνο ο Δήμος για τις παραλίες Γριμπόβου και Ψανής αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την καλοκαιρινή τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

ΤΕΙ Μεσολογγίου (παράρτημα Ναυπάκτου)

Η λειτουργία του παραρτήματος του ΑΤΕΙ Μεσολογγίου αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης της περιοχής τόσο από την παρουσία εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού όσο και από την παρουσία σπουδαστών οι οποίοι αποτελούν επιπλέον καταναλωτή στην τοπική κοινωνία αυξάνοντας το εισόδημα της περιοχής.

Αγροτική παραγωγή (συμβατική και βιολογική)

Στην περιοχή επικρατούν ευνοϊκές συνθήκες για την παραγωγή ποιοτικών αγροτικών προϊόντων, καθώς η γεωργία και η κτηνοτροφία δεν έπαψαν ποτέ να αποτελούν δυναμικούς παραγωγικούς κλάδους. Επίσης, σημαντικό παράγοντα μπορεί να αποτελέσει η βιολογική κτηνοτροφία ιδιαίτερα στην ορεινή Ναυπακτία δίνοντας νέες δυνατότητες στους αγρότες της περιοχής να παραμείνουν και να

διαφοροποιήσουν την παραγωγή τους στον αναπτυσσόμενο κλάδο των βιολογικών προϊόντων.

Γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης»

Η αξιοποίηση της λειτουργίας της Γέφυρας «Χαρίλαος Τρικούπης» προσδίδει μια σημαντική ευκαιρία στον Δήμο τόσο στον τομέα του τουρισμού όσο και γενικότερα στον κοινωνικοοικονομικό τομέα. Η Γέφυρα αφενός αποτελεί έναν τουριστικό πόρο, τον οποίο επισκέπτονται τόσο Έλληνες όσο και κάτοικοι άλλων χωρών, και κυρίως Γάλλοι (για συναισθηματικούς λόγους καθότι η κύρια κατασκευάστρια εταιρεία ήταν Γαλλική) και αφετέρου βελτιώνει την ελκυστικότητα της περιοχής, καθώς διευκολύνει τις μεταφορές, τον ανταγωνισμό, την εξωστρέφεια του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος, την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε δημόσιες υποδομές (συνδέει την περιοχή με το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του Ρίο, με το Πανεπιστήμιο Πατρών κλπ) και την ανάπτυξη νέων οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων. Επομένως, η Γέφυρα αποτελεί μια καλή ευκαιρία για την αναβάθμιση της τοπικής οικονομίας, την ανάπτυξη νέων οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων και την υποστήριξη του τουριστικού τομέα.

Τεχνητή λίμνη Ευήνου και περιβάλλον χώρος

Το οικοσύστημα που διαμορφώνεται από τον ποταμό Εύηνο και την τεχνητή λίμνη Ευήνου είναι από τα πιο ενδιαφέροντα στη χώρα. Η αξιοποίηση του χώρου θα επιφέρει σημαντική οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή.

Λειτουργία ΧΥΤΑ και προγράμματος Ανακύκλωσης

Στον Δήμο Ναυπακτίας λειτουργεί ΧΥΤΑ για την εναπόθεση στερεών αποβλήτων. Το γεγονός αυτό συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος και στην βελτίωσης της ποιότητας ζωής. Επίσης, στο Δήμο υλοποιείται πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων - δράσεων

Η κοινωφελής επιχείρηση του Δήμου υλοποιεί τα κοινωνικά προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» και «ΚΔΑΠ-ΜΕΑ», μέσω των οποίων παρέχονται σημαντικές κοινωνικές υπηρεσίες σε ηλικιωμένους και ΑμΕΑ. Επίσης, ο Δήμος λειτουργεί

παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, καθώς και ΚΑΠΗ, ενώ παράλληλα συμμετέχει σε δράσεις μαζικού αθλητισμού.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Δημογραφικό πρόβλημα

Το δημογραφικό πρόβλημα της περιοχής έγκειται κυρίως στην αρνητική ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού στο ορεινό τμήμα του Δήμου. Η συγκεκριμένη περιοχή παρουσιάζει πρόβλημα ανανέωσης της ηλικιακής σύνθεσης του πληθυσμού, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αστυφιλία και στην αναζήτηση θέσεων εργασίας σε αστικά κέντρα.

Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο

Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου είναι ένα σημαντικό πρόβλημα διότι περιορίζει το βαθμό εισόδου καινοτομιών στο τοπικό παραγωγικό σύστημα και αναδιάρθρωσης της παραγωγικής δραστηριότητας, για τη δημιουργία πλούτου και κατ' επέκταση για την ευημερία της τοπικής κοινωνίας.

Χαμηλό κατά κεφαλή ΑΕΠ

Το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Ν. Αιτ/νίας εμφάνισε μικρό ρυθμό αύξησης, αλλά δεν ακολούθησε το ρυθμό αύξησης του κατά κεφαλή ΑΕΠ της χώρας. Οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές επενδύσεις αυξήθηκαν, αλλά δεν ακολούθησαν τον ρυθμό ανάπτυξης της χώρας.

Υψηλό ποσοστό ανεργίας

Τα σχετικά υψηλά ποσοστά ανεργίας σε συνάρτηση με το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού διαμορφώνουν αρνητική κοινωνικοοικονομική κατάσταση, καθώς επιφέρουν χαμηλά εισοδήματα και εγκλωβίζουν το ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σύγχρονης ζωής και να αξιοποιήσει τις δυνατότητες της περιοχής.

Πολεοδομικό πρόβλημα

Η ύπαρξη του πολεοδομικού προβλήματος στην Ναύπακτο δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα στην ανάπτυξη της πόλης, καθώς η στασιμότητα στην ανέγερση νέων οικοδομών οδηγεί σε απραξία τα επαγγέλματα που άμεσα σχετίζονται με την οικοδομή.

Κυκλοφοριακό πρόβλημα

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα τη πόλης της Ναυπάκτου αποτελεί σοβαρό πρόβλημα, καθώς δυσκολεύει τις μετακινήσεις εντός της πόλης και κατά συνέπεια επιδρά αρνητικά την αγοραστική κίνηση και στην ποιότητα ζωής.

Έλλειψη οργανωμένων υποδομών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας

Η έλλειψη οργανωμένων υποδομών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας είναι ένα πανελλαδικό φαινόμενο, το οποίο εμφανίζεται και στον Δήμο Ναυπακτίας. Η έλλειψη αυτή περιορίζει την επενδυτική δραστηριότητα και συμβάλει στην ανεξέλεγκτη χωροθέτηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Περιορισμοί αναφορικά με την τεχνητή λίμνη Ευήνου

Με την ΥΑ Α5/2280/1983 «Προστασία των νερών που χρησιμοποιούνται για την ύδρευση της περιοχής της Πρωτευούσης από ρυπάνσεις και μολύνσεις» (ΦΕΚ 720Β/13.12.1983) προβλέπονται περιορισμοί για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εντός της λίμνης όσο και σε απόσταση 1500μ περιμετρικά της λίμνης. Με τους περιορισμούς αυτούς αφενός μένει αναξιοποίητος ένας σημαντικός πόρος του Δήμου και αφετέρου καθίσταται σχεδόν αδύνατη η ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην περιοχή.

Ελλείψεις σε μονάδες μεταποίησης – τυποποίησης

Κατά κανόνα παρατηρείται έλλειψη παραγωγικών μονάδων στους τομείς της τυποποίησης και της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, με

αποτέλεσμα την αδυναμία διάθεσης των τοπικών προϊόντων στις οργανωμένες αγορές. Το πρόβλημα είναι ακόμα μεγαλύτερο στην περίπτωση της βιολογικής παραγωγής.

Μη χαρακτηρισμός αγροτικών προϊόντων

Στην περιοχή παράγονται τοπικά αγροτικά προϊόντα, αλλά αυτά δεν έχουν χαρακτηριστεί ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ, ούτε έχει διαμορφωθεί και κατοχυρωθεί κάποια τοπική ετικέτα για την αναγνωρισιμότητα της περιοχής προέλευσης των αγροτικών προϊόντων από τους καταναλωτές. Πάντως σε διαδικασία εφαρμογής βρίσκονται οι εμπορικές ετικέτες «ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΓΗ» και «PROAGRITOUR», από την ΕΑΣ Μεσολογγίου – Ναυπακτίας και την Αιτωλική Αναπτυξιακή αντίστοιχα.

Αυξημένες απαιτήσεις σε υποδομές λόγω διασποράς πληθυσμού σε πολυάριθμους μικρού μεγέθους οικισμούς

Το 88% των τοπικών κοινοτήτων έχει πληθυσμό έως 499 άτομα, με τον πληθυσμό του Δήμου να ανέρχεται σε 29.842 άτομα. Αυτό συνεπάγεται διασπορά του πληθυσμού σε μικρού μεγέθους οικισμούς και κατ' επέκταση αυξημένες απαιτήσεις σε υποδομές, οι οποίες δύσκολα μπορούν να καλυφθούν.

Αυξημένες απαιτήσεις για προστασία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος λόγω χωρικής διασποράς

Το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον του Δήμου Ναυπακτίας αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα, όμως η διασπορά του σε 876,01τ.χλμ. και σε 66 τοπικές κοινότητες, αυξάνουν τις απαιτήσεις και καθιστούν δύσκολη την ανταπόκριση του Δήμου σε αυτές τις απαιτήσεις.

Μη ύπαρξη συγκροτημένης διοικητικής υπηρεσίας στην κοινωφελή επιχείρηση

Η μη ύπαρξη συγκροτημένης διοικητικής υπηρεσίας στην κοινωφελή επιχείρηση και η εφαρμογή των νέων περί περιορισμού των προσλήψεων σε ΟΤΑ και επιχειρήσεις τους, προκαλεί προβλήματα στην ορθολογική και αποτελεσματική οργάνωσης της κοινωφελούς επιχείρησης του Δήμου.

Ελλείψεις στον τεχνολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό του Δήμου και των Νομικών Προσώπων

Ο τεχνολογικός και μηχανολογικός εξοπλισμός του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του παρουσιάζει ελλείψεις και αδυναμίες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στην παροχή υπηρεσιών, στην εκτέλεση έργων και στην ποιότητα των υπηρεσιών και των έργων.

Οικονομικά προβλήματα Δήμου και Νομικών Προσώπων

Ο Δήμος και τα Νομικά του Πρόσωπα αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, για τα οποία ελλοχεύει κίνδυνος επιδείνωσης λόγω της αρνητικής οικονομικής κατάστασης της χώρας και των καθυστερήσεων σε πληρωμές. Σε καλύτερη θέση βρίσκεται η Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Ναυπακτίας, η οποία δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα χρέους, αλλά πρόβλημα ρευστότητας.

Οικονομική εξάρτηση του Δήμου από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και επενδύσεις

Ο Δήμος παρουσιάζει πρόβλημα οικονομικής αυτοδυναμίας και οικονομικής εξάρτησης του Δήμου από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και επενδύσεις. Με την παρούσα οικονομική κατάσταση της χώρας, η σχετική εξάρτηση ελλοχεύει σοβαρούς κινδύνους αδυναμίας λειτουργίας και παραγωγής έργου.

Ανάγκη επιμόρφωσης υπαλλήλων και αιρετών

Οι συνεχείς αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και η εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλει τη συνεχή επιμόρφωση των υπαλλήλων και των αιρετών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, αλλά στην παρούσα φάση δεν υπάρχει κάποια οργανωμένη δράση επιμόρφωσης υπαλλήλων και αιρετών.

Έλλειψη οργανωμένων δράσεων ενημέρωσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών

Ο Δήμος σε συνεργασία με άλλους φορείς συμμετέχει σε δράσεις ενημέρωσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ενισχυθούν οι

ενέργειες του Δήμου σε δράσεις ενημέρωσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

Έλλειψη δημοτικών κτιρίων

Στον Δήμο (και ιδιαίτερα στην πόλη της Ναυπάκτου) παρατηρείται έλλειψη δημοτικών κτιρίων για την στέγαση των δημοτικών υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου, καθώς και για τη δημιουργία πολιτιστικών ή άλλων υποδομών και δομών.

Μη λειτουργία δημοτικών σφαγείων

Ο Δήμος διαθέτει χώρο και εγκαταστάσεις για τη λειτουργία σφαγείων. Ο χώρος και οι εγκαταστάσεις χρειάζονται παρεμβάσεις και εξοπλισμό για να μπορέσει να λειτουργήσει το σφαγείο. Σε κάθε περίπτωση, η μη λειτουργία του σφαγείου εμποδίζει την ανάπτυξη της κτηνοτροφικής δραστηριότητας.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Βελτίωση εθνικών οδικών δικτύων

Οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων επέβαλαν τον επανασχεδιασμό των κυριότερων οδικών έργων της χώρας προκειμένου να δημιουργηθούν οδικοί άξονες υψηλών προδιαγραφών, που να εντάσσονται τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και να αναβαθμίζουν τη θέση της χώρας στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο. Στο πλαίσιο αυτό, στα προσεχή χρόνια έχει προγραμματιστεί η ολοκλήρωση – βελτίωση της Ιόνιας οδού, της ΠΑΘΕ και του Διαγώνιου Άξονα. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα αφενός τη μείωση των αποστάσεων και αφετέρου την ασφάλεια των μετακινήσεων από και προς τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Το γεγονός αυτό θα βελτιώσει την ελκυστικότητα της περιοχής, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων.

Τάση «απόδρασης» των αστικών πληθυσμών προς την ύπαιθρο και ζήτησης για δραστηριότητες εναλλακτικού και ειδικών μορφών τουρισμού

Οι κάτοικοι των αστικών κέντρων σταδιακά εγκαταλείπουν τον μαζικό τουρισμό και προτιμούν τις αποδράσεις στην ύπαιθρο, σε πιο «οικογενειακό περιβάλλον». Προτιμούν μικρά καταλύματα, όπου ο επισκέπτης είναι «φιλοξενούμενος» και όχι «πελάτης». Οι αποδράσεις τους συνδέονται με το περιβάλλον, τον πολιτισμό και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής της περιοχής, καθώς και με δραστηριότητες εναλλακτικού και ειδικών μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, canoe-kayak, ιππασία, mountain-bike κ.α.). Η τάση αυτή αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία για την περιοχή παρέμβασης, καθώς έχει τη δυνατότητα να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν ήπιου τουρισμού, καλύπτοντας διαφορετικά target group επισκεπτών. Την τελευταία δεκαετία η αναπτυξιακή στρατηγική της περιοχής έχει ως κύριο στόχο την ήπια τουριστική ανάπτυξη, γεγονός που έχει συμβάλλει σε παρεμβάσεις δημοσίου και ιδιωτικού χαρακτήρα και έχει επιφέρει αύξηση της τουριστικής κίνησης.

Ζήτηση για τοπικά και οικολογικά προϊόντα

Παρατηρείται σταδιακά αυξανόμενη ζήτηση από τους καταναλωτές για τοπικά και οικολογικά προϊόντα, η οποία οφείλεται κυρίως στις διατροφικές κρίσεις των τελευταίων ετών. Η τάση για υγιεινή διατροφή οδηγεί σε αυξανόμενη ζήτηση για προϊόντα βιολογικής παραγωγής, ενώ στις προηγμένες χώρες της Δυτικής Ευρώπης η σχετική ζήτηση είναι πολύ μεγαλύτερη από ότι στην Ελλάδα. Επομένως, η τάση αυτή αποτελεί μια πρόκληση για την περιοχή παρέμβασης, η οποία συγκαταλέγεται στις περιοχές παραγωγούς βιολογικών προϊόντων (γεωργικών και κτηνοτροφικών). Με τις κατάλληλες παρεμβάσεις (ιδιαίτερα στον δευτερογενή τομέα), η περιοχή έχει τη δυνατότητα τόσο να διαθέσει τα παραγόμενα βιολογικά προϊόντα στην αγορά όσο και να εισέλθει σε δυναμικές αγορές του εξωτερικού, αυξάνοντας το εισόδημα του αγροτικού πληθυσμού και της τοπικής κοινωνίας γενικότερα.

Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων

Η αξιοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων αποτελεί μια καλή ευκαιρία για την περιοχή παρέμβασης προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη και να βελτιωθούν οι οικονομικοκοινωνικές συνθήκες και η ποιότητα ζωής του τοπικού πληθυσμού.

Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και γεωθερμικών πεδίων

Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει αναξιοποίητο ενεργειακό δυναμικό που της δίνει τη δυνατότητα να μετατραπεί σε ενεργειακό κέντρο, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αλλά και της Εθνικής Πολιτικής για την απεξάρτηση από το πετρέλαιο, τη διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών και την επίτευξη των στόχων του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Επίσης, η περιοχή μπορεί να αξιοποιήσει στο πλαίσιο της παραγωγής ενέργειας και της ενεργειακής κατανάλωσης τόσο την αιολική ενέργεια όσο και την γεωθερμία.

Αξιοποίηση χαρακτηριστικών φυσιογνωμίας πόλης Ναυπάκτου

Η αξιοποίηση των ιστορικών και αρχαιολογικών μνημείων της πόλης, καθώς και διεθνούς εμβέλειας εκδηλώσεων (Ναυμαχία Ναυπάκτου, Διεθνές Φεστιβάλ Μίκης Θεοδωράκης) θα συνεισφέρει στην πνευματική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Αξιοποίηση εμπορικών ετικετών

Η Ε.Α.Σ. Μεσολογγίου – Ναυπακτίας έχει δημιουργήσει την εμπορική ετικέτα «ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΓΗ» για τα αγροτικά προϊόντα που παράγονται στην περιοχή παρέμβασής της. Η ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ έχει δημιουργήσει την διακρατική εμπορική ετικέτα «PROAGRITOUR» για τις τουριστικές υποδομές, τα αγροτικά προϊόντα και τις σχέσεις συνεργασίες αγροτικού και τουριστικού τομέα.

Η αξιοποίηση των προαναφερόμενων εμπορικών ετικετών, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, θα συνεισφέρει στην ανάδειξη των προϊόντων και των υπηρεσιών του αγροτικού και τουριστικού τομέα της περιοχής.

Αξιοποίηση ξενοδοχείου Ξενία και εργοταξιακών χώρων Αντιρρίου

Το οικόπεδο του ξενοδοχείου Ξενία είναι μεγάλης οικονομικής και τουριστικής αξίας. Η αξιοποίηση του χώρου δύναται να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Κρίσιμο θέμα και σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη της περιοχής αποτελεί η αξιοποίηση των εργοταξιακών χώρων του Αντιρρίου.

Αναβάθμιση και αξιοποίηση λουτροπηγών Αγραπιδόκαμπου και Στάχτης Πόριαρη

Οι λουτροπηγές Αγραπιδόκαμπου και Στάχτης Πόριαρη αποτελούν δυο σημαντικά περυσιακά στοιχεία του Δήμου, η αναβάθμιση και η αξιοποίηση των οποίων θα συνεισφέρει την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού, τη διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και την οικονομική ανάπτυξη περιφερειακών ενοτήτων.

Συμμετοχή στην Αιτωλική Αναπτυξιακή

Η συμμετοχή του Δήμου στην Αιτωλική Αναπτυξιακή, στην οποία είναι ο κύριος μέτοχος, αποτελεί ευκαιρία αφενός για την αξιοποίηση πόρων από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και αφετέρου για την επιστημονική, τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη σε διάφορα θέματα ενδιαφέροντός του.

Διαδημοτικές συνεργασίες

Οι διαδημοτικές συνεργασίες αποτελούν πολύ καλή ευκαιρία για την προώθηση θεμάτων προτεραιότητας του Δήμου, όπως είναι η ήπια τουριστική ανάπτυξη και η άρση των περιορισμών για τις τεχνητές λίμνες, από τις οποίες υδροδοτείται η Αθήνα.

ΑΠΕΙΛΕΣ

Υποβάθμιση φυσικών πόρων και διαταραχές σε οικοσυστήματα υψηλής οικολογικής αξίας

Η υπερεκμετάλλευση των εδαφών, η ρύπανση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και υδροβιότοπων (από κτηνοτροφικές και βιομηχανικές μονάδες), η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων (από την παράνομη και ανεξέλεγκτη υλοτόμηση), η παράνομη αλιεία και η μη ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων αποτελούν σημαντικά προβλήματα που χρήζουν ιδιαίτερης αντιμετώπισης, ώστε να εξασφαλιστεί η διατήρηση της ποιότητας και της παραγωγικής δυνατότητας των φυσικών οικοσυστημάτων της περιοχής.

Άναρχη οικιστική ανάπτυξη σε περιοχές με υψηλό τουριστικό ενδιαφέρον και κυρίως στην παραθαλάσσια ζώνη

Σε μεγάλο βαθμό η περιοχή έχει διατηρήσει τα παραδοσιακά της χαρακτηριστικά. Διαφαίνεται, όμως, ήδη η τάση για άναρχη οικιστική ανάπτυξη στην παραθαλάσσια ζώνη, λόγω έλλειψης χωροταξικών σχεδίων και οικιστικών ζωνών. Το γεγονός αυτό δημιουργεί τον κίνδυνο της αλλοίωσης του φυσικού περιβάλλοντος και του περιορισμού της δυναμικής ανάπτυξης τμημάτων του Δήμου.

Υποβάθμιση πολιτιστικών πόρων

Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει πλούσιους πολιτιστικούς πόρους, ικανούς να δώσουν αξιόλογη ώθηση στην ανάπτυξή της. Ωστόσο, είναι ορατός ο κίνδυνος υποβάθμισης αυτών των πόρων εξαιτίας της αδυναμίας συντήρησης των αρχαιολογικών χώρων και των κτιρίων ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας.

Κλιματικές αλλαγές και αυξημένος κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται αλλαγές στο κλίμα της περιοχής, όπως και σε όλο τον πλανήτη. Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια τον αυξημένο κίνδυνο πρόκλησης πυρκαγιών, με καταστροφικά επακόλουθα για το οικοσύστημα, την οικονομική δραστηριότητα της περιοχής, την ανθρώπινη ζωή και τις περιουσίες. Ο κίνδυνος γίνεται ακόμη μεγαλύτερος εάν αναλογιστούμε τις ελλείψεις και τις αδυναμίες που παρατηρούνται τόσο στον τομέα της πρόληψης από πυρκαγιές όσο και στον τομέα της δασοπυρόσβεσης.

Σεισμικότητα περιοχής

Η περιοχή παρέμβασης βρίσκεται σε μια σεισμικά ενεργή περιοχή. Δυτικά της, στον υποθαλάσσιο χώρο, υπάρχει η τάφρος λόγω σύγκρουσης της αφρικανικής με την ευρασιατική πλάκα, γεγονός στο οποίο οφείλονται οι σεισμοί που πλήττουν την περιοχή με επίκεντρο γενικά το χώρο αυτό. Εξαιτίας αυτού του γεωλογικού φαινομένου έχουν δημιουργηθεί πλήθος ενεργών ρηγμάτων. Επιπλέον, στην πλευρά του Πατραϊκού και Κορινθιακού Κόλπου υπάρχουν δυο ενεργές τάφροι, οι οποίες δίνουν σεισμούς μικρού έως ενδιάμεσου βάθους και μέτριων μεγεθών της κλίμακας Richter. Η σεισμικότητα αυτή αποτελεί απειλή για την περιοχή παρέμβασης, η οποία μπορεί να προκαλέσει καταστροφές και να δημιουργήσει αρνητική εικόνα. Γι' αυτό πρέπει να προωθηθούν δράσεις πολιτικής προστασίας

που θα μειώσουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις και θα προστατέψουν την κοινωνική και οικονομική ζωή στην περιοχή.

Κίνδυνος αδυναμίας ανταπόκρισης στον ανταγωνισμό των περιοχών

Οι περιοχές της αγροτικής υπαίθρου έχουν εισέλθει σε μια διαδικασία υγιούς ανταγωνισμού, η οποία επιβάλλει τη συνεχή βελτίωση της ελκυστικότητας τους και της ανταγωνιστικότητάς τους. Οι ελλείψεις που παρουσιάζει η περιοχή αναφοράς ελλοχεύουν τον κίνδυνο αδυναμίας ανταπόκρισης στον ανταγωνισμό των περιοχών, γεγονός που θα επιφέρει σοβαρό πλήγμα στο τοπικό παραγωγικό σύστημα, θα μειώσει το εισόδημα της κοινωνίας και θα οξύνει το δημογραφικό πρόβλημα.

Κίνδυνος μη ολοκλήρωσης μεγάλων οδικών έργων

Η οικονομική κατάσταση της χώρας ελλοχεύει τον κίνδυνο μη ολοκλήρωσης των μεγάλων οδικών έργων (Ολυμπία οδός, Ιόνια οδός). Μια τέτοια εξέλιξη θα είναι σχεδόν καταστροφική για την περιοχή.

Ανταγωνισμός από την πόλη των Πατρών

Η εμπορική αγορά της Ναυπάκτου αντιμετωπίζει σοβαρό ανταγωνισμό από την πόλη της Πάτρας, καθώς με την ζεύξη του Ρίου - Αντιρρίου οι αποστάσεις έχουν μειωθεί αισθητά και οι κάτοικοι μεταβαίνουν στην πόλη της Πάτρας για την αγορά προϊόντων.

Οικονομική κατάσταση της χώρας και περιορισμός προσλήψεων

Η οικονομική κατάσταση της χώρας και ο περιορισμός των προσλήψεων αποτελεί απειλή για τον Δήμο Ναυπακτίας, διότι ελλοχεύει τον κίνδυνο της αδυναμίας σωστής οργάνωσης, λειτουργίας, παραγωγής έργου και εξυπηρέτησης των πολιτών.

Κίνδυνος παύσης χρηματοδότησης κοινωνικών προγραμμάτων

Οι δημοσιονομικοί περιορισμοί ελλοχεύουν τον κίνδυνο παύσης χρηματοδότησης κοινωνικών προγραμμάτων (π.χ. Βοήθεια στο Σπίτι), με παράλληλη «πολιτική»

μεταφορά της οικονομικής ευθύνης στους ΟΤΑ, οι οποίοι επίσης δεν θα διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους, λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών.

<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>	<u>ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Φυσικό περιβάλλον • Πολιτιστική κληρονομιά • Κλιματολογικά χαρακτηριστικά • Γεωγραφική θέση • Αναγνωρίσιμος τουριστικός προορισμός • Παραδοσιακός οικισμός • Παραλιακό μέτωπο • ΤΕΙ Μεσολογγίου (παράρτημα Ναυπάκτου) • Αγροτική παραγωγή (συμβατική και βιολογική) • Γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης» • Τεχνητή λίμνη Ευήνου και περιβάλλον χώρος • Λειτουργία ΧΥΤΑ και προγράμματος ανακύκλωσης • Υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων και δράσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημογραφικό πρόβλημα • Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο • Χαμηλό κατά κεφαλή ΑΕΠ • Υψηλό ποσοστό ανεργίας • Πολεοδομικό πρόβλημα • Κυκλοφοριακό πρόβλημα • Έλλειψη οργανωμένων υποδομών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας • Περιορισμοί αναφορικά με την τεχνητή λίμνη Ευήνου • Ελλείψεις σε μονάδες μεταποίησης – τυποποίησης • Μη χαρακτηρισμός αγροτικών προϊόντων • Αυξημένες απαιτήσεις σε υποδομές λόγω διασποράς πληθυσμού σε πολυάριθμους μικρού μεγέθους οικισμούς • Αυξημένες απαιτήσεις για προστασία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος λόγω χωρικής διασποράς • Μη ύπαρξη συγκροτημένης διοικητικής υπηρεσίας στην κοινωφελή επιχείρηση • Ελλείψεις σε τεχνολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό του Δήμου και των Νομικών Προσώπων • Οικονομικά προβλήματα Δήμου και Νομικών Προσώπων • Οικονομική εξάρτηση του Δήμου από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και επενδύσεις • Ανάγκη επιμόρφωσης υπαλλήλων και αιρετών

	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη οργανωμένων δράσεων ενημέρωσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης • Έλλειψη δημοτικών κτιρίων • Μη λειτουργία δημοτικών σφαγείων
<p style="text-align: center;"><u>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση εθνικών οδικών δικτύων • Τάση «απόδρασης» των αστικών πληθυσμών προς την ύπαιθρο και ζήτησης για δραστηριότητες εναλλακτικού και ειδικών μορφών τουρισμού • Ζήτηση για τοπικά και οικολογικά προϊόντα • Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων • Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και γεωθερμικών πεδίων • Αξιοποίηση χαρακτηριστικών φυσιογνωμίας πόλης Ναυπάκτου • Αξιοποίηση εμπορικών ετικετών • Αξιοποίηση ξενοδοχείου ΞΕΝΙΑ και εργοταξιακών χώρων Αντιρρίου • Αναβάθμιση και αξιοποίηση λουτροπηγών αγραπιδόκαμπου και Στάχτης Πόριαρη • Συμμετοχή στην Αιτωλική Αναπτυξιακή • Διαδημοτικές συνεργασίες 	<p style="text-align: center;"><u>ΑΠΕΙΛΕΣ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Υποβάθμιση φυσικών πόρων και διαταραχές σε οικοσυστήματα υψηλής οικολογικής αξίας • Άναρχη οικιστική ανάπτυξη σε περιοχές με υψηλό τουριστικό ενδιαφέρον και κυρίως στην παραθαλάσσια ζώνη • Υποβάθμιση πολιτιστικών πόρων • Κλιματικές αλλαγές και αυξημένος κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς • Σεισμικότητα περιοχής • Κίνδυνος αδυναμίας ανταπόκρισης στον ανταγωνισμό των περιοχών • Κίνδυνος μη ολοκλήρωσης μεγάλων οδικών έργων • Ανταγωνισμός από την πόλη των Πατρών • Οικονομική κατάσταση της χώρας και περιορισμός προσλήψεων • Κίνδυνος παύσης χρηματοδότησης κοινωνικών προγραμμάτων

1.10. ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Συνοπτικά, τα κρίσιμα ζητήματα για τον Δήμο Ναυπακτίας, τα οποία πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο βραχυπρόθεσμου ή/και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού είναι τα ακόλουθα:

- Αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου, με στόχο την αύξηση της τουριστικής κίνησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

- Προώθηση ενεργειών για την ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής και των παραγόμενων προϊόντων, με στόχο τη διαμόρφωση ενός δυναμικότερου πρωτογενούς τομέα
- Ανάδειξη και αξιοποίηση της ταυτότητας της πόλης της Ναυπάκτου, με παράλληλη επίλυση προβλημάτων όπως το οικιστικό και το κυκλοφοριακό και με στόχο την αναγνώρισή της ως κέντρο πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής
- Δημιουργία οικοτουριστικών υποδομών, ενίσχυση και ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, με στόχο την αναγνώριση του ορεινού τμήματος του Δήμου, ως νοητού οικοτουριστικού πάρκου και κέντρου εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού
- Ορθολογική άρση περιορισμών τεχνητής λίμνης Ευήνου και περιβάλλοντος χώρου, με στόχο την οικοτουριστική ανάπτυξη, τη διασπορά της τουριστικής κίνησης και τη διεύρυνση των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών
- Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας (ΞΕΝΙΑ, Λουτρά Στάχτης, Λουτρά Αγραπιδόκαμπου), με στόχο τη διεύρυνση των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων
- Αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας (εργοταξιακοί χώροι Αντιρρίου), με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης
- Προώθηση ενεργειών για τη δημιουργία χώρου υποδοχής επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας (θερμοκοιτίδα κοινωνικών επιχειρήσεων), με στόχο την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας ευάλωτων κοινωνικά ομάδων και την αξιοποίηση του Ν.4019/2011
- Οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου, αναβάθμιση του τεχνολογικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας, τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και την καθιέρωση ψηφιακών συναλλαγών με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις

- Προώθηση ενεργειών για την επίλυση οικονομικών προβλημάτων του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, με στόχο τη συνεχή και ποιοτική παροχή υπηρεσιών στους πολίτες
- Επίλυση θεμάτων που σχετίζονται με την καθαριότητα, την ύδρευση και την αποχέτευση για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών
- Προώθηση ενεργειών χωροταξικού – πολεοδομικού χαρακτήρα για την ορθολογική οργάνωση του χώρου, την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής
- Ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής πολιτικής και φροντίδας για την αντιμετώπιση κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων και την εμπέδωση διαδικασιών και δράσεων κοινωνικής αλληλεγγύης
- Συστηματική επιμόρφωση προσωπικού και αιρετών για την αναβάθμιση της συνολικής λειτουργίας του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- Αξιοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων για την βελτίωση της αναγνωρισιμότητας της περιοχής και την ανάδειξη της ταυτότητάς της
- Προώθηση ενεργειών για την αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων του Δήμου, με στόχο την τουριστική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής
- Προώθηση ενεργειών για την αντιμετώπιση ελλείψεων σε υποδομές, κοινόχρηστους χώρους και δημοτικές εγκαταστάσεις για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ποιότητας ζωής
- Ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών και διαμόρφωση διαδημοτικών σχεδίων δράσης για την επίτευξη αναπτυξιακών σκοπών και στόχων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Το όραμα και η στρατηγική του Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματος του Δήμου.

Βέβαια, τη δεδομένη χρονική περίοδο, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το ιδιαίτερα αρνητικό οικονομικό περιβάλλον, στο πλαίσιο του οποίου καλείται ο Δήμος να εκπληρώσει τους στόχους του, δεδομένου ότι ο κίνδυνος πτώχευσης της χώρας δεν καταγράφεται ως ακραία κινδυνολογία.

Τόσο ο καθορισμός της στρατηγικής όσο και η εφαρμογή της επιλεγείσας στρατηγικής επηρεάζεται, εκτός από το αρνητικό οικονομικό περιβάλλον, και από καταστάσεις, οι οποίες κατά βάση αποτελούν απόρροια της κρίσης. Τέτοιες καταστάσεις είναι ο περιορισμός της τοπικής εξουσίας και του «πραγματικού» εύρους των δραστηριοτήτων της στο πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης της χώρας από διεθνείς οργανισμούς, ο περιορισμός των δημοσίων δαπανών, οι αυξανόμενες ανάγκες για κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη, το ελαφρώς αποσταθεροποιημένο πολιτικό περιβάλλον εντός του δημοκρατικού πλαισίου, οι βίαιες αλλαγές στη δημόσια διοίκηση και η υποβόσκουσα κοινωνική αναταραχή.

2.1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Ναυπακτίας αντιλαμβάνεται ως αποστολή του:

«Την άσκηση τοπικής εξουσίας με απώτερο στόχο την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων και την αειφόρο τοπική ανάπτυξη»

Στο πλαίσιο αυτό το όραμα του Δήμου διαμορφώνεται ως ακολούθως:

«Η λειτουργία του Δήμου, ως πολιτικού και διοικητικού φορέα, με βασικές αρχές τη διαφάνεια, τη διαβούλευση και την αποτελεσματικότητα, λειτουργώντας σε πλαίσιο στοχευμένων πολιτικών και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου ορίζοντα»

Οι κατευθυντήριες αρχές του Δήμου Ναυπακτίας, στις οποίες θα βασιστεί, για την επίτευξη του οράματός του είναι οι ακόλουθες:

- Διαφάνεια και χρηστή διαχείριση
- Αποτελεσματικότητα στις ενέργειες - παρεμβάσεις και αποδοτικότητα των πόρων
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών

- Σεβασμός των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης
- Ισόρροπη ανάπτυξη των δημοτικών ενοτήτων
- Ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων χωρίς διακρίσεις
- Ανταπόκριση στις ανάγκες και τα αιτήματα των πολιτών
- Προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των εργαζομένων στην επίτευξη της αποστολής και του οράματος του Δήμου
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της αποδοτικότητας των εργαζομένων, μέσω προγραμμάτων επιμόρφωσης και κατάρτισης, για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες
- Ισότιμη αντιμετώπιση των εργαζομένων και αξιολόγησή τους με διαφάνεια και αξιοκρατία
- Ενίσχυση και επιβράβευση ανάληψης πρωτοβουλιών από τους εργαζόμενους
- Προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών στα δρώμενα του Δήμου
- Ενίσχυση της δημιουργικότητας και της πολιτιστικής έκφρασης των κατοίκων
- Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου
- Προώθηση δράσεων βελτίωσης της ποιότητας ζωής
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών κοινωνικής αλληλεγγύης
- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και λοιπών χρηματοδοτικών εργαλείων για την βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάπτυξη της περιοχής
- Κινητοποίηση περιφερειακών πόρων και δυνατοτήτων
- Διαμόρφωση στοχευόμενων πολιτικών και υιοθέτηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων
- Ανάπτυξη και ενδυνάμωση σχέσεων συνεργασίας με όμορους ΟΤΑ α΄ βαθμού, ΟΤΑ β΄ βαθμού και τοπικούς φορείς
- Αξιοποίηση αναπτυξιακών και λοιπών φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την εκπλήρωση της αποστολής και του οράματος του Δήμου

2.2. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η στρατηγική του Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο στόχων και πολιτικών, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματός του.

Η διατύπωση της στρατηγικής του Δήμου γίνεται μέσω καθορισμού Αξόνων, Μέτρων και Στόχων, με αντικείμενο:

- Την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης
- Την ικανοποίηση αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του Δήμου
- Την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητάς του, με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων του, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής του
- Τη βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης

Η εξειδίκευση της στρατηγικής ξεκινά με τον προσδιορισμό των αξόνων, οι οποίοι με βάση τα χαρακτηριστικά και τα δεδομένα του Δήμου Ναυπακτίας έχουν ως ακολούθως:

- **ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ**

Ο 1^{ος} άξονας αφορά κυρίως την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

- **ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ**

Ο 2^{ος} άξονας αφορά κυρίως την ενίσχυση της κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό

- **ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**

Ο 3^{ος} άξονας αφορά κυρίως την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση (επιχειρηματικότητα και εργασία)

- **ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ**

Ο 4^{ος} άξονας αφορά κυρίως την ανάπτυξη του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών και τη βελτίωση των σχέσεων με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους και άλλους τοπικούς φορείς. Ειδικότερα, ο συγκεκριμένος άξονας αναφέρεται:

- στη γενική οργάνωση και λειτουργία του Δήμου, καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής δημοτικής διοίκησης
- στις οριζόντιες και υποστηρικτικές λειτουργίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- στις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για τη γενικότερη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου

Στη συνέχεια, κάθε άξονας εξειδικεύεται σε Μέτρα ως ακολούθως:

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- ΜΕΤΡΟ 1.1: ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
- ΜΕΤΡΟ 1.2: ΔΙΚΤΥΑ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ
- ΜΕΤΡΟ 1.3: ΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

- ΜΕΤΡΟ 2.1: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΜΕΤΡΟ 2.2: ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ
- ΜΕΤΡΟ 2.3: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- ΜΕΤΡΟ 3.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ
- ΜΕΤΡΟ 3.2: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΔΗΜΟΥ

- ΜΕΤΡΟ 4.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- ΜΕΤΡΟ 4.2: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ
- ΜΕΤΡΟ 4.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
- ΜΕΤΡΟ 4.4: ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κατόπιν, κάθε ΜΕΤΡΟ αποσκοπεί στην επίτευξη ενός ή περισσότερων στόχων.

Σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τα δεδομένα του Δήμου καθορίζονται οι ακόλουθοι στόχοι ανά μέτρο:

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΜΕΤΡΟ 1.1: ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.1: Βελτίωση, προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.2: Αειφόρος διαχείριση και χρήση υδατικού δυναμικού
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.3: Αναβάθμιση και επέκταση αστικού και περιαστικού πρασίνου
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.4: Προώθηση θεμάτων χωροταξικού – πολεοδομικού σχεδιασμού και επεκτάσεων
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.5: Ανάδειξη κτιρίων και αρχιτεκτονικών προτύπων της περιοχής
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.6: Αποκατάσταση και ανάδειξη υποβαθμισμένων ή μη περιοχών, καθώς και αναπλάσεις γειτονιών και τοπικών διαμερισμάτων
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.7: Απαλλοτριώσεις κοινωφελών – κοινόχρηστων χώρων και δημιουργία υποδομών

- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.8: Βελτίωση, συντήρηση και κατασκευή πεζοδρομίων – πεζοδρομήσεων, κοιμητηρίων, δημοτικών κτιρίων και λοιπών δημοτικών εγκαταστάσεων
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.9: Ανάδειξη της Ναυπάκτου ως καστρόπολη
- ΣΤΟΧΟΣ 1.1.10: Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση κατοίκων, με έμφαση στους μαθητές

ΜΕΤΡΟ 1.2: ΔΙΚΤΥΑ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.1: Βελτίωση – επέκταση δικτύων ύδρευσης – άρδευσης - αποχέτευσης
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.2: Βελτίωση προσβασιμότητας και προσπελασιμότητας, συμπεριλαμβανομένων ενεργειών κυκλοφοριακών ρυθμίσεων
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.3: Προώθηση ενεργειών για βελτίωση των μετακινήσεων των πολιτών με τη χρήση δημοσίων ή δημοτικών μέσων μαζικής μεταφοράς, καθώς και αξιοποίηση του ποδηλάτου ως μέσου μετακίνησης και ψυχαγωγίας
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.4: Ανάπτυξη υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής – Επικοινωνίας (ΤΠΕ)
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.5: Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και δημοτικού φωτισμού
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.6: Προώθηση ενεργειών αξιοποίησης γεωθερμικών πεδίων και γενικότερα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.7: Σύγχρονη και ολοκληρωμένη διαχείριση και αξιοποίηση απορριμμάτων, στερεών και υγρών αποβλήτων και αποκατάσταση ΧΑΔΑ
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.8: Ενίσχυση δημοτικού στόλου απορριματοφόρων, οχημάτων, μηχανημάτων και εξοπλισμού καθαριότητας, καθώς και εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης και διαχείρισης στόλου οχημάτων και απορριματοφόρων

- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.9: Ενδυνάμωση προγράμματος συλλογής και διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής μεθόδων οικιακής κομποστοποίησης
- ΣΤΟΧΟΣ 1.2.10: Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης σε θέματα καθαριότητας και ανακύκλωσης

ΜΕΤΡΟ 1.3: ΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- ΣΤΟΧΟΣ 1.3.1: Αντιπλημμυρική και αντιπυρική προστασία
- ΣΤΟΧΟΣ 1.3.2: Προστασία των κατοίκων από ακτινοβολίες
- ΣΤΟΧΟΣ 1.3.3: Διαμόρφωση σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών – βελτίωση ικανότητας πρόληψης και αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΜΕΤΡΟ 2.1: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΣΤΟΧΟΣ 2.1.1: Συντήρηση - ανέγερση υποδομών εκπαίδευσης, καθώς και ανάπλαση και αναβάθμιση σχολικών αυλών
- ΣΤΟΧΟΣ 2.1.2: Ενίσχυση υπαρχουσών και δημιουργία νέων υποδομών δημιουργικής απασχόλησης
- ΣΤΟΧΟΣ 2.1.3: Υλοποίηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης
- ΣΤΟΧΟΣ 2.1.4: Χρήση της τεχνολογίας των πολυμέσων στην εκπαίδευση
- ΣΤΟΧΟΣ 2.1.5: Μεταφορά μαθητών

ΜΕΤΡΟ 2.2: ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

- ΣΤΟΧΟΣ 2.2.1: Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων προγραμμάτων και δομών κοινωνικής φροντίδας, μέριμνας και ενσωμάτωσης
- ΣΤΟΧΟΣ 2.2.2: Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας

- ΣΤΟΧΟΣ 2.2.3: Αποτύπωση της επιδημιολογικής και νοσολογικής ταυτότητας του Δήμου
- ΣΤΟΧΟΣ 2.2.4: Εφαρμογή προγράμματος αγωγής, πρόληψης και πληροφόρησης σε θέματα υγείας

ΜΕΤΡΟ 2.3: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.1: Ενίσχυση της δημιουργικής και πολιτιστικής έκφρασης των κατοίκων και των πολιτιστικών συλλόγων
- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.2: Αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργία νέων πολιτιστικών υποδομών
- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.3: Διοργάνωση εκδηλώσεων τοπικής, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας
- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.4: Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου
- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.5: Αναβάθμιση και αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών άθλησης και δημιουργία νέων
- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.6: Στήριξη και ενθάρρυνση του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού
- ΣΤΟΧΟΣ 2.3.7: Δημιουργία εθελοντικών ομάδων και ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΜΕΤΡΟ 3.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.1: Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και δημοτικών υποδομών για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής
- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.2: Ενίσχυση και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής, καθώς και προβολή των χαρακτηριστικών και των σημείων ενδιαφέροντος του Δήμου
- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.3: Διαμόρφωση αναπτυξιακών σχεδίων (σχεδίων δράσης) για την οικονομική ανάπτυξη του Δήμου, σε συνεργασία με όμορους Δήμους
- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.4: Ενδυνάμωση της πρωτογενούς παραγωγής και προώθηση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας

- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.5: Προώθηση ενεργειών για δημιουργία υποδομών επιχειρηματικότητας και οργάνωση της δευτερογενούς παραγωγής
- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.6: Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των συντελεστών του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος και διαμόρφωση - εφαρμογή τοπικής εμπορικής ετικέτας για τα προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής και τις υπηρεσίες του τουριστικού τομέα
- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.7: Αξιοποίηση του ακαδημαϊκού και ερευνητικού δυναμικού της ευρύτερης περιοχής του Δήμου για την ανάπτυξη και χρήση καινοτομιών σε όλο το φάσμα των λειτουργιών του Δήμου, των φορέων και των πολιτών
- ΣΤΟΧΟΣ 3.1.8: Συνεργασία με αναπτυξιακούς φορείς για την ενημέρωση και την υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων και των εν δυνάμει επιχειρηματιών

ΜΕΤΡΟ 3.2: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

- ΣΤΟΧΟΣ 3.2.1: Αξιοποίηση προγραμμάτων για την ενίσχυση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας
- ΣΤΟΧΟΣ 3.2.2: Αξιοποίηση προγραμμάτων για την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού
- ΣΤΟΧΟΣ 3.2.3: Συνεργασία με αναπτυξιακούς φορείς για την ενημέρωση και την υποστήριξη ανέργων

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΔΗΜΟΥ

ΜΕΤΡΟ 4.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- ΣΤΟΧΟΣ 4.1.1: Βελτίωση διοικητικής ικανότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Δήμου
- ΣΤΟΧΟΣ 4.1.2: Αναδιοργάνωση και ορθολογική λειτουργία των Νομικών Προσώπων του Δήμου

- ΣΤΟΧΟΣ 4.1.3: Εξυπηρέτηση των πολιτών με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας – υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

ΜΕΤΡΟ 4.2: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

- ΣΤΟΧΟΣ 4.2.1: Διαμόρφωση ενός ασφαλούς, υγιούς και λειτουργικού περιβάλλοντος εργασίας
- ΣΤΟΧΟΣ 4.2.2: Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του – Επιμόρφωση
- ΣΤΟΧΟΣ 4.2.3: Προμήθεια, συντήρηση και αναβάθμιση μηχανολογικού, τεχνολογικού και λοιπού εξοπλισμού

ΜΕΤΡΟ 4.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

- ΣΤΟΧΟΣ 4.4.1: Βελτίωση οικονομικής διαχείρισης
- ΣΤΟΧΟΣ 4.4.2: Αξιοποίηση δημοτικής ακίνητης περιουσίας

ΜΕΤΡΟ 4.4: Εταιρικές σχέσεις και συνεργασίες

- ΣΤΟΧΟΣ 4.4.1: Ενίσχυση διαδημοτικών συνεργασιών
- ΣΤΟΧΟΣ 4.4.2: Ενίσχυση τοπικών συνεργασιών

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται συνοπτικά η στρατηγική του Δήμου:

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ
ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	1.1 ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	1.1.1 Βελτίωση, προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος
		1.1.2 Αειφόρος διαχείριση και χρήση υδατικού δυναμικού
		1.1.3 Αναβάθμιση και επέκταση αστικού και περιαστικού πρασίνου
		1.1.4 Προώθηση θεμάτων χωροταξικού – πολεοδομικού σχεδιασμού και επεκτάσεων
		1.1.5 Ανάδειξη κτιρίων και αρχιτεκτονικών προτύπων της περιοχής
		1.1.6 Αποκατάσταση και ανάδειξη υποβαθμισμένων ή μη περιοχών, καθώς και αναπλάσεις γειτονιών και τοπικών διαμερισμάτων
		1.1.7 Απαλλοτριώσεις κοινωφελών – κοινόχρηστων χώρων και δημιουργία υποδομών
		1.1.8 Βελτίωση, συντήρηση και κατασκευή πεζοδρομίων – πεζοδρομήσεων, κοιμητηρίων, δημοτικών κτιρίων και λοιπών δημοτικών εγκαταστάσεων
		1.1.9 Ανάδειξη της Ναυπάκτου ως κατρόπολη
		1.1.10 Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση κατοίκων, με έμφαση στους μαθητές
		1.2.1 Βελτίωση – επέκταση δικτύων ύδρευσης – άρδευσης - αποχέτευσης
		1.2.2 Βελτίωση προσβασιμότητας και προσπελασιμότητας, συμπεριλαμβανομένων ενεργειών κυκλοφοριακών ρυθμίσεων
		1.2.3 Προώθηση ενεργειών για βελτίωση των μετακινήσεων των πολιτών με τη χρήση

	1.2 ΔΙΚΤΥΑ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ	δημοσίων ή δημοτικών μέσων μαζικής μεταφοράς, καθώς και αξιοποίηση του ποδηλάτου ως μέσου μετακίνησης και ψυχαγωγίας
		1.2.4 Ανάπτυξη υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής – Επικοινωνίας (ΤΠΕ)
		1.2.5 Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και δημοτικού φωτισμού
		1.2.6 Προώθηση ενεργειών για την αξιοποίηση γεωθερμικών πεδίων και γενικότερα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
		1.2.7 Σύγχρονη και ολοκληρωμένη διαχείριση και αξιοποίηση απορριμμάτων, στερεών και υγρών αποβλήτων και αποκατάσταση ΧΑΔΑ
		1.2.8 Ενίσχυση δημοτικού στόλου απορριμματοφόρων, οχημάτων, μηχανημάτων και εξοπλισμού καθαριότητας, καθώς και εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης και διαχείρισης στόλου οχημάτων και απορριμματοφόρων
		1.2.9 Ενδυνάμωση προγράμματος συλλογής και διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής μεθόδων οικιακής κομποστοποίησης
		1.2.10 Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης σε θέματα καθαριότητας και ανακύκλωσης
	1.3 ΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	1.3.1 Αντιπλημμυρική και αντιτυρική προστασία
		1.3.2 Προστασία των κατοίκων από ακτινοβολίες
		1.3.3 Διαμόρφωση σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών –

		βελτίωση ικανότητας πρόληψης και αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	2.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.1.1 Συντήρηση - ανέγερση υποδομών εκπαίδευσης, καθώς και ανάπλαση και αναβάθμιση σχολικών αυλών
		2.1.2 Ενίσχυση υπαρχουσών και δημιουργία νέων υποδομών δημιουργικής απασχόλησης
		2.1.3 Υλοποίηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης
		2.1.4 Χρήση της τεχνολογίας των πολυμέσων στην εκπαίδευση
		2.1.5 Μεταφορά μαθητών
	2.2 ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ	2.2.1 Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων προγραμμάτων και δομών κοινωνικής φροντίδας, μέριμνας και ενσωμάτωσης
		2.2.2 Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας
		2.2.3 Αποτύπωση της επιδημιολογικής και νοσολογικής ταυτότητας του Δήμου
		2.2.4 Εφαρμογή προγράμματος αγωγής, πρόληψης και πληροφόρησης σε θέματα υγείας
	2.3 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	2.3.1 Ενίσχυση της δημιουργικής και πολιτιστικής έκφρασης των κατοίκων και των πολιτιστικών συλλόγων
		2.3.2 Αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργία νέων πολιτιστικών υποδομών
		2.3.3 Διοργάνωση εκδηλώσεων τοπικής, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας

		2.3.4 Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου
		2.3.5 Αναβάθμιση και αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών άθλησης και δημιουργία νέων
		2.3.6 Στήριξη και ενθάρρυνση του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού
		2.3.7 Δημιουργία εθελοντικών ομάδων και ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	3.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	3.1.1 Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και δημοτικών υποδομών για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής
		3.1.2 Ενίσχυση και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής, καθώς και προβολή των χαρακτηριστικών και των σημείων ενδιαφέροντος του Δήμου
		3.1.3 Διαμόρφωση αναπτυξιακών σχεδίων (σχεδίων δράσης) για την οικονομική ανάπτυξη του Δήμου, σε συνεργασία με όμορους Δήμους
		3.1.4 Ενδυνάμωση της πρωτογενούς παραγωγής και προώθηση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας
		3.1.5 Προώθηση ενεργειών για δημιουργία υποδομών επιχειρηματικότητας και οργάνωση της δευτερογενούς παραγωγής
		3.1.6 Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των συντελεστών του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος και διαμόρφωση - εφαρμογή τοπικής εμπορικής ετικέτας για τα προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής και τις υπηρεσίες του τουριστικού τομέα

		3.1.7 Αξιοποίηση του ακαδημαϊκού και ερευνητικού δυναμικού της ευρύτερης περιοχής του Δήμου για την ανάπτυξη και χρήση καινοτομιών σε όλο το φάσμα των λειτουργιών του Δήμου, των φορέων και των πολιτών
		3.1.8 Συνεργασία με αναπτυξιακούς φορείς για την ενημέρωση και την υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων και των εν δυνάμει επιχειρηματιών
	3.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	3.2.1 Αξιοποίηση προγραμμάτων για την ενίσχυση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας
		3.2.2 Αξιοποίηση προγραμμάτων για την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού
		3.2.3 Συνεργασία με αναπτυξιακούς φορείς για την ενημέρωση και την υποστήριξη ανέργων
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ	4.1 ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4.1.1 Βελτίωση διοικητικής ικανότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Δήμου
		4.1.2 Αναδιοργάνωση και ορθολογική λειτουργία των Νομικών Προσώπων του Δήμου
		4.1.3 Εξυπηρέτηση των πολιτών με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας – υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
	4.2 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ	4.2.1 Διαμόρφωση ενός ασφαλούς, υγιούς και λειτουργικού περιβάλλοντος εργασίας
		4.2.2 Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων

	ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	του - Επιμόρφωση
		4.2.3 Προμήθειας, συντήρηση και αναβάθμιση μηχανολογικού, τεχνολογικού και λοιπού εξοπλισμού
	4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	4.3.1 Βελτίωση οικονομικής διαχείρισης
		4.3.2 Αξιοποίηση δημοτικής ακίνητης περιουσίας
	4.4 ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	4.4.1 Ενίσχυση διαδημοτικών συνεργασιών
		4.4.2 Ενίσχυση τοπικών συνεργασιών

3.1 ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ**3.1.1 Εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τον Δήμο***3.1.1.1 Μνημόνια συνεργασίας*

Η έξοδος της χώρας από τη δημοσιονομική κρίση αποτελεί μείζον πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό ζήτημα. Παρά τις προσπάθειες ετών δεν έχει καταστεί δυνατό να τεθεί η χώρα σε τροχιά ανάπτυξης, ενώ το κοινωνικό πρόβλημα συνεχώς διευρύνεται.

Η λειτουργία των ΟΤΑ επηρεάζεται σημαντικά τόσο από την εφαρμογή των σχετικών μέτρων, αλλά και από τη γενικότερη οικονομικοκοινωνική και πολιτική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα. Ειδικά, τα υφιστάμενα και συνεχώς διερευνώμενα κοινωνικά προβλήματα, επιβαρύνουν ποικιλοτρόπως τους ΟΤΑ, οι οποίοι ως πρώτος βαθμός εξουσίας είναι πιο κοντά στον πολίτη και συνεχώς διαθέτουν και αναζητούν πόρους για την άμεση και αποτελεσματική υποστήριξή του.

3.1.2 Εθνικές Στρατηγικές Προτεραιότητες για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020*3.1.2.1 Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020*

Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020 αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης, αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Επίσης, το ΕΣΠΑ 2014-2020 καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στόχος της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης:

- έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία,

- βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και
- χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ είναι:

Η Συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.

Οι χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ έχουν ως ακολούθως:

1. *Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας*
 - Μετάβαση σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας
 - Δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις
 - Αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων
2. *Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση*
 - Εκπαίδευση και διά βίου μάθηση
 - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και πρόσβαση στην απασχόληση με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας ειδικά για τους νέους
 - Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας

3. Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον

- Προστασία του περιβάλλοντος
- Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων
- Μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

- Δίκτυα μεταφορών με έμφαση στην ολοκλήρωση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών, τους κάθετους άξονες και τη λειτουργική διασύνδεση των μεταφορικών μέσων
- Ενεργειακά δίκτυα
- Ευρυζωνικά δίκτυα

5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της καλούνται να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες, ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Σε εθνικό επίπεδο έχουν προσδιοριστεί οκτώ κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση. Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα

- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 αποτελούν οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις. Πρόκειται για εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες. Στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων είναι δυνατή η υλοποίηση συνδυασμένων επενδύσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, με στόχο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων ή την πλήρη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μιας περιοχής.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά:

Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα. Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.

Τομεακά ΕΠ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)

Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτεί δράσεις και έργα που ενισχύονται κυρίως από το ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) αλλά και από το ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) προκειμένου να εξασφαλίζεται και η συντονισμένη με τις επενδύσεις αντιμετώπιση αναγκών κατάρτισης ανθρωπίνων πόρων και

διοικητικής μεταρρύθμισης. Στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και η αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Σηματοδοτεί την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς κλάδους, όπως ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας, αλλά και η μεταποίηση και οι υπηρεσίες υψηλής εγχώριας προστιθέμενης αξίας, ώστε να αυξηθούν η κλίμακα/μέγεθος των μονάδων παραγωγής, να επιταχυνθεί η εισαγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών που δημιουργούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και τις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν νέα γνώση, παράγοντας προϊόντα υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΤΣ) και χρηματοδοτεί μέσω των Ταμείων αυτών κυρίως τις βασικές υποδομές των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Ένα μέρος του προϋπολογισμού που αφορά στο περιβάλλον, και ειδικότερα του Ταμείου Συνοχής, εκχωρείται προς τα 13 ΠΕΠ, προκειμένου να τα διαχειρισθούν οι Περιφέρειες για την υλοποίηση κυρίως έργων διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Οι στόχοι του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» ως προς τον τομέα των μεταφορών συνίστανται στην προώθηση της ολοκλήρωσης των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών, σιδηροδρομικών, λιμένων, αεροδρομίων), την προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος μεταφορών, τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, καθώς και την ανάπτυξη βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς) για την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Στον τομέα του περιβάλλοντος οι στόχοι συνίστανται στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος, ως μέσου για την υποστήριξη της μετάβασης της Χώρας σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον με ταυτόχρονη υποστήριξη της δημιουργίας ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στο σύνολο των τομέων της οικονομίας τη διευκόλυνση της

προσέλκυσης επενδύσεων και την παροχή ευκαιριών άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον ίδιο τον τομέα του περιβάλλοντος.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (ΕΚΤ) και αποτελεί το κύριο υποστηρικτικό «εργαλείο» της Χώρας που σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τα άλλα ΕΠ θα συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη, καθώς περιλαμβάνει ολοκληρωμένες πολιτικές για τη στήριξη της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, την προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, την ισχυροποίηση της σύνδεσης της εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης με την αγορά εργασίας, με βασικό στόχο τον περιορισμό η/και την εξάλειψη των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης, ή/και την ελαχιστοποίηση του κόστους που προκαλείται από την υψηλή ανεργία.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

Περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων μέσω και νέων τεχνολογιών και πληροφορικής στον Δημόσιο Τομέα. Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ). Η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης αποτελεί βασική προτεραιότητα της χώρας δεδομένου ότι επηρεάζει οριζόντια όλα τα επίπεδα λειτουργίας, παραγωγής και ανάπτυξης και αποτελεί ταυτόχρονα βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική υλοποίηση μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς. Το ΕΠ θα συμβάλλει στην εθνική προσπάθεια προκειμένου στα επόμενα χρόνια, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση να καταστεί συνεκτική, καλά συντονισμένη, ευέλικτη, εξωστρεφής και προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα, αποκαθιστώντας τη σχέση εμπιστοσύνης του κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, παρέχοντας πολιτοκεντρικές και συνεχώς αναβαθμιζόμενες υπηρεσίες αποτελώντας έτσι έναν από τους βασικούς πυλώνες για την ανάκαμψη της χώρας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»

Το πρόγραμμα είναι πολυταμειακό (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΤΣ) και στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)

Το πρόγραμμα είναι πολυτομειακό και μονοταμειακό (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης - ΕΓΤΑΑ). Το ΠΑΑ στοχεύει στην επίτευξη της ολοκληρωμένης ανάπτυξης και της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας του αγροτικού χώρου μέσω της μετάβασης σε ένα ισχυρό, αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα και της αύξησης της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών περιοχών. Από το συγκεκριμένο πρόγραμμα εκχωρείται για διαχείριση στις Περιφέρειες περίπου το 30%.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

Το πρόγραμμα είναι μονοταμειακό (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας - ΕΤΘΑ). Οι κύριοι στόχοι του ΕΠ είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των κλάδων της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης, η βιωσιμότητα της θαλάσσιας αλιείας και η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται παραδοσιακά από την αλιεία. Το πρόγραμμα αφορά επίσης την ανάγκη προστασίας και αποκατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των έμβιων πόρων, τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων, τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων και τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με την κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της Πολιτικής της Συνοχής, η Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (ΕΕΣ) αποτελεί βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνιστά μία από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή.

Τα 5 διμερή προγράμματα αφορούν τη συνεργασία με ισάριθμες χώρες που γειτνιάζουν με την Ελλάδα. Από τις χώρες αυτές οι τρεις αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κύπρος, Βουλγαρία και Ιταλία) και λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, ενώ οι δύο άλλες είναι υποψήφια κράτη-μέλη (Αλβανία και πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας) και χρηματοδοτούνται από το Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ).

Τα διμερή Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης των περιφερειών που συμμετέχουν και από τις δύο πλευρές των συνόρων, για τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων αλλά και των δυτικών και νοτίων συνόρων της χώρας.

Τα πολυμερή Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν περιφέρειες της χώρας μας, είναι τα εξής:

- Αδριατικής-Ιονίου (διακρατικό)
- MED (διακρατικό)
- MED ENI CBC (διασυνοριακό)
- Black Sea basin ENI CBC (διασυνοριακό)
- INERREG EUROPE (διαπεριφερειακό)
- Balkan Meditteranean (διακρατικό)

Επίσης, η Ελλάδα διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση και υλοποίηση της Μακροπεριφερειακής Στρατηγικής Αδριατικής-Ιονίου και είναι επικεφαλής του πυλώνα της Γαλάζιας Ανάπτυξης της Μακροπεριφέρειας. Η στρατηγική αυτή, η οποία αποτελεί μια εκ των τεσσάρων μακροπεριφερειακών στρατηγικών της Ευρώπης, θα υποστηριχθεί από το διακρατικό πρόγραμμα Αδριατικής-Ιονίου στην υλοποίησή της. Τέλος, στα προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας περιλαμβάνονται τα δίκτυα συνεργασιών URBACT και ESPON, καθώς και το INTERACT, το οποίο παρέχει τεχνική υποστήριξη σε όλα τα προγράμματα ΕΕΣ στον Ευρωπαϊκό χώρο.

3.1.3 Ευρωπαϊκές Πολιτικές που επηρεάζουν τον Δήμο

3.1.3.1 Ευρωπαϊκή Πολιτική «Ευρώπη 2020»

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης, στην τόνωση της παραγωγικότητας και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Ευρώπη. Η Επιτροπή σχεδίασε τη στρατηγική, που θα δώσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τη δυνατότητα να αποκτήσει ανάπτυξη, η οποία θα έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- έξυπνη: μέσω της προώθησης της γνώσης και της καινοτομίας
- διατηρήσιμη: βασισμένη στην προώθηση μιας οικονομίας πιο πράσινης, πιο ανταγωνιστικής και στην οποία οι πόροι χρησιμοποιούνται πιο αποδοτικά
- χωρίς αποκλεισμούς: με στόχο την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής

Επιπλέον, η Επιτροπή θέτει μια σειρά στόχων, που πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι το 2020 το αργότερο:

- αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών σε 75%
- αύξηση του επιπέδου επενδύσεων σε 3% του ΑΕγχΠ στον τομέα της Ε&Α
- μείωση των εκπομπών άνθρακα κατά 20% (και κατά 30% εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν)
- αύξηση σε 20% του ποσοστού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αύξηση σε 20% της ενεργειακής απόδοσης
- μείωση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση σε λιγότερο από 10% και αύξηση του ποσοστού των πτυχιούχων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 40%
- απεγκλωβισμός 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια

Θεμέλιο λίθο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» αποτελούν οι ακόλουθες επτά (7) πρωτοβουλίες, που θα υλοποιηθούν τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στα κράτη μέλη της ΕΕ:

- ένωση καινοτομίας: για την ενίσχυση της παραγωγής καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, ιδίως σε σχέση με την κλιματική αλλαγή, την ενεργειακή απόδοση και τη δημογραφική γήρανση

- νεολαία σε κίνηση: κυρίως για τη βελτίωση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων, την άτυπη και ανεπίσημη εκπαίδευση, την κινητικότητα των σπουδαστών και την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας
- ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη: για την προώθηση της δημιουργίας της ενιαίας ψηφιακής αγοράς με υψηλό επίπεδο ασφαλείας και σαφές νομικό πλαίσιο. Επίσης, η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο υψηλής και (σε μεταγενέστερο στάδιο) πολύ υψηλής ταχύτητας για όλους
- μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους: για την ενίσχυση της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων, τη μείωση των εκπομπών άνθρακα και παράλληλα την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και της ενεργειακής ασφάλειάς της
- μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης: για τη στήριξη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό, ώστε να ξεπεράσουν την οικονομική κρίση, να ενταχθούν στο παγκόσμιο εμπόριο και να χρησιμοποιούν πιο φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους παραγωγής
- ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας: για την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της βιωσιμότητας των κοινωνικών συστημάτων. Κύριος στόχος της πρωτοβουλίας αυτής είναι η προώθηση των στρατηγικών ευελισφάλειας, της κατάρτισης των εργαζομένων και των σπουδαστών, καθώς επίσης και της ισότητας μεταξύ των δυο φύλων και της παράτασης του επαγγελματικού βίου
- ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας: για περισσότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών της ΕΕ και συνέχιση της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού σχετικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό και την κοινωνική προστασία. Στόχος της πλατφόρμας είναι η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της ΕΕ, καθώς επίσης και η κοινωνική ένταξη των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας

3.1.3.2 Ευρωπαϊκή Πολιτική i2010

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική «i2010» είναι το νέο στρατηγικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που καθορίζει τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις για την κοινωνία της πληροφορίας και τα μέσα ενημέρωσης. Αυτή η νέα ενοποιημένη πολιτική αποσκοπεί κυρίως να ενθαρρύνει τη γνώση και την καινοτομία, ώστε να ενισχυθεί η ανάπτυξη, καθώς και η δημιουργία περισσότερων και καλύτερης ποιότητας θέσεων απασχόλησης.

Με το i2010, η Επιτροπή αντιμετωπίζει κατά ενοποιημένο τρόπο την κοινωνία της πληροφορίας και τις πολιτικές στον οπτικοακουστικό τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποσκοπεί στον συντονισμό της δράσης των κρατών μελών για να διευκολυνθούν η ψηφιακή σύγκλιση και η αντιμετώπιση των προκλήσεων, που συνδέονται με την κοινωνία της πληροφορίας. Για τη διαμόρφωση αυτού του στρατηγικού πλαισίου, η Επιτροπή εμπνεύστηκε από μια ευρεία διαβούλευση των εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με τις παλαιότερες πρωτοβουλίες και μέσα όπως το eEurope και η ανακοίνωση για το μέλλον της ευρωπαϊκής κανονιστικής πολιτικής στον οπτικοακουστικό τομέα.

Η Επιτροπή προτείνει τρεις στόχους προτεραιότητας που πρέπει να επιτευχθούν πριν από το 2010 για τις ευρωπαϊκές πολιτικές στους τομείς της κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης, ήτοι:

- ολοκλήρωση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών
- ενίσχυση της καινοτομίας και των επενδύσεων στην έρευνα για τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)
- ολοκλήρωση της δημιουργίας μιας κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης με βάση την κοινωνική ένταξη

Για να ενισχύσει μια ανοικτή και ανταγωνιστική εσωτερική αγορά για την κοινωνία της πληροφορίας και τα μέσα ενημέρωσης, πρώτος στόχος του i2010 είναι η δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών, που θα παρέχει προσιτές και ασφαλείς ψήφιστες επικοινωνίες, διαφοροποιημένα και υψηλής ποιότητας περιεχόμενα και άλλες ψηφιακές υπηρεσίες.

Το i2010 επιδιώκει να επιτύχει τέσσερις στόχους:

- αύξηση της ταχύτητας των υπηρεσιών υψηλής ταχύτητας στην Ευρώπη

- ενθάρρυνση της διάθεσης νέων διαδικτυακών υπηρεσιών και περιεχομένων
- προώθηση του εξοπλισμού και των πλατφορμών που «επικοινωνούν μεταξύ τους»
- ενίσχυση της ασφάλειας του διαδικτύου έναντι απατεώνων, επιβλαβούς περιεχομένου και τεχνολογικών ελλείψεων

Για τη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών, το i2010 προβλέπει:

- την αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες έτσι ώστε να συμπεριλάβει τον ορισμό μιας αποτελεσματικής στρατηγικής διαχείρισης του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων
- τη δημιουργία ενός συνεκτικού πλαισίου για τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης, μέσω:
 - του εκσυγχρονισμού του νομικού πλαισίου για τις οπτικοακουστικές υπηρεσίες, αρχής γενομένης από την αναθεώρηση της οδηγίας «Τηλεόραση χωρίς σύνορα» (2005)
 - της πραγματοποίησης κάθε απαραίτητης προσαρμογής του κοινοτικού κεκτημένου, που έχει επιπτώσεις στις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης
 - της προώθησης της ταχείας και αποτελεσματικής εφαρμογής και επικαιροποίησης του υπάρχοντος κεκτημένου
 - την παροχή συνεχούς στήριξης στη δημιουργία και διάδοση ευρωπαϊκού περιεχομένου, όπως τα προγράμματα «eLearning» και «eContentplus»
 - τον καθορισμό και την υλοποίηση στρατηγικής για μια ασφαλή ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας, ιδίως μέσω της ευαισθητοποίησης για την ανάγκη αυτοπροστασίας, την επαγρύπνηση και την επιτήρηση των απειλών, την ταχεία και αποτελεσματική αντιμετώπιση των επιθέσεων και των ελλείψεων των συστημάτων

- τον προσδιορισμό και την προώθηση στοχοθετημένων δράσεων σε θέματα διαλειτουργικότητας, ιδίως για τη διαχείριση των ψηφιακών δικαιωμάτων

3.1.3.3 Ευρωπαϊκή Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης – Συνθήκη του Γκέτεμποργκ

Η βιώσιμη ή αειφόρος ανάπτυξη ορίστηκε ως μια διαδικασία που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει τη δυνατότητα των μελλοντικών γενιών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση δηλώνει ότι η Ένωση εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, την άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ, οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη.

Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινές πολιτικές και δράσεις και εργάζεται για την επίτευξη υψηλού βαθμού συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων, με στόχους (μεταξύ άλλων):

- την προώθηση, στις αναπτυσσόμενες χώρες, της αειφόρου ανάπτυξης από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας
- τη συμβολή στην ανάπτυξη διεθνών μέτρων για τη διαφύλαξη και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των παγκόσμιων φυσικών πόρων, με στόχο τη διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης

Το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον αποβλέπει σε ανάπτυξη, που αντιμετωπίζει τα προβλήματα του παρόντος, δίχως να υποθηκεύει τις δυνατότητες ανάπτυξης των μελλοντικών γενεών. Για να είναι βιώσιμη η οικονομική

ανάπτυξη πρέπει να αποσυνδεθεί από τις περιβαλλοντικά αρνητικές επιπτώσεις και να βασιστεί σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

Αυτό σημαίνει ότι η επιδίωξη βραχυπρόθεσμων οικονομικών οφελών εις βάρος του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων θα πρέπει να αντικατασταθεί από την κατάρτιση και εφαρμογή ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης, το οποίο να αποτελεί τη βάση σταθερών κερδών για την Ένωση και τους πολίτες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ (2001) ενέκρινε τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την οποία πρότεινε η Επιτροπή και η οποία βασίζεται σε τρία στοιχεία:

- συντονισμένη ανάπτυξη όλων των κοινών πολιτικών, που αφορούν τις οικονομικές, τις περιβαλλοντικές και τις κοινωνικές πτυχές της ανάπτυξης, οι οποίες πρέπει να έχουν ως βασικό στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη
- δέσμη στόχων προτεραιότητας για τον περιορισμό της αλλαγής του κλίματος και την αύξηση της χρήσης καθαρών πηγών ενέργειας, τον περιορισμό των κινδύνων για τη δημόσια υγεία, τη διαχείριση των φυσικών πόρων με πιο υπεύθυνο τρόπο, τη βελτίωση των συστημάτων μεταφορών και την καλύτερη διαχείριση του εδάφους
- μέτρα εφαρμογής και παρακολούθησης της στρατηγικής σε κάθε εαρινή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθόρισε, σε πρώτη φάση, ορισμένο αριθμό στόχων και μέτρων ως γενική κατεύθυνση για τη μελλοντική χάραξη πολιτικής σε τέσσερις τομείς προτεραιότητας:

- κλιματικές μεταβολές: αντιμετώπιση του προβλήματος των κλιματικών μεταβολών
- μεταφορές: εξασφάλιση αειφορίας στις μεταφορές
- δημόσια υγεία: αντιμετώπιση των κινδύνων για τη δημόσια υγεία
- φυσικοί πόροι: πιο υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών πόρων

3.1.3.4 Στρατηγική της Λισσαβόνας

Στη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας (2000), οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων θέσπισαν τη «Στρατηγική της Λισσαβόνας», η οποία αποσκοπεί στο να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση η πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο και να επιτευχθεί ο στόχος της πλήρους απασχόλησης.

Αρχικώς, η απόφαση προέβλεπε την ικανοποίηση του στόχου πριν το 2010. Η στρατηγική αυτή, αναπτύχθηκε περαιτέρω στο πλαίσιο πολλών άλλων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, που διεξήχθησαν μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας και βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- έναν οικονομικό πυλώνα, που πρέπει να προετοιμάσει τη μετάβαση προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης. Στον πυλώνα αυτό δίνεται έμφαση στην ανάγκη για συνεχή προσαρμογή στις εξελίξεις της κοινωνίας της πληροφορίας και στις προσπάθειες για συναίνεση στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης
- έναν κοινωνικό πυλώνα, που πρέπει να επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Στον πυλώνα αυτό, τα κράτη – μέλη καλούνται να επενδύσουν στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και να διεξάγουν ενεργό πολιτική απασχόλησης προκειμένου να διευκολύνουν τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης
- έναν περιβαλλοντικό πυλώνα, ο οποίος προστέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001 και ο οποίος επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση των φυσικών πόρων

Το 2005 καταρτίστηκε ο ενδιάμεσος απολογισμός, ο οποίος έδειξε ότι οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για να εξεταστούν τα αποτελέσματα της στρατηγικής αποπροσανατόλισαν από την ιεράρχηση των στόχων και ότι τα αποτελέσματα, που επιτεύχθηκαν ήταν μέτρια. Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο ενέκρινε νέα εταιρική συνεργασία, που έχει ως στόχο να εστιάσει τις προσπάθειες στην επίτευξη ισχυρότερης και πιο βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης.

3.1.3.4.1 Αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας

Πέντε χρόνια μετά την έναρξη της εφαρμογής της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, η Επιτροπή προέβη σε ένα όχι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό απολογισμό των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων. Οι προβλεπόμενες επιδόσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας σε θέματα ανάπτυξης, παραγωγικότητας και απασχόλησης δεν επιτεύχθηκαν. Ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων απασχόλησης επιβραδύνθηκε και οι επενδύσεις στην έρευνα και στην ανάπτυξη εξακολουθούν να είναι ανεπαρκείς.

Η Επιτροπή για τη διενέργεια της εν λόγω επανεξέτασης βασίστηκε στην έκθεση ομάδας υψηλού επιπέδου με τίτλο «Η αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» (2004). Η εν λόγω αξιολόγηση, η οποία διεξήχθη καθ' υπόδειξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2004, εξετάζει την πρόοδο που σημειώθηκε στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και αναφέρει: *«απουσία ανάληψης αποφασιστικής πολιτικής δράσης και αδυναμία υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς προϊόντων και δημιουργίας αγοράς υπηρεσιών»*. Στην έκθεση καυτηριάζεται επίσης η υπερφορτωμένη agenda, ο ανεπαρκής συντονισμός και οι ασυνδύαστες προτεραιότητες.

Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή αποφάσισε αν δώσει μεγαλύτερο βάρος στις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν και όχι στους αριθμητικούς στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν. Επιπλέον, η καταληκτική χρονολογία του 2010 και οι στόχοι που συνδέονταν με τα διάφορα ποσοστά απασχόλησης έπαψαν να χαρακτηρίζονται ως προτεραιότητες.

Η ανακοίνωση παρουσιάζεται στο πλαίσιο αυτό ως μια προσπάθεια επανακαθορισμού των πολιτικών προτεραιοτήτων, κυρίως σε θέματα οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης.

Ειδικότερα, οι στόχοι της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας διαμορφώνονται ως εξής:

- μεγαλύτερη οικονομική μεγέθυνση

Τα κράτη – μέλη για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα πρέπει να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων, που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής και να εφαρμόσουν

μακροοικονομικές πολιτικές, που θα επικεντρώνονται στη σταθερότητα και σε βιώσιμες δημοσιονομικές πολιτικές. Είναι αναγκαία μια νέα εταιρική σχέση για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση προκειμένου να δοθεί νέα ώθηση στη στρατηγική της Λισσαβόνας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σκοπεύει:

- να καταστήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση ελκυστικότερη για τους επενδυτές και τους εργαζόμενους αναπτύσσοντας την εσωτερική αγορά, βελτιώνοντας τις ευρωπαϊκές και εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, διασφαλίζοντας την ύπαρξη ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών στην Ευρώπη και στο εξωτερικό και τέλος επεκτείνοντας και βελτιώνοντας τις ευρωπαϊκές υποδομές
 - να ενθαρρύνει τη γνώση και την καινοτομία, βελτιώνοντας τις επενδύσεις στην έρευνα και στην ανάπτυξη, διευκολύνοντας την καινοτομία, την εφαρμογή των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας και τη βιώσιμη χρήση των πόρων και τέλος συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας σταθερής ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης
 - περισσότερες και ποιοτικότερες θέσεις εργασίας
- Η Επιτροπή προβλέπει για τη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας καλύτερης ποιότητας
- την προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού ατόμων στην αγορά εργασίας και τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Τα κράτη – μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να εφαρμόσουν πολιτικές, που θα παρακινούν τους εργαζόμενους να παραμένουν στην ενεργό επαγγελματική ζωή και θα τους αποτρέπουν από το να εγκαταλείπουν πρόωρα την αγορά εργασίας. Πρέπει επίσης να μεταρρυθμίσουν το σύστημα κοινωνικής προστασίας για την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ ασφάλειας και ευελιξίας
 - τη βελτίωση της ικανότητας προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και την αύξηση της ευελιξίας των αγορών εργασίας προκειμένου να μπορέσει η Ευρώπη να προσαρμοστεί στις αναδιαρθρώσεις και στην εξέλιξη των αγορών. Η απλούστευση της

αμοιβαίας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων θα διευκολύνει την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα κράτη – μέλη θα πρέπει να καταργήσουν το ταχύτερο δυνατό όλους τους περιορισμούς στον εν λόγω τομέα

- την περαιτέρω επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων

- καλύτερη διακυβέρνηση

Η Επιτροπή δίνει, επίσης, έμφαση στην επίτευξη ενός σαφέστερου και αποτελεσματικότερου καταμερισμού των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων. Η επικάλυψη των εκθέσεων, η επαχθής γραφειοκρατία και η ανεπαρκής πολιτική οικειοποίηση επιβραδύνουν την πρόοδο. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προτείνει μια απλουστευμένη διαδικασία συντονισμού με μείωση του αριθμού των εκθέσεων και απλούστερη διαδικασία υποβολής τους. Προτείνεται, επίσης, τα εθνικά προγράμματα που αφορούν τη στρατηγική της Λισσαβόνας να παρουσιάζονται με μορφή που θα συνδυάζει τρεις διαδικασίες συντονισμού:

- πολιτικές της αγοράς απασχόλησης (διαδικασία του Λουξεμβούργου)
- μικροοικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις (διαδικασία του Κάρντιφ)
- μακροοικονομικά και δημοσιονομικά μέτρα (διαδικασία της Κολωνίας)

3.2 ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

Συνέχεια του Στρατηγικού Σχεδιασμού αποτελεί η μετατροπή του σε εφικτές δράσεις. Για το σκοπό αυτό καταρτίζονται σχέδια δράσης, τα οποία περιλαμβάνουν επιμέρους δράσεις, η συνέργεια των οποίων επιφέρει την ικανοποίηση των γενικότερων στόχων.

Κάθε σχέδιο δράσης και κάθε ομάδα δράσεων, από την οποία αποτελείται, ικανοποιούν έναν ή περισσότερους άξονες, μέτρα και στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος.

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Δήμου Ναυπακτίας και των Νομικών του Προσώπων για την περίοδο 2014 – 2019 πραγματοποιείται για την εξυπηρέτηση των ακόλουθων σχεδίων δράσης:

- ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ Α: Αναβάθμιση διοικητικής και οικονομικής ικανότητας Δήμου Ναυπακτίας και Νομικών Προσώπων του
- ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ Β: Χωροταξική οργάνωση
- ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ Γ: Βελτίωση ποιότητας ζωής
- ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ Δ: Αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης

Κάθε σχέδιο δράσης περιλαμβάνει ενέργειες για την πενταετία 2014 – 2019 και ενέργειες που θα υλοποιηθούν ή θα επιφέρουν ωφέλειες για την περιοχή μετά το 2019. Ουσιαστικά, κάθε σχέδιο δράσης έχει μακροπρόθεσμο χαρακτήρα.

Η σχέση των σχεδίων δράσης με τους άξονες, τα μέτρα και τους στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος, αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα (σημείωση: η κωδικοποίηση των αξόνων, μέτρων και στόχων προέρχεται από το υποκεφάλαιο 2.2 «Η στρατηγική του Δήμου»):

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ
A	4	4.2	4.2.1
B	1, 2	1.1, 2.3	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 2.3.1
Γ	1, 2, 3	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2	1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.6, 1.1.8, 1.1.9, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.7, 1.3.1, 2.1.1, 2.3.6, 3.1.1, 3.2.1
Δ	1, 2, 3, 4	1.1, 1.2, 2.3, 3.1, 4.2	1.1.2, 1.2.2, 1.2.4, 2.3.2, 2.3.4, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.4, 3.1.5, 4.2.1

3.2.1 Σχέδιο Δράσης A: Αναβάθμιση διοικητικής και οικονομικής ικανότητας Δήμου Ναυπακτίας και Νομικών Προσώπων του

Η καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης ανέδειξε μειονεκτήματα, ευκαιρίες και απειλές, που συνδέονται με την διοικητική και οικονομική ικανότητα του Δήμου Ναυπακτίας και των Νομικών Προσώπων του.

Επιπλέον, ως κρίσιμα ζητήματα για τον Δήμο Ναυπακτίας έχουν καταγραφεί τα ακόλουθα:

- Οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου, αναβάθμιση του τεχνολογικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας, τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και την καθιέρωση ψηφιακών συναλλαγών με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις

- Προώθηση ενεργειών για την επίλυση οικονομικών προβλημάτων του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, με στόχο τη συνεχή και ποιοτική παροχή υπηρεσιών στους πολίτες
- Συστηματική επιμόρφωση προσωπικού και αιρετών για την αναβάθμιση της συνολικής λειτουργίας του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας

Η γενικότερη κατάσταση και τα κύρια δεδομένα, στο πλαίσιο του οποίου αναπτύσσεται το παρόν σχέδιο δράσης έχουν ως ακολούθως:

1. η οικονομική κρίση περιορίζει τους διαθέσιμους δημόσιους οικονομικούς πόρους για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και την υλοποίηση επενδύσεων δημοσίου χαρακτήρα και ιδιαίτερα τους διαθέσιμους εθνικούς πόρους (ΚΑΠ, ΣΑΤΑ)
2. η κύρια διαθέσιμη πηγή χρηματοδότησης είναι τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα (ΕΣΠΑ κλπ)
3. το οικονομικό πρόβλημα αναμένεται να επιδεινωθεί και να διαρκέσει τουλάχιστον έως το 2020
4. απαιτούνται παρεμβάσεις σε επίπεδο διοικητικής οργάνωσης, εξοπλισμού και αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών για την βελτίωση της παραγωγικότητας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
5. απαιτούνται πρωτοβουλίες από τον Δήμο και τα Νομικά Πρόσωπα για την απόκτηση οικονομικής αυτοτέλειας
6. η υφιστάμενη κατάσταση οδηγεί σε μείωση του προσωπικού των δημοτικών υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου και «επιβάλλει» σχετική αδυναμία νέων προσλήψεων
7. η υφιστάμενη κατάσταση διαμορφώνει ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον (και σε θεσμικό επίπεδο), με αποτέλεσμα τόσο η λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών των νομικών προσώπων όσο και η διοίκηση γενικότερα (και η πολιτική διοίκηση), να απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις, διαμορφώνοντας αυξανόμενες ανάγκες για επιμόρφωση του προσωπικού και των αιρετών

Επομένως, ο Δήμος και τα νομικά του πρόσωπα είναι επιτακτική ανάγκη:

- να βελτιώσουν τη διοικητική τους ικανότητα, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες, ώστε αφενός να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και αφετέρου να εντάξουν επενδύσεις δημοσίου χαρακτήρα σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα
- να αποκτήσουν οικονομική αυτοτέλεια, ώστε αφενός να εξαρτώνται ολοένα και λιγότερο από τις κρατικές επιχορηγήσεις και αφετέρου να διαθέτουν χρήματα για την ωρίμανση επενδυτικών σχεδίων δημοσίου χαρακτήρα

Σε διαφορετική περίπτωση, ο Δήμος θα μετατραπεί σε απλή δημόσια υπηρεσία διεκπεραίωσης γραφειοκρατικών διαδικασιών, η οποία θα αδυνατεί να ανταποκριθεί στις επιπλέον ανάγκες (βελτίωση ποιότητας ζωής, κοινωνική πολιτική, πολιτισμός, εκπαίδευση κλπ) της τοπικής κοινωνίας και ουσιαστικά σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα θα υποβαθμιστεί και θα αξιολογείται ως «μη αναγκαίος και χρήσιμος μηχανισμός και οργανισμός, οικονομικά ασύμφορος». Αντίστοιχη, θα είναι και η πορεία που θα ακολουθήσουν τα νομικά του πρόσωπα, τα οποία επί της ουσίας θα υποβαθμιστούν πριν από τον Δήμο.

Στο πλαίσιο αυτό, προωθούνται οι ακόλουθες ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

- A1: Καθιέρωση συστήματος διοίκησης μέσω στόχων
- A2: Στελέχωση υπηρεσιών
- A3: Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και αναβάθμιση τεχνολογικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού
- A4: Επιμόρφωση ανθρώπινου δυναμικού
- A5: Κατασκευή νέου διοικητηρίου
- A6: Εφαρμογή συστήματος ελέγχου των δαπανών και νέου συστήματος προμηθειών στον Δήμο και τα Νομικά Πρόσωπα
- A7: Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας
- A8: Διαμόρφωση σχεδίου οικονομικής διαχείρισης και εισπράξεων

Η καθιέρωση του συστήματος διοίκησης μέσω στόχων, καθώς και η μέτρηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας βάσει δεικτών μέτρησης, σύμφωνα με την αντίληψη και τα οριζόμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης, θεσμοθετήθηκε με τον Ν.3230/04. Στην παρούσα φάση, αναμένεται νέο θεσμικό πλαίσιο και οδηγίες. Σε κάθε

περίπτωση, ο Δήμος και τα Νομικά του Πρόσωπα θα καθιερώσουν και θα εφαρμόσουν σύστημα διοίκησης μέσω στόχων.

Τόσο ο Δήμος όσο και τα νομικά του πρόσωπα παρουσιάζουν ελλείψεις σε προσωπικό. Ο Δήμος και η ΔΕΥΑΝ παρουσιάζει ελλείψεις κυρίως σε επιστημονικό τεχνικό προσωπικό (π.χ. μηχανικοί) και σε εργατοτεχνίτες, ενώ η κοινωφελής επιχείρηση σε διοικητικά και οικονομικά στελέχη.

Οι δυνατότητες στελέχωσης του προσωπικού είναι περιορισμένες. Επομένως, το πιο εφικτό σενάριο είναι:

- όσον αφορά τον Δήμο, η μετάταξη προσωπικού από άλλες υπηρεσίες και η πρόσληψη προσωπικού ορισμένου χρόνου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών
- όσον αφορά την ΔΕΥΑΝ, η πρόσληψη προσωπικού ορισμένου χρόνου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών
- όσον αφορά την ΚΕΔΝ, η αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων

Επιπρόσθετα, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών δύναται να βελτιώσει την παραγωγικότητα, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των δημοτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών των νομικών προσώπων του Δήμου και παράλληλα να καταστήσει φιλικότερη την εξυπηρέτηση και τη συνεργασία του πολίτη με τις υπηρεσίες του Δήμου και των νομικών του προσώπων.

Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών και η ψηφιοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών αποτελούν επιτακτική ανάγκη για τον Δήμο και την ΔΕΥΑΝ.

Η διαδικασία αυτή αποτελεί επί της ουσίας επένδυση, γεγονός που συνεπάγεται ότι:

- για το εγχείρημα πρέπει να υπάρξει συνολικός σχεδιασμός για κάθε προαναφερόμενο φορέα και όχι αποσπασματικές ενέργειες, που θα δυσκολέψουν το εγχείρημα και θα ακυρώσουν την επένδυση στην πράξη
- θα διατεθούν πόροι οι οποίοι δεν θα αποδώσουν αμέσως, αλλά σταδιακά, όπως συμβαίνει σε κάθε επένδυση
- το εγχείρημα πρέπει να συνδυασθεί με κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού και με αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της επένδυσης

- η συγκεκριμένη επένδυση θα αποτελεί επιλογή και όχι ευκαιριακή προσέγγιση, επομένως θα ενισχύεται και θα βελτιώνεται συνεχώς. Σε διαφορετική περίπτωση, θα εγκαταλειφθεί στην πορεία υλοποίησής της και επί της ουσίας οι οικονομικοί πόροι που θα έχουν διατεθεί θα αποτελούν σπατάλη

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι η έννοια του ψηφιακού Δήμου δεν αποτελείται από μια αυτοτελή πράξη, αλλά από δέσμη πράξεων, οι οποίες πρέπει να είναι συμβατές μεταξύ τους και να ενσωματώνονται σε γενικότερο σχεδιασμό, επιστημονικά τεκμηριωμένο. Επίσης, επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη επιλογή (ψηφιακός Δήμος) αποτελεί διαρκή επένδυση, σε ένα τεχνολογικό περιβάλλον που εξελίσσεται συνεχώς.

Επομένως, ο Δήμος Ναυπακτίας και η ΔΕΥΑΝ πρέπει να εκπονήσουν σχετική μελέτη για τη μετατροπή τους σε «ψηφιακούς φορείς» και στη συνέχεια να ξεκινήσουν την υλοποίηση της επένδυσης, που θα αναφέρεται στη μελέτη.

Η αναβάθμιση του τεχνολογικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του Δήμου και των νομικών του προσώπων συνδέεται με την καθημερινή λειτουργία των φορέων και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Είναι σημαντικό ο Δήμος και τα νομικά του πρόσωπα να χρησιμοποιούν σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό και εφαρμογές, διότι αφενός οι υπηρεσίες διευκολύνονται στην διεκπεραίωση των εργασιών που τους αναλογούν και αφετέρου οι πολίτες εξυπηρετούνται ταχύτερα και αποτελεσματικότερα. Με τον τρόπο αυτό, δηλαδή, βελτιώνεται το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών και η παραγωγικότητα, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των υπηρεσιών.

Οι ανάγκες σε τεχνολογικό, μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό πρέπει να καταγραφούν από τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων. Ιδιαίτερα, για τον τεχνολογικό εξοπλισμό πρέπει να υπάρξει συνεργασία είτε με φορέα είτε με ιδιώτη που εξειδικεύεται στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Έτσι, θα καταρτιστεί και θα εφαρμοστεί ένα συνολικό σχέδιο αναβάθμισης του τεχνολογικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του Δήμου και των νομικών του προσώπων, με οικονομικό και χρονικό προγραμματισμό.

Παράλληλα, η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού (αιρετών και υπαλλήλων) είναι μια σημαντικότερη διαδικασία, η οποία πρέπει να έχει χαρακτηριστικά διαρκούς διαδικασίας.

Το θεσμικό περιβάλλον, η θεωρητική και πρακτική γνώση και η τεχνολογία εξελίσσονται διαρκώς, γεγονός που επιφέρει μετασχηματισμούς στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας, καθώς και στους τρόπους προσέγγισης και επίλυσης τοπικών προβλημάτων ή ανάδειξης και αξιοποίησης πλεονεκτημάτων.

Ο Δήμος Ναυπακτίας και τα νομικά του πρόσωπα πρέπει να καθορίσουν κατά προτεραιότητα τις εκπαιδευτικές θεματικές ενότητες, μέσω των οποίων θα επιδιωχθεί η αναβάθμιση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (αιρετών και υπαλλήλων) και κατ' επέκταση η αναβάθμιση της λειτουργίας τους και των παρεχομένων υπηρεσιών.

Η διαδικασία επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού δεν θα εξαντλείται στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης δημοσίων υπαλλήλων, αλλά θα επεκτείνεται σε σεμινάρια και ημερίδες, με ομιλητές πρόσωπα που διαθέτουν θεωρητική ή/και πρακτική γνώση των θεματικών αντικειμένων.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην εκπαίδευση του προσωπικού (αιρετών και υπαλλήλων) σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Το σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων υπακούει σε πολιτικές και κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η γνώση των σχετικών πολιτικών διευκολύνει το σχεδιασμό και μεγιστοποιεί το όφελος, καθώς θα αυξάνονται οι πιθανότητες προώθησης και έγκρισης συνδυαστικών έργων, που θα επιφέρουν προστιθέμενη αξία. Η γνώση των σχετικών κανονισμών διευκολύνει τις απαιτούμενες προετοιμασίες, ώστε να δύναται ο φορέας και η περιοχή να αξιοποιήσει τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Ο Δήμος Ναυπακτίας αποτελεί συνένωση έξι πρώην Δήμων και έχει έδρα την πόλη της Ναυπάκτου. Ο νέος Δήμος Ναυπακτίας έχει ανάγκη από τη δημιουργία ενός νέου διοικητηρίου για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση των πολιτών. Επιπλέον, οι αρμοδιότητες του Δήμου Ναυπακτίας έχουν αυξηθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν.3852/2010, ενώ παράλληλα έχει διαμορφωθεί νέος Εσωτερικός Οργανισμός Υπηρεσιών, με τον οποίο συστήνονται νέα τμήματα και διευθύνσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμο Ναυπακτίας πρέπει να προωθήσει την ωρίμανση και στη συνέχεια την κατασκευή ενός τέτοιου έργου. Στην παρούσα φάση, παρουσιάζεται δυσκολία ως προς την κατασκευή νέου Διοικητηρίου διότι δεν διαφαίνεται δυνατότητα ένταξης σε συγχρηματοδοτούμενο ή εθνικό πρόγραμμα, αλλά σε κάθε περίπτωση πρέπει να προχωρήσει η ωρίμανση του έργου, ώστε να είναι δυνατή η ένταξή του και η χρηματοδότησή του από πρόγραμμα, διότι ο Δήμος δεν διαθέτει τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους.

Τέλος, η οικονομική αυτονομία του Δήμου δεν συνδέεται μόνο με την αύξηση των εσόδων από μη κρατικές πηγές, αλλά και με τον περιορισμό των δαπανών. Επιπλέον, η ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων αυξάνει το όφελος για λογαριασμό της τοπικής κοινωνίας, καθότι θα διατεθούν περισσότεροι οικονομικοί πόροι για την κάλυψη τοπικών αναγκών και τη δημιουργία υποδομών. Το ίδιο ισχύει και για τα νομικά πρόσωπα του Δήμου.

Σε κάθε περίπτωση, ο Δήμος και τα νομικά του πρόσωπα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως χρηματοδότες του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος, αλλά ως μέλη του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος, όπου από το έργο τους προκαλείται ευρύτερο όφελος για την τοπική κοινωνία και το Τοπικό Παραγωγικό Σύστημα.

Για παράδειγμα, ένας Δήμος που προμηθεύεται υπηρεσίες ή υλικά από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα γεωγραφικά όρια του Δήμου, αλλά δεν καταβάλλει σε εύλογο χρονικό διάστημα τα χρήματα που οφείλει, τότε επί της ουσίας προκαλεί πρόβλημα στην τοπική αγορά και δεν την ενισχύει. Επιπλέον, μια τέτοια λειτουργία του Δήμου προκαλεί αύξηση του κόστους των προμηθειών, καθότι η αγορά συνυπολογίζει το κόστος της καθυστερημένης καταβολής των χρημάτων.

Επομένως, η οικονομική υπηρεσία του Δήμου και οι αντίστοιχες υπηρεσίες των νομικών προσώπων του Δήμου πρέπει να εφαρμόσουν ένα σύστημα ελέγχου των δαπανών, ώστε να κινούνται στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους και με γνώμονα την εξόφλησή τους σε εύλογο χρονικό διάστημα. Έτσι, θα περιοριστεί ο κίνδυνος δημιουργίας νέων χρεών και το κόστος των προμηθειών.

Ο Δήμος και τα νομικά του πρόσωπα έχουν ούτως ή άλλως την υποχρέωση ενημέρωσης της κεντρικής διοίκησης για την πορεία εκτέλεσης του

προϋπολογισμού τους. Επομένως, το σύστημα για τον έλεγχο (παρακολούθησης) των δαπανών, επί της ουσίας, είναι ήδη διαμορφωμένο.

Επίσης, ο Δήμος και τα νομικά του πρόσωπα μπορούν να εφαρμόσουν ένα νέο σύστημα προμηθειών, όπου θα καταγράφονται οι ετήσιες ανάγκες με γνώμονα τα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους και τις νέες ανάγκες που ενδεχομένως έχουν δημιουργηθεί. Στη συνέχεια, θα δημοσιεύεται προκήρυξη για προμήθεια, η οποία θα περιλαμβάνει διαφορετικά είδη και περισσότερες από μια κατηγορίες ειδών. Οι υποψήφιοι θα έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν προσφορά για μια ή περισσότερες κατηγορίες ειδών, καλύπτοντας σε κάθε περίπτωση το σύνολο των ειδών που περιλαμβάνει κάθε κατηγορία για την οποία υποβάλλουν προσφορά. Η κατακύρωση του διαγωνισμού θα γίνεται ανά κατηγορία ειδών (δηλαδή, η προκήρυξη μπορεί να έχει περισσότερους από έναν αναδόχους) και η σύμβαση θα προβλέπει ότι ο Δήμος ή τα νομικά του πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να προμηθευτούν το σύνολο των ποσοτήτων, στις τιμές που θα αναφέρονται. Κατόπιν αυτού, ο Δήμος ή τα νομικά του πρόσωπα θα προμηθεύονται τμηματικά τα σχετικά είδη, τα οποία θα τιμολογούνται και θα πληρώνονται κατά παραγγελία.

Με τον τρόπο αυτό, ο Δήμος θα προκηρύσσει σημαντικές ποσότητες και θα μπορεί να εξασφαλίσει καλύτερες τιμές, ενώ παράλληλα θα εκτελεί την προμήθεια συνυπολογίζοντας ανάγκες και δυνατότητες άμεσης πληρωμής, γεγονός που θα βελτιώσει την εικόνα του Δήμου στην αγορά και σταδιακά θα προσελκύσει ακόμα καλύτερες τιμές.

Επιπλέον, η οικονομική κατάσταση της χώρας και του Δήμου επιβάλλει τον περιορισμό των δαπανών και την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας του Δήμου, ώστε να είναι περισσότερα τα διαθέσιμα χρήματα για επενδύσεις δημοσίου χαρακτήρα και για τη διαχείριση της καθημερινότητας του πολίτη.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος πρέπει αφενός να αξιοποιήσει τα δημοτικά ακίνητα για τη στέγαση των υπηρεσιών του, ώστε να μειωθεί το κόστος λειτουργίας του και αφετέρου να αποκτήσει έσοδα μέσω της αξιοποίησης της δημοτικής ακίνητης περιουσίας.

Στο πλαίσιο της απόκτησης εσόδων από την αξιοποίηση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας δύναται να συμπεριληφθούν (ενδεικτικά):

- η αξιοποίηση του ΞΕΝΙΑ

- η αξιοποίηση της Λουτροπηγής Στάχτης
- η αξιοποίηση της Λουτροπηγής Αγραπιδόκαμπου
- η ενοικίαση οικοπέδων για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και για άλλες χρήσεις
- η ενοικίαση κτιρίων
- η δημιουργία και αξιοποίηση μόνιμων εγκαταστάσεων για τη διοργάνωση των παζαριών, τη λειτουργία λαϊκών αγορών και άλλων συναφών δραστηριοτήτων

Επιπλέον, ο Δήμος δύναται να αποκτήσει έσοδα από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων και την αξιοποίηση του γεωθερμικού πεδίου της Ρίζας. Όσον αφορά την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων θα μπορούσε ο Δήμος σε συνεργασία με το Δασαρχείο να καθορίσουν σχετικές περιοχές, παρότι αυτό ξεπερνά τις αρμοδιότητες του Δήμου και δεν δεσμεύει τις υπηρεσίες που χορηγούν αδειοδοτήσεις για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων.

Επιπρόσθετα, ο Δήμος και τα νομικά του πρόσωπα πρέπει να διαμορφώσουν σχέδιο οικονομικής διαχείρισης και εισπράξεων, το οποίο σε συνδυασμό με την εφαρμογή συστήματος ελέγχου των δαπανών θα τους επιτρέπει ανά πάσα στιγμή να έχουν μια ξεκάθαρη εικόνα των οικονομικών τους δυνατοτήτων, να προγραμματίζουν τις ενέργειές τους με οικονομικό αντικείμενο και να παρακολουθούν τις χρηματοροές τους. Ειδικά το σχέδιο εισπράξεων πρέπει να καθορίζει στόχους με χρονικό προγραμματισμό και να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία θα οδηγούν στη λήψη αποφάσεων για την ικανοποίηση των στόχων.

3.2.2 Σχέδιο Δράσης Β: Χωροταξική οργάνωση

Η καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης ανέδειξε μειονεκτήματα και απειλές, που συνδέονται με την χωροταξική οργάνωση του Δήμου Ναυπακτίας.

Επιπλέον, ως κρίσιμα ζητήματα για τον Δήμο Ναυπακτίας έχουν καταγραφεί:

- η προώθηση ενεργειών χωροταξικού – πολεοδομικού χαρακτήρα για την ορθολογική οργάνωση του χώρου, την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

- η προώθηση ενεργειών για την αντιμετώπιση ελλείψεων σε υποδομές, κοινόχρηστους χώρους και δημοτικές εγκαταστάσεις για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και της ποιότητας ζωής
- η επίλυση του οικιστικού προβλήματος της πόλης της Ναυπάκτου

Η γενικότερη κατάσταση και τα κύρια δεδομένα, στο πλαίσιο του οποίου αναπτύσσεται το παρόν σχέδιο δράσης έχουν ως ακολούθως:

1. το Ρυθμιστικό Σχέδιο Πάτρας, το οποίο ενσωματώνει τις περιοχές του Δήμου Ναυπακτίας, βρίσκεται υπό έγκριση
2. το νέο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Ναυπάκτου βρίσκεται σε εξέλιξη
3. το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης Αντιρρίου βρίσκεται υπό έγκριση
4. ο νέος Δήμος έχει ανάγκη εκπόνησης Γενικού Σχεδίου Οικιστικής και Οικονομικής Ανάπτυξης για το σύνολο του Δήμου
5. το Ρυμοτομικό Σχέδιο της Ναυπάκτου του 1937 είναι υπό αναθεώρηση για την περιοχή του ιστορικού κέντρου
6. η Κτηματογράφηση Δυτικής – Ανατολικής Επέκτασης Σχεδίου Ναυπάκτου βρίσκεται σε εξέλιξη
7. εκδόθηκε το ΦΕΚ 300/Α.Α.Π/7-11-2011 περί αναδιορίσεως του ιστορικού τύπου της πόλης της Ναυπάκτου
8. η οικονομική κρίση περιορίζει τις απαιτούμενες ενέργειες για την χωροταξική οργάνωση του Δήμου Ναυπακτίας

Η ρυμοτομική οργάνωση της πόλης της Ναυπάκτου βασίζεται στο Σχέδιο Πόλεως του 1937 και στις επεκτάσεις του 1978 και 1980. Παράλληλα, ολοκληρώνεται και η διαδικασία έγκρισης των Επεκτάσεων του 2005. Η μη «εφαρμογή» των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων οφείλεται σε λόγους:

- διατήρησης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς
- μορφολογίας
- ρυμοτομίας επικείμενων
- αρτιότητας οικοπέδων (κυρίως μετά τις αποφάσεις ΣτΕ, 2002)
- έλλειψης πολιτικής βούλησης

Παράλληλα,

- η αναγνώριση οδών προ του 1923
- οι μικρές τροποποιήσεις στα σχέδια
- η έλλειψη απαλλοτρίωσης εκτάσεων με πρόβλεψη κοινόχρηστη ή κοινωφέλειας και οι αποχαρακτηρισμοί χώρων που είχαν τέτοια πρόβλεψη
- η έλλειψη ψηφιακής αποτύπωσης των σχεδίων (καθορισμένες ρυμοτομικές γραμμές και υψομετρικά)

ενίσχυσαν την προβληματικότητα στην πολεοδομική ανάπτυξη και εξέλιξη της πόλης.

Το πρόβλημα αυτό ώθησε την πολεοδομική δυναμική σε κοντινούς οικισμούς (Παλαιοπαναγιά, Λυγιάς, Ξηροπηγαδο, Πλατανίτης) που δεν είχαν το υπόβαθρο (ρυμοτομία), ούτε τις κατάλληλες υποδομές για να φιλοξενήσουν τέτοια ανάπτυξη.

Η μη ορθολογική πολεοδομική εξέλιξη της πόλης ενισχύεται από προβλήματα σε:

- υποδομές δικτύων
- στην λειτουργία της πόλης (κυκλοφορικό)
- στην ανάπτυξη της και στην εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων

Στο πλαίσιο αυτό, προωθούνται οι ακόλουθες ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

- B1: Εκπόνηση Γενικού Σχεδίου Οικιστικής και Οικονομικής Ανάπτυξης Δήμου Ναυπακτίας
- B2: Ολοκλήρωση και εφαρμογή υπό εξέλιξη ή έγκριση χωροταξικών και ρυμοτομικών σχεδίων και συμβατότητά τους με το Ρυθμιστικό Σχέδιο Πάτρας
- B3: Επίλυση οικιστικού προβλήματος πόλης Ναυπάκτου
- B4: Εφαρμογή προγράμματος απαλλοτριώσεων
- B5: Ψηφιοποίηση Σχεδίου Πόλεως Ναυπάκτου

Η οργάνωση του χώρου αποτελεί απαραίτητη συνθήκη για τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας περιοχής. Το έλλειμμα χωροταξικής οργάνωσης είναι εθνικό φαινόμενο και προκαλεί πολλά προβλήματα στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Το σχετικό τοπικό έλλειμμα είναι μια μικρογραφία του εθνικού ελλείμματος, αλλά αυτό δεν συνεπάγεται αποποίηση ευθυνών του Δήμου και της τοπικής κοινωνίας.

Απόρροια του ελλείμματος χωροταξικής οργάνωσης είναι η αλλοίωση της φυσιογνωμίας περιοχών λόγω συνύπαρξης μη συναφών δραστηριοτήτων, η άναρχη οικιστική ανάπτυξη και η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Επιπλέον, ο Δήμος δεν έχει ένα ξεκάθαρο πλάνο ανάπτυξης της περιοχής, όπου θα έχουν καθοριστεί οι οδοί, οι χώροι κοινωφελούς και κοινόχρηστου χαρακτήρα, οι οργανωμένοι χώροι επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι χρήσεις γης κλπ, ώστε αφενός να διευκολύνεται ο προγραμματισμός και η ωρίμανση έργων (συγχρηματοδοτούμενων ή μη) του Δήμου και αφετέρου η ιδιωτική πρωτοβουλία να υπακούει σε συγκεκριμένους κανόνες.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναγκαία η εκπόνηση Γενικού Σχεδίου Οικιστικής και Οικονομικής Ανάπτυξης για το σύνολο της περιοχής του Δήμου Ναυπακτίας, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη του τα χωροταξικά σχέδια που έχουν ήδη εγκριθεί ή που βρίσκονται σε φάση έγκρισης ή εκπόνησης.

Επομένως, ο Δήμος Ναυπακτίας πρέπει να ξεκινήσει τη σχετική χρονοβόρα διαδικασία, ώστε στο προσεχές μέλλον το σύνολο του Δήμου να ακολουθεί χωροταξικούς κανόνες, οι οποίοι θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της περιοχής, με σεβασμό στο περιβάλλον, και θα συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Το υφιστάμενο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Ναυπάκτου αφορά το Σχέδιο Πόλεως του 1937 μαζί με τις επεκτάσεις του 1978 και του 1980. Στην παρούσα φάση, βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση νέου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, το οποίο περιλαμβάνει την περιοχή που διαμορφώνεται δυτικά από τα όρια με τον Πλατανίτη Αντιρρίου, ανατολικά έως τον ποταμό του Μόρνου και βόρεια οι περιοχές κάτω από τη θέση της παράκαμψης Ναυπάκτου.

Επίσης, το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης Αντιρρίου βρίσκεται σε φάση έγκρισης, ενώ πρέπει να επισημανθεί ότι το ΣΧΟΟΑΠ Αντιρρίου επηρεάζει και την αξιοποίηση των εργοταξιακών χώρων Αντιρρίου.

Επιπλέον, βρίσκεται σε εξέλιξη η κτηματογράφηση Δυτικής – Ανατολικής επέκτασης σχεδίου πόλεως Ναυπάκτου και υπό έγκριση η αναθεώρηση του ρυμοτομικού σχεδίου για το ιστορικό κέντρο της πόλης της Ναυπάκτου.

Η ολοκλήρωση και εφαρμογή των προαναφερομένων θα συμβάλει στην χωροταξική οργάνωση της περιοχής, η οποία συνεπάγεται την οργανωμένη οικιστική ανάπτυξη και την προστασία, την ανάδειξη και την αξιοποίηση της συγκεκριμένης περιοχής.

Επισημαίνεται ότι η προαναφερόμενη κτηματογράφηση αποκτά ουσιαστική αξία μόνο με την έγκριση του νέου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Ναυπάκτου.

Επίσης, το Ρυθμιστικό Σχέδιο Πάτρας ενσωματώνει τις περιοχές του Αντιρρίου και της πόλης της Ναυπάκτου, ενώ έχουν παρατηρηθεί ασυμβατότητες μεταξύ του Ρυθμιστικού Σχεδίου Πάτρας, του ΣΧΟΟΑΠ Αντιρρίου και του ΓΠΣ Ναυπάκτου, οι οποίες πρέπει να επιλυθούν, ώστε να προχωρήσει η χωροταξική οργάνωση της ευρύτερης περιοχής.

Επομένως, ο Δήμος Ναυπακτίας πρέπει να ενισχύσει τη διαδικασία, να ολοκληρώσει την εκπόνηση των προαναφερομένων και στη συνέχεια να προχωρήσει στην πιστή εφαρμογή τους.

Το οικιστικό πρόβλημα της Ναυπάκτου έγκειται σε νομοθετικές αντιφάσεις και ερμηνείες, αναφορικά με τους συντελεστές δόμησης. Το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί δεν αφορά μόνο τους πολίτες, αλλά και τις δημοτικές υπηρεσίες, οι οποίες ταλαιπωρούνται εξαιτίας των διαφορετικών ερμηνειών και των δικαστικών επιπλοκών, που έχουν δημιουργηθεί.

Το θέμα ξεπερνά τις αρμοδιότητες του Δήμου, αλλά ο Δήμος πρέπει να αναπτύξει συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ελληνικής πολιτείας, ώστε να ψηφιστεί κατάλληλη νομοθετική ρύθμιση, που θα επιλύσει το πρόβλημα.

Στο πλαίσιο της ισχύουσας χωροταξικής οργάνωσης στον Δήμο Ναυπακτίας έχουν προβλεφθεί χώροι για κοινωφελές ή κοινόχρηστο σκοπό, οι οποίοι δεν έχουν απαλλοτριωθεί και υπάρχει κίνδυνος άρσης της δέσμευσής τους.

Επιπλέον, ο Δήμος χρειάζεται περαιτέρω χώρους για την ανάπτυξη υποδομών κοινωφελούς ή κοινόχρηστου χαρακτήρα.

Το οικονομικό πρόβλημα του Δήμου συνεπάγεται δυσκολίες όσον αφορά τις απαλλοτριώσεις χώρων, αλλά παράλληλα το θέμα αυτό είναι κρίσιμο για τη δημιουργία υποδομών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Γι' αυτό ο Δήμος πρέπει να προχωρήσει στην κατάρτιση και εφαρμογή ενός προγράμματος απαλλοτριώσεων, το οποίο θα επιδιώξει να εφαρμόσει με θρησκευτική ευλάβεια, ώστε να μην απωλεσθούν πολύτιμοι χώροι για την κοινωνία.

Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων των νέων τεχνολογιών είναι κρίσιμο ζήτημα για τη σωστή οργάνωση και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες.

Τα διάφορα προβλήματα που παρατηρούνται στην περιοχή σε επίπεδο χωροταξικής οργάνωσης, οι επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως, οι ρυμοτομήσεις κλπ έχουν δημιουργήσει έναν όγκο εγγράφων, τα οποία δυσκολεύουν τις δημοτικές υπηρεσίες στην πραγματοποίηση του έργου τους.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος πρέπει να προχωρήσει στην ψηφιοποίηση του σχεδίου πόλεως Ναυπάκτου, ώστε οι δημοτικές υπηρεσίες να έχουν μια ξεκάθαρη εικόνα για το τι ισχύει σε κάθε περιοχή και οι πολίτες να εξυπηρετούνται ταχύτερα και αποτελεσματικότερα.

3.2.3 Σχέδιο Δράσης Γ: Βελτίωση ποιότητας ζωής

Ως κρίσιμα ζητήματα για τον Δήμο Ναυπακτίας έχουν καταγραφεί τα ακόλουθα:

- η επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος της πόλης της Ναυπάκτου
- η επίλυση θεμάτων που σχετίζονται με την καθαριότητα, την ύδρευση και την αποχέτευση για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών
- η προώθηση ενεργειών για την αντιμετώπιση ελλείψεων σε υποδομές, κοινόχρηστους χώρους και δημοτικές εγκαταστάσεις για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και της ποιότητας ζωής

Στο πλαίσιο αυτό, προωθούνται οι ακόλουθες ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

- Γ1: Κυκλοφοριακή οργάνωση πόλεως Ναυπάκτου
- Γ2: Προστασία φυσικού – αστικού περιβάλλοντος και διαχείριση υδατικών πόρων
- Γ3: Βελτίωση δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης
- Γ4: Βελτίωση συστήματος καθαριότητας και διαχείρισης απορριμμάτων
- Γ5: Κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι
- Γ6: Κοινωνικές δομές και υπηρεσίες για παιδιά, νέους και ηλικιωμένους και γενικότερα για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες
- Γ7: Εκπαιδευτικές υποδομές
- Γ8: Πολιτιστικές και αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της πόλης της Ναυπάκτου, παρουσιάζοντας φαινόμενα κυκλοφοριακής συμφόρησης και έλλειψης χώρων στάθμευσης.

Το πρόβλημα δυσκολεύει τόσο τις συναλλαγές των πολιτών στα καταστήματα και τις υπηρεσίες του κέντρου της πόλης όσο και τις μετακινήσεις – μεταφορές, δημιουργώντας αρνητική εικόνα για την πόλη στους επισκέπτες.

Επομένως, ο Δήμος πρέπει να διαμορφώσει συνολική θεώρηση για το πρόβλημα και να θέσει σε υλοποίηση δέσμη ενεργειών, η οποία στο προσεχές μέλλον θα επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Επίσης, ο Δήμος καλείται να παρέμβει για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού – αστικού περιβάλλοντος, τη διαχείριση των υδατικών πόρων, τη βελτίωση του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης (σε συνεργασία με τη ΔΕΥΑΝ), τη βελτίωση του συστήματος καθαριότητας και διαχείρισης απορριμμάτων, τη διαμόρφωση και ανάπλαση κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων, την αναβάθμιση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών (και σε συνεργασία με την ΚΕΔΝ), την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών, καθώς και την ενίσχυση πολιτιστικών, περιβαλλοντικών και αθλητικών δραστηριοτήτων. Γενικά, ο Δήμος καλείται να διαδραματίσει σημαίνοντα ρόλο στον τομέα της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών επιλύοντας διαχρονικά ή νέα προβλήματα.

Η οικονομική κατάσταση της χώρας και του Δήμου περιορίζουν τις δυνατότητες παρέμβασης, αλλά σε κάθε περίπτωση ο Δήμος πρέπει να διαμορφώσει τις προτεραιότητές του και να συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος πρέπει να εξαντλήσει κάθε προσπάθεια για την ωρίμανση δημοσίων έργων και την αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

3.2.4 Σχέδιο Δράσης Δ: Αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης

Ως κρίσιμα ζητήματα για τον Δήμο Ναυπακτίας έχουν καταγραφεί τα ακόλουθα:

- Ανάδειξη και αξιοποίηση της ταυτότητας της πόλης της Ναυπάκτου, με παράλληλη επίλυση προβλημάτων, όπως το οικιστικό και το κυκλοφοριακό

και με στόχο την αναγνώρισή της ως κέντρο πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

- Δημιουργία οικοτουριστικών υποδομών, ενίσχυση και ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, με στόχο την αναγνώριση του ορεινού τμήματος του Δήμου, ως νοητού οικοτουριστικού πάρκου και κέντρου εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού
- Προώθηση ενεργειών για την ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής και των παραγόμενων προϊόντων, με στόχο τη διαμόρφωση ενός δυναμικότερου πρωτογενούς τομέα
- Αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου, με στόχο την αύξηση της τουριστικής κίνησης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής
- Ορθολογική άρση περιορισμών τεχνητής λίμνης Ευήνου και περιβάλλοντος χώρου, με παράλληλη επιδίωξη αντισταθμιστικών οφειλών και με στόχο την οικοτουριστική ανάπτυξη, τη διασπορά της τουριστικής κίνησης και τη διεύρυνση των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών
- Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας, με στόχο τη διεύρυνση των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών
- Αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας (εργοταξιακοί χώροι Αντιρρίου), με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης
- Προώθηση ενεργειών για τη δημιουργία υποδομών επιχειρηματικότητας (ΒΙΟ.ΠΑ) και καινοτομίας (τεχνολογικό πάρκο), με στόχο την οργάνωση και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και την αξιοποίηση του επιστημονικού προσωπικού της περιοχής
- Προώθηση ενεργειών για τη δημιουργία χώρων υποδοχής επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, με στόχο την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας ευάλωτων κοινωνικά ομάδων
- Προώθηση ενεργειών για την αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων του Δήμου, με στόχο την τουριστική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

- Ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών και διαμόρφωση διαδημοτικών σχεδίων δράσης για την επίτευξη αναπτυξιακών σκοπών

Στο πλαίσιο αυτό, προωθούνται οι ακόλουθες ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

- Δ1: Ανάδειξη και αξιοποίηση της πόλης της Ναυπάκτου
- Δ2: Οικοτουριστικό πάρκο Ναυπακτίας
- Δ3: Αναβάθμιση παραλιακού μετώπου
- Δ4: Τουριστική προβολή
- Δ5: Προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής και της επιχειρηματικότητας
- Δ6: Υποδομές επιχειρηματικότητας και καινοτομίας
- Δ7: Πρωτοβουλίες ενίσχυσης της απασχόλησης

Η ανάδειξη και αξιοποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών (π.χ. καστρόπολη) της πόλης της Ναυπάκτου θα συνεισφέρει σημαντικά στην τουριστική ανάπτυξη και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης. Η ενέργεια αυτή απαιτεί δέσμη δράσεων, με τις δράσεις να υλοποιούνται είτε από τον Δήμο είτε από άλλους φορείς (π.χ. Υπουργείο Πολιτισμού). Η αξιοποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της πόλης θα δημιουργήσει ένα ισχυρό πόλο τουριστικής ανάπτυξης, στην ευρύτερη περιοχή.

Αντίστοιχα, ένας δεύτερος ισχυρός πόλος τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να δημιουργηθεί στον ορεινό όγκο του Δήμου, ο οποίος με τις κατάλληλες παρεμβάσεις (π.χ. διαμόρφωση πεζοπορικών, ορειβατικών και ποδηλατικών διαδρομών, διαμόρφωση χώρων αναψυχής) μπορεί να μετατραπεί σε ένα νοητό οικοτουριστικό πάρκο, το οποίο με συνδυασμό ιδιωτικής και δημόσιας πρωτοβουλίας θα παραθέτει ποικιλία ενδιαφερόντων στους επισκέπτες του.

Επιπλέον, η αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου είναι επιτακτική ανάγκη, τόσο για τη συμπλήρωση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής όσο και για την αντοχή της περιοχής στον ανταγωνισμό από τις παραλίες της Δωρίδας (στην παρούσα φάση η περιοχή αδυνατεί να ανταποκριθεί στο σχετικό ανταγωνισμό).

Επίσης, ο Δήμος πρέπει να πρωτοστατήσει στην προσπάθεια προβολής της περιοχής, με μέτρο και επαγγελματισμό.

Επιπρόσθετα, ο Δήμος πρέπει να αναπτύξει πρωτοβουλίες για την προώθηση της πρωτογενούς παραγωγής και της επιχειρηματικότητας, την ενίσχυση της απασχόλησης και τη δημιουργία υποδομών επιχειρηματικότητας και καινοτομίας είτε με μικρό ή μηδαμινό κόστος είτε με την αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο θα μπορούσαν να ενταχθούν παρεμβάσεις, όπως ενημέρωση αγροτών, αξιοποίηση προγράμματος κοινωφελούς χαρακτήρα, αξιοποίηση προγράμματος αυτεπιστασίας, αξιοποίηση προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

3.3 ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

3.3.1 Χρονικός και οικονομικός προγραμματισμός δράσεων επιχειρησιακού προγράμματος

Σε συνέχεια του προσδιορισμού των αξόνων, των μέτρων, των στόχων και των σχεδίων δράσης του επιχειρησιακού προγράμματος, καθορίζονται οι δράσεις της περιόδου 2014 – 2019, οι οποίες αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα.

Οι δράσεις ιεραρχούνται και διακρίνονται ανάλογα με την προτεραιότητά τους. Οι βαθμίδες προτεραιότητάς τους είναι I, II, III:

- **Προτεραιότητα I:** Δράσεις που απαντούν σε άμεσες ανάγκες των πολιτών, ανάγκες της περιοχής ή του ίδιου του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων ως οργανισμών και για τις οποίες έχουν διασφαλιστεί οι απαραίτητοι πόροι
- **Προτεραιότητα II:** Δράσεις που προϋποθέτουν συνέργειες ή απαντούν σε λιγότερο άμεσες ανάγκες πολιτών ή ανάγκες της περιοχής ή του ίδιου του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων ως οργανισμών
- **Προτεραιότητα III:** Δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν μακροπρόθεσμα, προϋποθέτουν την επίτευξη άλλων δράσεων, που προηγούνται στην υλοποίηση και για τις οποίες έχουν μερικώς διασφαλιστεί οι απαραίτητοι πόροι *(σημείωση: στην προτεραιότητα αυτή περιλαμβάνονται και οι αναμενόμενες προτάσεις σε προγράμματα του ΕΣΠΑ)*

ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ

		ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΚΩΔΙΚΟΥΣ ΚΥΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΟΥ						ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ				
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΑΞΟΝΑ	ΜΕΤΡΟΥ	ΣΤΟΧΟΥ	ΚΥΡΙΑ ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	2016	2017	2018	2019	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΑΞΟΝΑΣ 1 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ													
Ανακατασκευή σηπτικού βόθρου δημ. κτιρίου Αντιρρίου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	I	12.385,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Κατασκευή τεχνικών - αναπλάσεις - οδοποιία Τ.Δ Μολυκρείου (συνεχιζόμενο)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	30.439,61				ΤΑΚΤΙΚΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Μολυκρείου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	70.000,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Μακύνειας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	40.000,00				ΣΑΤΑ
Περιβαλλοντική μελέτη- αντικατάσταση δικτύου υδρέυσης Δ.Δ Ελατόβρυσης- Δ.Δ Κρυονερίων (Β' φάση)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	I	3.400,00				ΤΑΚΤΙΚΑ

Μελετη οδοποιίας δρομου από Αναβρυτη προς Κεντρική	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	4.000,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Ελατούς, Άνω Χώρας, Κάτω Χώρας, Κρουονερίων, Αμπελακιώτισσας, Πόδου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	10.696,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Ασπριά, Κοκκινοχωρίου, Λιμνίστας, Γρηγορίου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	10.600,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Καταφυγίου, Αναβρυτής, Κεντρικής, Ελατόβρυσης, Καλλονής, Κυδωνιάς	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	16.800,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Καταφυγίου, Αναβρυτής, Κεντρικής, Ελατόβρυσης, Καλλονής, Κυδωνιάς	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	16.800,00				ΣΑΤΑ
Αναπλάσεις Τ.Κ Γραμμένης Οξυάς	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	4.900,00				ΣΑΤΑ
Διευθέτηση ομβρίων για αντιπλημμυρική προστασία στις ΤΚ Αναβρυτής & Άνω Χώρας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.3	1.3.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	I	5400,00				ΣΑΤΑ
Τοίχος Αντιστήριξης ΤΚ Λιμνίστας & Τερψιθέας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	5.400,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Τοίχος Αντιστήριξης ΤΚ Μανδρινής ΔΕ Αποδοτίας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	2.000,00				ΣΑΤΑ

ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ Δ.Δ. ΑΝΩ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	I	141.822,30				ΣΑΤΑ
Οδοποιία Τ.Κ με Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) Δ.Ε. Ναυπάκτου (Βομβοκού, Αφροξυλιά, Μαμουλάδα, Σκάλα, Νεόκαστρο)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	172.270,00				ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΕΜΟΓΕ ΝΝΗΤΡΙΕΣ
Οδοποιία λοιπών Τ.Κ Βλαχομάνδρας, Βελβίνας, Ριγανίου, Πιτσινείων, Λυγιά, Ξηροπήγαδου, Δάφνης, Παλαιοχωρακίου Δ.Ε. Ναυπάκτου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	60.000,00				ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΕΜΟΓΕ ΝΝΗΤΡΙΕΣ
Διαμόρφωση Δημοτικού Χώρου στο Ο.Τ. 362	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	7.600,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Συντήρηση & ανύψωση σχαρών φρεατίων Δ.Ε. Ναυπάκτου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	I	32.550,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Δ.Κ Ναυπάκτου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	40.000,00				ΣΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΚ ΣΚΑΛΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	2.460,00				ΣΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΜΠΕ) ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΚ ΣΚΑΛΑΣ"	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	1.845,00				ΣΑΤΑ

Τοπογραφική αποτύπωση τμήματος αναγκαστικής απαλλοτρίωσης (από οδό Θέρμου έως την τομή της με την ήδη κατασκευασμένη περιμετρική) για την κατασκευή της οδού παράκαμψης Ναυπάκτου (Τμήμα Β) που δεν υλοποιήθηκε	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	6.227,74				ΣΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ Π.Ε.Ο 48 (ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ – ΙΤΕΑΣ) ΑΠΟ ΦΑΝΑΡΙΑ Τ.Κ ΠΛΑΤΑΝΙΤΗ ΕΩΣ ΓΕΦΥΡΑ ΜΟΡΝΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	9.279,25				ΣΑΤΑ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ & ΕΡΓΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	Ι	3.626.205,62				ΣΑΤΑ ΕΣΠΑ
ΕΡΓΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	Ι	478.166,42				ΕΣΠΑ
Μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας περιοχών Ανατολικής και Δυτικής επέκτασης περιοχών ΓΠΣ/88 Ναυπακτού	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1.	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	7.995,00				ΣΑΤΑ
Τροποποίηση σχεδίου πολεως στα Λεπτοκαρυτικά	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	11.070,00				ΤΑΚΤΙΚΑ

Μελέτες αναθεώρησης εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου εντός ΓΠΣ Ναυπάκτου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1.	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	62.883,00				ΣΑΤΑ
Γεωλογική μελέτη του έργου βελτίωση οδού συνδεσης Δ.Δ Περίστας με Δ.Δ Περκού	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1.	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	2.000,00				ΘΗΣΕΑΣ
Γεωλογική μελέτη του έργου βελτίωση -συντήρηση τμήματος δευτερεύοντος επαρχιακού οδικού δικτύου Δ.Δ Περίστας -Δ.Δ Αγ.Δημητρίου και από την Χ.Θ 1+945,60Μ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	5.310,00				ΘΗΣΕΑΣ
Γεωλογική μελέτη στο τοπικό διαμερίσμα Πλατανού και Διασέλου (Δ.Ε Πλατανού)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1.	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	6.000,00				ΘΗΣΕΑΣ
Αναπλάσεις ΤΚ ΔΕ Πλατανού	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1.	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	5.878,74				ΣΑΤΑ
Υδρογεωλογική μελέτη υδρέυσης τοπικού διαμερίσματος Νεοχωρίου (Δ.Ε Πλατανού)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1.	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	Ι	2.000,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την υδροδότηση των τοπικών διαμερισμάτων Πλατανού, Νεοχωρίου και Διασέλου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1.	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	Ι	2.500,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Αναπλάσεις Τ.Κ Νεοχωρίου, Αχλαδόκαστρου, Αράχωβας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	12.000,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Περδικόβρυσης, Αγ. Δημητρίου, Πλατάνου, Περίστας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	Ι	10.000,00				ΣΑΤΑ

Αναπλάσεις Τ.Κ. Αγίου Δημητρίου Δ.Ε. Πλατάνου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	4.200,00				ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΕΜΟΓΕ ΝΝΗΤΡΙΕΣ
Εσωτερική οδοποιία Τοπικής Κοινότητας Κλεπιάς	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	15.000,00				ΣΑΤΑ
ΠΡΟΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΠΠΕ) ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ "ΟΔΟΠΟΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΚ ΚΛΕΠΑΣ - ΤΚ ΔΕΝΔΡΟΧΩΡΙΟΥ - ΤΚ ΛΙΒΑΔΑΚΙΟΥ"	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	3.219,90				ΣΑΤΑ
Μελετη περιβαλλοντικων επιπτώσεων για γεωτρηση Ποκιστας, Ανω Καμπου, Στρανωμα, Παλαιοπυργου, Δορβιστας (συνεχιζόμενο)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	I	5.000,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Υδρογεωλογική μελετη Στυλίας Δ.Ε Πυλληνης (συνεχιζόμενο)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	I	4.000,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Αναπλάσεις Τ.Κ Δορβιστάς, Γάβρου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	12.000,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Σύμης, Παλαιοπύργου, Ανθόφυτου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	42.000,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ Στύλίας, Φαμήλας, Στράνωμας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	33.000,00				ΣΑΤΑ

Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ. Ελευθέριανης, Ποκίστας, Μηλιάς	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	36.000,00				ΣΑΤΑ
Τοίχος αντιστήριξης Τ.Κ. Παλαιοτύργου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	4.300,00				ΣΑΤΑ
ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΥΛΙΑ, ΦΑΜΗΛΑ, ΡΙΓΑΝΙ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Δ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	11.685,00				ΣΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΜΠΕ) ΟΔΟΥ ΣΤΥΛΙΑ-ΦΑΜΗΛΑ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	3.444,00				ΣΑΤΑ
Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων βιολογικού καθαρισμού & δικτύου αποχετεύσης Τ.Δ Σιμου (συνεχιζόμενο)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	I	3.500,00				ΘΗΣΕΑΣ
Υδρογεωλογική μελέτη Παλαιοτύργου Δ.Ε Πυλληνής (συνεχιζόμενο)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	I	6.200,00				ΘΗΣΕΑΣ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ. Γαβρολίμνης, Τρικόρφου, Καλαβρούζας, Άνω Βασιλικής, Κάτω Βασιλικής	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	45.000,00				ΣΑΤΑ
Εσωτερική οδοποιία Τ.Κ. Γαλατά, Περιθωρίου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	35.000,00				ΣΑΤΑ

Εργα προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	14.600,00				ΣΑΤΑ
Αποκατάσταση ζημιών τοιχοποιίας κοιμητηρίων	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	1	1.1	1.1.3	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ	I	11.054,11				ΣΑΤΑ
Μελέτη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού (ΘΗΣΕΑΣ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Β	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	42.672,00				ΘΗΣΕΑΣ
Συνταξη κτηματολογίου - πράξη εφαρμογών (ΘΗΣΕΑΣ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Β	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	47.958,45				ΘΗΣΕΑΣ
Αντικατάσταση παλαιού δικτύου ύδρευσης & ειδικά των αμιαντοσωλήνων	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ	II	23.472,00				ΘΗΣΕΑΣ
Μελέτη καθορισμού θέσεων στάσεων αστικής συγκοινωνίας και καθορισμού προδιαγραφών στασεων & στεγαστρών αναμονής	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	1	1.2	1.2.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	10.209,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Μελέτη κυρώσης δικτύου κοινοχρήστων χώρων οικισμών στερούμενων εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων 5000	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Β	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	10.000,00				ΣΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΣΑΤΑ 2012)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	25.000,00				ΣΑΤΑ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ (για τροποποιήσεις σχεδίου, απαλλοτριώσεις , πράξεις αναλογισμού κλπ)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Β	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	15.000,00				ΟΦΕΙΛΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙ Σ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΪΑ Δ.Ε ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ.Ε ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	45.000,00				ΣΑΤΑ
ΤΟΙΧΟΣ ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΗΣ Τ.Κ ΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΟΞΥΑΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	6.500,00				ΣΑΤΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΑ Δ.Ε ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ (πλην Τ.Κ Γραμμένης Οξύας & Αμπελακιώτισσας)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	43.000,00				ΣΑΤΑ
Διευθέτηση ομβρίων ΤΚ Παλαιοχωρακίου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.3	1.3.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	6.930,00				ΣΑΤΑ
Αποκατάσταση διατομής της οδού Φαρμάκη στη θέση της Παλαιοχριστιανικής	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	26.119,25				ΣΑΤΑ
Κατασκευή πεζοδρομίων Δ.Ε Ναυπάκτου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	90.000,00				ΣΑΤΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΪΑ Δ.Ε ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	70.000,00				ΣΑΤΑ

Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ) που εκπονείται στα πλαίσια της μελέτης ΓΠΣ Ναυπάκτου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	10.000,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Μελετη γεωλογικής καταλληλότητας που εκπονείται στα πλαίσια της μελέτης ΓΠΣ Ναυπάκτου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	70.000,00				ΟΦΕΙΛΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙ Σ
Ειδική πολεοδομική μελετη κεντρικού πυρήνα πόλης Ναυπάκτου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1	1.1	1.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	10.000,00				ΣΑΤΑ
Αναπλάσεις Τ.Κ Πλατάνου με Α.Π.Ε.	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	46.500,00				ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΕ/ΤΡΙΕΣ
Αναπλάσεις Τ.Κ Περδικόβρυσης, Κλεπάς	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	3.678,79				ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΕ/ΤΡΙΕΣ
ΤΟΙΧΟΣ ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΚ ΧΟΜΟΡΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	5.000,00				ΣΑΤΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ Δ.Ε ΠΥΛΗΝΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	40.000,00				ΣΑΤΑ
Αναπλάσεις ΤΚ ΓΑΒΡΟΥ Δ.Ε ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Γ	1	1.1	1.1.3	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	6.000,00				ΣΑΤΑ

Ανορυξη γεωτρησης -συνδεση με παλια δεξαμενη Ανω Βασιλικής αποπερατωση δικτυου απο Χανια προς Ανω Βασιλική Δ.Ε Χαλκείας	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΧΑΛΚΕΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ	I	2.000,00				ΘΗΣΕΑΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ (Γαλατάς,Περιθώρι, Ανω Βασιλική)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΧΑΛΚΕΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	22.000,00				ΣΑΤΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ (Κάτω Βασιλική, Τρίκορφο, Γαβρολίμνη, Καλαβρούζα)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΧΑΛΚΕΙΑΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	23.000,00				ΣΑΤΑ
Αξιοποίηση λουτροπηγής Στάχτης (Προγραμματική σύμβαση ΕΕΤΑΑ)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Δ	1	1.1	1.1.2	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	II	45.000				ΤΑΚΤΙΚΑ
Έργο τελικής επικάλυψης και αποκατάστασης περαιωμένων πρανών κυττάρου Κ1 και κατασκευή οριζόντιου συστήματος μεταφοράς βιοαερίου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.7	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ 1 ^{ΗΣ} ΓΕΝ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	I	148.837,56				Από προγραμμ ατικές συμβάσεις
Επέκταση δεξαμενής Στραγγισμάτων ΧΥΤΑ Ναυπάκτου	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.7	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ 1 ^{ΗΣ} ΓΕΝ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	I	199.105,89				Από προγραμμ ατικές συμβάσεις
Σύνταξη μελετών επέκταση ΧΥΤΑ Ναυπάκτου 3° Κύτταρο	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.7	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ 1 ^{ΗΣ} ΓΕΝ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	I	15.000				Από προγραμμ ατικές συμβάσεις

Δαπάνη ολοκληρωμένης διαχείρισης απορ/των	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.2	1.2.7	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ 1 ^{ΗΣ} ΓΕΝ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	I	130.000				Από προγραμμ ατικές συμβάσεις
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Ο. Σ. Α. Α.)» - ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.9	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	1.000.000	1.000.000	1.500.000	1.500.000	Επιχειρησια κό Πρόγραμμα «ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ» 2014 - 2020
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΟΥ ΘΕΡΜΟΥ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ- ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.8	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	500.000	1.000.000	500 000	500 000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
ΑΝΑΠΛΑΣΗ- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΚΑ - ΞΗΡΟΠΗΓΑΔΟ -ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.8	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	500.000	1.000.000	500 000	500 000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ Οδός Θερμού - Εθνικής Αντιστάσεως - Μεσολογγίου - ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΝΟΙΧΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ Κ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.6	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	500.000	1.000.000	500 000	500 000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Περιβάλλοντο ς

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑΓΙΑΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ.Κ. ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1	1.1	1.1.4	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	300.000	300.000	300.000	300.000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
ΜΕΛΕΤΗ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗΣ ΓΑΛΑΤΑ ΩΣ ΚΡΥΟΝΕΡΙ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Β	1	1.1	1.1.4	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	III	20.000				Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Γ	1	1.2	1.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	1.000.000	1.500.000	1.500.000	1.000.000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑΓΙΑΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ.Κ. ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1	1.1	1.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	150.000				Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Γ	1	1.2	1.2.7	ΔΕΥΑΝ	III	500.000	500000	500000	500000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Περιβάλλοντο ς
ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ – ΓΑΥΡΟΛΙΜΝΗΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Γ	1	1.2	1.2.7	ΔΕΥΑΝ	III	1.000.000	1.500.000	1.500.000	1.000.000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Περιβάλλοντο ς
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ WIFI ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΨΑΝΗΣ – ΓΡΙΜΠΟΒΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ. Κ. ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	1	1.2	1.2.4	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	200.000				Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν
Γ. Π. Σ. ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ. Κ. ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	1	1.1	1.1.4	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	600.000	200.000	200.000	200.000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεω ν

ΑΓΟΡΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ. Κ. ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	1	1.1	1.1.4	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	1.000.000	1.500.000	1.500.000	1.000.000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 1									13.736.070	9.500.000	7.000.000	5.500.000	
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ													
Βελτίωση και επισκευή ασφαλτοτάπητα αυλείου χώρου Δημοτικού Σχολείου Αντιρρίου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Γ	2	2.1	2.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	6.970,00				ΣΑΤΑ
Μελετες αναθεώρησης εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου εντός ΓΠΣ Ναυπάκτου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Β	2	2.3	2.3.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	62.883,00				ΣΑΤΑ
Ασφαλτόστρωση Γηπέδου μπάσκετ Τ.Κ Αράχωβας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	Γ	2	2.3	2.3.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	2.600,00				ΣΑΤΑ
Αναπλαση σχολικών κτιρίων	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	2	2.1	2.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	150.993,56				ΟΣΚ

Στατική Μελέτη Υφιστάμενης Στέγης 2ου Βρεφονηπιακού Σταθμού Δήμου Ναυπακτίας	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	2	2.1	2.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	3.651,62				ΣΑΤΑ
Βελτίωση υποδομών του ΕΠΑΛ Ναυπακτού	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	2	2.1	2.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	783.139,86				ΟΣΚ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΤΕΓΗ - ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ - ΣΤΕΓΑΣΗ 3° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ - ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	2	2.1.	2.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	1.500.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	ΟΣΚ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΖΩΝΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΚ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	2	2.3	2.3.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	500.000	500.000	1.000.000	500.000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Πολιτισμού
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΧΑΡΩΝ, ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Γ	2	2.3	2.3.6	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	500.000	500.000	500.000	500.000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ν

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΔΗΜΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ. Κ. ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Γ	2	2.1	2.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	III	500.000	500.000	500.000	500.000	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ν
ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 2									4.010.238,04	2.500.000,00	3.000.000,00	2.500.000,00	
ΑΞΟΝΑΣ 3 : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ													
Ανακατασκευή πεζοπορικού μονοπατιού Κάκκαβος Άνω Χώρα	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Δ	3	3.1	3.1.1		II	1.000,00				ΣΑΤΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΑΝΩ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	Γ	3	3.1	3.1.1	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΟΣ	I	743.000,00				ΕΣΠΑ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ & ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΟΡΕΙΝΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Δ	3	3.1	3.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	205.578,08				LEADER
Εκπόνηση μελετών	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Γ	3	3.2	3.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	197.000,00				ΤΑΚΤΙΚΑ ΣΑΤΑ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΚΤΡΟΦΕΙΟΥ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ & ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Δ	3	3.1	3.1.1	ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	II	980.000,00				ΠΔΕ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ- ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ανάδειξη ευκαιριών)	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ Σ	Δ	3	3.1	3.1.4	ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	III	61.500,00				ΠΔΕ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (ΜΟΥΣΕΙΟ) ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ- ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Κ.Α.	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ Κ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	3	3.1	3.1.2	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	500.000	1.000.000	1.000.000	500000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Πολιτισμού -
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ ΓΡΙΜΠΟΒΟΥ - ΨΑΝΗΣ ΜΕ ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΕΝΕΤΙΚΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ ΤΗΣ ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΗΣ , ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ. ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΤΑΣ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ - ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΛΣΥΛΙΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	Δ Κ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	3	3.1	3.1.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	II	500.000	1.000.000	500 000	500 000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Τουρισμού

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΛΛΙΜΕΝΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Δ	3	3.1	3.1.2	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	III	300.000	300.000	300.000	300.000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Τουρισμού
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΕΛΛΙΜΕΝΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΕ Σ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Δ	3	3.1	3.1.2	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	III	500.000	500.000	500.000	500.000	Τομεακό Πρόγραμμα Υπουργείου Τουρισμού
ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 3									3.988.078,08	2.800.000,00	1.800.000,00	1.300.000,00	
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ													
Ανακαίνιση Δημοτικού κτιρίου Τ.Κ Αντιρρίου	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	Α	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	48.826,77				ΣΑΤΑ
Συντήρηση & αποκατάσταση κτιρίου Ξενία	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	92.000,00				ΣΑΤΑ
Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας κτιρίου ΞΕΝΙΑ - 1η φάση λήψη δοκιμών και εργαστηριακές δοκιμές	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	4.920,00				ΤΑΚΤΙΚΑ
Συντήρηση ανακαίνιση Δημαρχείου & παραδοσιακών κτιρίων Δ.Ε Πυλλήνης	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Δ	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	72.664,85				ΘΗΣΕΑΣ

Επισκευή-Συντήρηση Δημοτικών Κτιρίων Τ.Κ Στράνωμας	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	Δ	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	5.000,00				ΣΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ Τ.Κ. ΚΑΤΩ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ Δ.Ε. ΧΑΛΚΕΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	A	4	4.2.	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	1.855,50				ΣΑΤΑ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΞΕΝΙΑ	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΝΑΥΠΑΚΤΟ Υ	Δ	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	90.000,00				ΣΑΤΑ
Επισκευή κοινοτικού καταστήματος Κάτω Βασιλικής	ΝΕΟ ΕΡΓΟ	ΔΕ ΧΑΛΚΕΙΑΣ	A	4	4.2	4.2.1	ΤΕΧΝΙΚΗ	I	22.000,00				ΣΑΤΑ
ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 4									337.267,12				

3.4 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος πραγματοποιείται με τη χρήση Δεικτών Παρακολούθησης, οι οποίοι διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Δείκτες εισροών

Οι δείκτες εισροών είναι ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τους πόρους που καταναλώνονται για την υλοποίηση της δράσης σε ένα χρονικό διάστημα. Ο πλέον συνήθης δείκτης εισροών είναι οι «δαπάνες υλοποίησης μιας δράσης», οι οποίες στην αρχή κάθε έτους πρέπει να προϋπολογίζονται και να αποτυπώνονται στον οικονομικό προϋπολογισμό του ΟΤΑ

- Δείκτες εκροών

Οι δείκτες εκροών είναι ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τις εκροές που παράγονται από την υλοποίηση της δράσης, σε ένα χρονικό διάστημα. Οι εκροές είναι τα επιχειρησιακά αποτελέσματα της λειτουργίας του Δήμου, τα οποία στην αρχή κάθε έτους πρέπει να καθορίζονται ποσοτικά και να αποτυπώνονται στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου (επιχειρησιακοί στόχοι)

- Δείκτες αποτελέσματος

Με τους δείκτες αποτελέσματος παρακολουθείται η επίτευξη των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες αποτελέσματος είναι κατάλληλα επιλεγμένα ποσοτικά μεγέθη ή λόγοι δυο ποσοτικών μεγεθών που μετρούν (άμεσα ή έμμεσα) τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και παρακολουθούν τις αλλαγές τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων

Η υπηρεσία Προγραμματισμού σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες υλοποίησης των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος θα επιλέξει τους κατάλληλους δείκτες, οι οποίοι θα ενσωματωθούν σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου.

Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθοι δείκτες για την παρακολούθηση δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος:

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Οικισμοί που καλύπτονται από ΓΠΣ	Εκροών
	Διαθέσιμη ποσότητα ύδατος m ³ / Έτος	Εκροών
	Αριθμός προβλημάτων ύδρευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
	Μήκος νέου δικτύου ύδρευσης (km)	Εκροών
	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης/Χιλιόμετρα υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος m ³ / αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος / Καταναλωθείσα ποσότητα ύδατος προηγούμενου έτους	Αποτελέσματος
	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο ύδρευσης	Εκροών
	Αριθμός Υδροφόρων	Εκροών
	Έκταση που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης ομβρίων(km ²)	Εκροών
	Αριθμός προβλημάτων άρδευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο αποχέτευσης	Εκροών
	Αριθμός κατοίκων που καλύπτονται από δίκτυο αποχέτευσης / Σύνολο κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός ΒΙΟΚΑ που κατασκευάστηκαν / Απαιτούμενοι ΒΙΟΚΑ	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός Οχημάτων Μεταφοράς Λυμάτων	Εκροών
	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Μήκος δικτύου οδευσης (km.) / Αριθμός Απορριμματοφόρων	Αποτελέσματος
	Μέσος Χρόνος Αποκομιδής Απορριμμάτων (hr) / Δημοτική / Τοπική Κοινότητα	Εκροών
	Ημερήσιος Όγκος Απορριμμάτων (m ³ /ημέρα) που συλλέγεται	Εκροών
	Εκδηλώσεις Ενημέρωσης σε Θέματα Ανακύκλωσης / Έτος	Εκροών
	Αριθμός Νέων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Συντηρούμενων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος
	Μήκος νέου δικτύου ποδηλατοδρόμων (Km)	Εκροών
	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που εγκαταστάθηκαν, συντηρήθηκαν	Εκροών
	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που συντηρήθηκαν	Εκροών
	Αριθμός κοινόχρηστων χώρων που αναβαθμίζονται, συντηρούνται, επεκτείνονται	Εκροών
	Μελέτες που ολοκληρώθηκαν και παρελήφθησαν	Εκροών
	Αριθμός θέσεων ελεγχόμενης στάθμευσης που δημιουργήθηκαν / Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Αριθμός θέσεων σε οργανωμένους χώρους στάθμευσης (δημοτικά parking) που δημιουργήθηκαν/ Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μέτρα Πεζοδρόμων που δημιουργήθηκαν / επεκτάθηκαν, συντηρήθηκαν / Μήκος Αστικών Δρόμων (m)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Αναβαθμίσεων, Συντηρήσεων Διατηρητέων Κτιρίων / Σύνολο Διατηρητέων Κτιρίων	Αποτελέσματος
	Χιλιόμετρα καθαρισμένων μονοπατιών με σήμανση / χιλιόμετρα μονοπατιών	Αποτελέσματος
	Εκτάσεις αστικού πρασίνου που συντηρήθηκαν (km ²)	Εκροών
	Εκτάσεις που δενδροφυτεύτηκαν (km ²)	Εκροών
	Εγκατεστημένα kwh ΑΠΕ/ Εγκατεστημένα kwh	Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπλασης/Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκροών
	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπλασης/ Ανάπτυξης (km ²)/ Συνολική έκταση αστικού ιστού (km ²)	Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκροών
	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (km ²)	Εκροών

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός έργων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της ελκυστικότητας των πόλεων	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και ενεργειών πολιτικής προστασίας	Εκροών
	Αριθμός εφαρμογών βάσης δεδομένων γεωγραφικής πληροφορίας	Εκροών
	Αριθμός δράσεων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν για την περιβαλλοντική προστασία	Εκροών
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας που δημιουργούνται, αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/ Σύνολο του πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/ Πληθυσμό (για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας-Αγωγής Υγείας που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Δυναμικότητα Δομών Κοινωνικής Φροντίδας	Εκροών
	Αριθμός συντηρούμενων αιθουσών διδασκαλίας / Έτος	Εκροών
	Μέσος αριθμός μαθητών ανά αίθουσα διδασκαλίας	Εκροών
	Αριθμός μαθητών που μετακινούνται	Εκροών
	Χιλιόμετρα μετακίνησης μαθητών ημερησίως	Εκροών
	Έκταση αυλείων χώρων σχολείων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται (m ²)	Εκροών
	Αριθμός προγραμμάτων δια βίου μάθησης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός αιθουσών που παραχωρούνται για μαθήματα δια βίου μάθησης	Εκροών
	Αριθμός εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στους χώρους εκδηλώσεων των σχολείων από συλλόγους-φορείς εκτός της σχολικής κοινότητας.	Εκροών
	ΚΑΠΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	ΚΔΑΠ – ΜΕΑ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Βρεφονηπιακοί-Παιδικοί Σταθμοί: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Δομές Υποστήριξης ΑμεΑ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Απασχολούμενο Προσωπικό σε θέσεις ΟΕΥ/ Σύνολο	Εκροών/ Αποτελέσματος

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	θέσεων ΟΕΥ (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	
	Απασχολούμενο Εποχικό Προσωπικό (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών
	Αριθμός οχημάτων/Αναγκαίο αριθμό οχημάτων (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών που απαιτείται όχημα)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων εθελοντισμού που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Αθλητισμού (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Πολιτιστικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Πολιτιστικών εγκαταστάσεων και υποδομών που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Πολιτισμού (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των ευκαιριών που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός Ανέργων / Σύνολο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός προγραμμάτων-δράσεων προώθησης στην εργασία (π.χ. κοινωφελής εργασία)	Εκροών
	Αριθμός Ωφελοúμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις	Εκροών
	Επιπρόσθετος πληθυσμός ο οποίος καλύπτεται από ευρυζωνικά δίκτυα	Εκροών
	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης/Ανάπτυξης	Εκροών

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης	Εκροών
	Αγροτική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Κτηνοτροφική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Δραστηριότητες Μεταποίησης/Παραγωγής: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Δραστηριότητες Τουρισμού/Υπηρεσίες: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Παραγωγή Ενέργειας: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Βιομηχανία: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Πράσινη ανάπτυξη: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας	Εκροών
	Αριθμός δράσεων ΤΠΕ που ενισχύουν την τοπική επιχειρηματικότητα	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων επιχειρήσεων από e-ΚΕΠ	Εκροών
	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο	Εκροών
	Αριθμός Πιστοποιήσεων Αγρ. Προϊόντων / Έτος	Εκροών
	Αριθμός αποφάσεων που λαμβάνονται μετά από δημόσια διαβούλευση / Έτος	Εκροών
	Αριθμός επισκεπτών στη Διαδικτυακή Πύλη του Δήμου / Εξάμηνο	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του πολίτη / Σύνολο των Υπηρεσιών του Δήμου που μπορούν να παρασχεθούν ηλεκτρονικά για την εξυπηρέτηση του πολίτη	Αποτελέσματος
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 2</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 3</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 4</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 5</i>	Εκροών
	Αριθμός εφαρμογών πληροφορικής, που τέθηκαν σε λειτουργία για ανάγκες της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Εκροών
	Αριθμός σημείων μονοθυρικής πρόσβασης (one-	Εκροών

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	stop-shops)	
	Αριθμός καινοτόμων διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν εισαχθεί ανά Οργανική Μονάδα	Εκροών
	Αριθμός αιτημάτων/ υπηρεσιών που παρασχέθηκαν ηλεκτρονικά / Έτος	Εκροών
	Μέσος Χρόνος Διεκπεραίωσης Αιτημάτων Δημοτών	Εκροών
	Κενές οργανικές θέσεις / σύνολο των προβλεπόμενων θέσεων του ΟΕΥ	Αποτελέσματος
	Αριθμός Η/Υ / Αριθμό Υπαλλήλων	Αποτελέσματος
	Αριθμός Συμμετεχόντων σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα / Έτος	Εκροών
	Αριθμός υπαλλήλων που επιμορφώθηκαν στην ποιότητα και αποδοτικότητα	Εκροών
	Δαπάνες για Επενδύσεις / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
	Δαπάνες για Επενδύσεις από ίδια έσοδα / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
	Εισπραχθέντα Έσοδα / Βεβαιωθέντα Έσοδα (Ετησίως)	Αποτελέσματος
	Λειτουργικά κόστη/ Σύνολο δαπανών	Αποτελέσματος
	Ετήσιο λειτουργικό κόστος ανά τμήμα ή γραφείο ή νομικό πρόσωπο	Εκροών
	Δαπάνες για τοκοχρεολύσια / Σύνολο εσόδων	Αποτελέσματος
	Έσοδα από Χρηματοδοτήσεις / Έτος	Εκροών
	Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης ΝΠ (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δεικτών ποιότητας και αποτελεσματικότητας που εφαρμόζονται	Εκροών
	Αριθμός δράσεων που πραγματοποιήθηκαν για τη βελτίωση της ποιότητας	Εκροών
	Ποσοστό(%) ολοκλήρωσης της αυτοματοποίησης του πρωτοκόλλου	Αποτελέσματος
	Αριθμός Πολιτικών Συνεργασίας που υπογράφησαν (διαδημοτικής, διαβαθμιδικής, διεθνούς)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προβολής και δημοσιότητας του Δήμου και των υπηρεσιών που προς τον πολίτη	Εκροών
	Αριθμός αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας / Αριθμό ικανοποιηθέντων αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας (ανά έτος)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας / Αριθμό αναγκαίων εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων-δράσεων Δημοτικής Αστυνομίας (ανά τομέα αρμοδιότητάς της, ανά εξάμηνο)	Εκροών

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός αναρτήσεων και δημοσιεύσεων υπηρεσιών διαφάνειας ανά είδος (ανά έτος)	Εκροών
	Πλήθος και είδος (ηλεκτρονικών ή έντυπων) ανακοινώσεων ενημέρωσης του πολίτη, των υπηρεσιών επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων (ανά έτος)	Εκροών